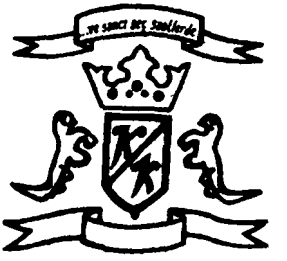
Boris Vian Kurtadam

ALFA

ALTIKIRKBEŞ YAYIN 22 / 2
Neredeyse Bütün Eserleri - 2
Boris Vian - Le Loup-Garou
Türkçesi: Ayça Sezen
1. baskı: Haziran-1995
2. baskı: Mart - 1999

Yayın Yönetmenleri
Çetin Şan / Kaan Çaydamlı

Yayına Hazırlayan
Çetin Şan

Kapak Tasarımı
2 Tasarım
Mehmet Ulusel /Erol Egemen

Düzeltme
D. Üzgün

Dizgi
Altıkırkyedi

Baskı
Umut Matbaacılık
(0-212) 637 09 34

Bu çevirinin tüm yayın haklarını sahiplendik. Tanıtım alıntıları dışında - makul boyutlarda - izinsiz çoğaltılması ahlak kurallarına ve yasalarımıza göre suç sayılmaktadır. Böyle bir harekete kalkışmak istediğinizde önce bize sorarsanız uygar dünya adına seviniriz.

P.S.: Tüm fotokopi fanzinler, yukardaki açıklamadan bağımsızdırlar. Onlar istedikleri **ALTI**KIRKBEŞ kitabını veya metnini çoğaltabilir, bozup yeniden yaratabilirler. Okurlarımızı yasal dergileri değil "fotokopi fanzinleri" izlemeye çağırıyoruz. Onlar sizi uçurumdan aşağı itecek güce sahiptirler ve uçmayı öğrenmenin zamanı geldi. Yaşasın FOTOKOPİ, Yaşasın KAOS.

ALTIKIRKBEŞ YAYIN
bir Kaybedenler Kulübü tribidir.
Yazışma Adresi: P.K. 114 Acıbadem, İstanbul
Konuşma Adresi: (0-222) 221 88 02

Boris Vian
(1920 - 1959)

Savaş sonrası, Saint-Germain-Def-Près'nin etkileyici (ama tanınmamış) yüzlerinden biri olan Boris Vian'ın dehası ölümünden sonra keşfedildi. Ecole Centrale'ın renkli ve karmaşık kişilikli öğrencisi, caz müzisyeni, senarist ve kısa film amatörü, oyun yazarı, düz yazının her alanında kalem oynatıcı, şair, mühendislik ve araba yapımına kadar varan geniş bir ilgi alanına sahipti. Alfred Jarry'nin büyük hayranlarındandı. 1946'da yazdığı ve Vernon Sullivan adlı hayali bir Amerikalının romanının çevirisi olduğunu iddia ettiği *Mezarlarımıza Tüküreceğim* ile büyük skandal yarattı. Olayın büyümesi üzerine kitabı İngilizceye çevirerek yeniden yazdı. Ateşli bir polisiye okuruydu. Daha sonra aynı hayali isimle üç roman daha yazdı ve hepsi tarafımızdan basılacaktır. Edebi alanda, – eleştirmenlere göre – asıl gücü kendi adıyla yazdığı dört romandan – *Günlerin Köpüğü, Pekinde Sonbahar, Yürek söken* ve *Kırmızı Ot* – gelir. Caz eleştirilerinden gazete yazılarına kadar oldukça geniş bir alana dağılan eserleri vardır. Bu eserlerin ortak noktasını zaman zaman şiirsel ve fantastik, zaman zaman kara mizah ve bazen saldırganlaşabilen stili oluşturur. Alışılmış kalıpların dışına çıkarak, Fransız dilinin cümle yapısını kırmış, yanyana gelmeleri olanaksız olan sözcükleri, şaşırtıcı bir şiirsellik ve uyumla birleştirip, tam bir özgürlük içinde -geriye bakmaksızın bir kerede, görüntüsü vererek- yazmıştır. Sözel fantezilerinin ötesinde, biçeminin ritmi, her sayfada, olaylara, heyecanlara, yalnızlık içindeki sayıklamalara dönüşür.
Mezarlarımıza Tüküreceğim adlı romanının sinemaya uyarlanmış halini izlerken, öngördüğü gibi, 40 yaşına varmadan ölmesi, Vian'ın hızını ve oburluğunu açıklar.
Altıkırkbeş Yayın'ın saygıyla selamladığı saygın dostlarından biridir.

Türkçede Boris Vian: *Günlerin Köpüğü* (E Yayınları); *Pekinde Sonbahar* (Can Yayınları); *Yüreksöken* (Can Yayınları); *Kırmızı Ot* (**Altıkırkbeş** Yayın); *Kurtadam* (**Altıkırkbeş** Yayın); *Pornografi Üzerine* (**Altıkırkbeş** Yayın); *Bir Karakedi İçin Blues* (İmge Yayınları)
Fransa'da Vernon Sullivan adıyla basılanlar: *Mezarlarımıza Tüküreceğim* (Akyüz Yayınları); *Bütün Ölülerin Derileri Aynıdır* (**Altıkırkbeş** Yayın); *Ve Bütün Çirkinler Öldürülecek* (**Altıkırkbeş** Yayın); *Kızlar Farkına Varmıyor* (**Altıkırkbeş** Yayın);

kişisel toplantı notları . . .

I. / *"sayın abonemiz, telefonunuz borcundan dolayı görüşmeye kapatılmıştır. lütfen borcunuzu ödeyerek telefonunuzu görüşmeye açtırınız . . ."*
çağdaş söylem biçimleri / standartizasyon bölümü.

kadıköy kuralları : asla ama asla, artık sana ait olmadığını söyleyen bir kadını[1] ikna etmeye çalışma. özellikle yol ortasında, gün batarken ve tanıdık insanlar tarafından görülme olasılığın varken.

1.– simit sarayı'nın taburelerinde oturuyordu. bakışlarımız karşılaştığında, beni algılayana dek taşıdığı yüz ifadesinden çıkardığım şey, beni daha fazla tanıyıp sevdiğini düşünen yanındaki kadının sevgi hamlesiyle biraz rahatladığıydı. istemdışı karşılaşmalarda ilk harekete geçen olmamayı her zaman sevmişti. zayıf ve soluk yapısı tamamen bunun üzerine kuruluydu. konuşmalara sonradan dahil olmak, daha çekici ve gizemli geliyordu. *arı ığnesi*'nde filtre kahve istedi. bedeninde taşıdığı tenyalar üzerine konuşan doktorun sözlerini tekrarlarken, bakışlarının gözlerinde odaklanmasından biraz gerilmişti. oysa orta şekerli kahvenin ve cilalı tahta sandalyelerin etkisiyle dalgınlaşmıştım sadece. korkunun getirdiği hızla tenya konusunu kapatıp eski sevgilisinin – uzak bir arkadaşım – "dallama" olduğunu belirtti. uzun süre kadınlar ve ihanet üzerine eğitim almıştım, gülümsedim. zaman içinde, varlığıma alıştığı bir anda kendisinde olan bir şeyi bana vermek istediğini söyledi. "sana telefon açmamı gerçekten istiyor musun?" sorusu, dokunduğum soğuk teninin çıkarabildiği en tuhaf kokuydu belki de. bana telefon açtı. teni, saatler sonra bile, dudağının hemen yanındaki noktadan başlayarak, soğuk ve beyazdı. bahsi geçen erkek, birkaç gün sonra, "eski kadınına, kendisini gördüğünde yüzünü çevirmesinin çok saçma olduğunu anlatmak için uğraştığını" anlatacaktı bana. insanlar ya da dallamalar, bazen, gerçekten hayatı ve ihaneti anlamakta zorluk çekiyor.

Ç.

kentte yaşıyorum ve ihanete uygunum.

boris vian

•

kurtadam

türkçesi: ayça sezen

altıkırkbeş yayın
istanbul, 1999

içindekiler

9 • kurtadam

22 • altın bir kalp

27 • güneyin surları

52 • aşkın gözü kördür

63 • martin bana telefon etti

79 • marsilya uyanmaya başlıyordu

87 • köpekler, arzu ve ölüm

97 • aldatıcı adımlar

103 • üzücü bir hikâye

114 • düşünür

119 • leobille'de sürpriz parti

130 • röntgenci

139 • klasiklerin tehlikesi

kurtadam

I.

Picardie yamacının aşağısındaki Fausses-Reposes ormanında, büyük kırmızı gözlü, siyah tüylü, çok güzel, yetişkin bir kurt yaşıyordu. Adı Denis'ti ve en gözde eğlencesi, Ville-d'Avray'dan [1] gelen arabaların, bir sağnağın zaman zaman üzerine büyük ağaçların zeytin yeşili akislerini bıraktığı, kaygan yokuşu inmek için tam gaz basmalarını seyretmekti. Yaz akşamları, sabırsız âşıkları, günümüzde iç çamaşırcılığın özünü oluşturan esnek takımların karmaşıklığıyla savaşırken basıvermek için koruluklarda aylak aylak dolaşmayı da seviyordu. Kimi zaman başarıyla ödüllenen bu çabaların sonuçlarını bilgece gözlemler ve boyun eğen bir kurban şapa oturduğunda başını sallayarak

6[45] notları:

1- Ville D'Avray: Boris Vian'ın doğduğu yer. Denis, Boris çiftlemesine aşırı dikkat!

usulca uzaklaşırdı. Uygar kurtlardan oluşan eski bir soyun mirasçısı olan Denis, ot ve sonbaharda seçkin bazı mantarlarla desteklenmiş mavi sümbüllerle; kışın ise isteğinin tersine, Kurum'un büyük sarı kamyonundan araklanmış süt şişeleriyle besleniyor, sahip olduğu hayvan zevki yüzünden sütten iğreniyor, kasımdan şubata kadar midesini berbat etmek zorunda bırakan mevsimin sertliğini lanetliyordu.

Denis komşularıyla iyi geçiniyordu, çünkü kibarlığı nedeniyle varlığının bile farkında değildiler. Hayatı boyunca şansı yaver gitmeyen, "Panier D'Oranges"la hiç karşılaşmayacağından emin – Louis Boussenard'ın romanlarında olur bu – başarısız ve bir o kadar da manyakça olan kazılarını ılık bir iklimde uygulamaya karar veren bir altın arayıcısı tarafından yıllar önce kazılmış olan küçük bir mağaraya sığınmıştı. Denis, sık sık kazaların olduğu yoldan topladığı tekerlek süsleri, civata somunları ve araba parçalarıyla yıllar boyunca süslediği bu yeri rahat bir barınak olarak düzenlemişti. Bir mekanik tutkunu olarak, ganimetlerini hayran hayran seyretmeyi seviyor ve bir gün mutlaka kuracağı atölyenin düşünü kuruyordu. Hafif alaşımlı dört hareket kolu, masa olarak kullanılan bir bavul kapağını tutuyordu; yatak, büyük ve sağlam bir çınara geçici bir süre için vurulmuş; yaşlı bir Amikar'ın deri koltuklarından yapılmıştı; iki lastik aile portreleri için gösterişli çerçeveler oluşturuyordu; bütünü eskiden arayıcının derlediği daha sıradan parçalarla zevkli bir uyum içindeydi.

Güzel bir haziran akşamı Denis küçük adımlarla, günlük sindirim gezintisini yapıyordu. Dolunay, yaprakları gölgelerle dantel dantel işliyor, berrak ışığın altında Denis'in gözleri Arbois şarabının yakut kırmızısı tatlı akislerini taşıyordu. Kader karşısına, gerçek adı Etienne Pample olan Siyam Büyücüsü'nü ve uydurma bir bahaneyle Siyam Büyücüsü tarafından Faus-

ses-Reposes'a sürüklenen Groneil lokantasının esmer garsonu küçük Lisette Cachou'yu çıkardığında, Denis yürüyüşünün her zamanki son durağı olan meşeye yaklaşıyordu. Lisette'in ilk kez o gün giydiği yepyeni "Obsession" korsesini ortadan kaldırmak, Siyam Büyücüsü'nün altı saatine mal olmuştu ve Denis, bu çok gecikmiş karşılaşmayı, işte bu ayrıntıya borçluydu.

Ne yazık ki koşullar Denis için son derece elverişsizdi. Tam gece yarısıydı; Siyam Büyücüsü'nün sinirleri tepesindeydi ve etrafta, kısa süreden beri zorunlu olarak likantropi[1] veya birazdan okuyacağımız gibi daha çok antropolisi[2] olaylarına eşlik eden bol miktarda eşekkulağı[3], kurtayağı[4] ve beyaz tavşan vardı. Gördüklerine rağmen usulca ve bir özür mırıldanarak çoktan uzaklaşmış olan Denis'in ortaya çıkışıyla kuduran ve Lisette'in hayal kırıklığına uğrattığı Siyam Büyücüsü enerji fazlasını bir şekilde boşaltmak için aranıyordu; zavallı hayvanın üzerine atıldı ve omzunun bittiği yerden acımasızca ısırdı. Denis, korku içinde bir ulumayla dörtnala kaçtı. Barınağına geldiğinde anormal bir yorgunlukla yere serildi ve karmaşık rüyalarla bölünen ağır bir uykuya daldı.

Bu olayı yavaş yavaş unuttu, günler yine birbirinin aynı ve birbirinden farklı geçmeye başladı. Sonbahar ve ağaçların üzerindeki yaprakları kırmızılaştırmak gibi tuhaf bir etkisi olan eylül gel-gitleri yaklaşıyordu. Denis, keçimantarları[5], yenilebilen

1- Likantropi: İnsanın kendisini kurt zannederek kurt gibi hareket etmesi; halk edebiyatında sihirbazlıkla insanın kurt haline dönüştürülmesi.

2- Antropolisi: Bir hayvanın insan haline dönüşmesi.

3- Eşekkulağı: Karakafes de denilen, sığırdiligillerden, akarsu kıyılarında yetişen, beyaz ya da kırmızıya yakın morumsu çiçekler açan, çiçekleri eczacılıkta kullanılan bir bitki.

4- Kurtayağı: Küçük yapraklarla örtülü ince bir sap görünüşünde bir bitki. bu bitkinin sporlu başaklarından elde edilen ve hekimlikte kullanılan sarı renkli toza kurtayağı tozu denir.

5- Keçimantarı: Akmantar da denen, lezzetli, besleyici bir mantar türü.

başka bir tür mantar olan boletleri ve zaman zaman ağaç kabuğu kaidesinin üzerinde zar zor görülebilen bazı pezizeleri[1] kaparak tıka basa yiyor; sindirimi güç olan sığırdilinden vebadan kaçar gibi kaçıyordu. Orman artık akşamları ziyaretçilerinden daha çabuk kurtuluyor, Denis daha erken yatıyordu. Buna rağmen hiç de dinlenmişe benzemiyordu, arasına kâbuslar serpiştirilmiş gecelerin sabahlarında, ağzı kuru ve bedeni kırık olarak uyanıyordu.

Mekanik için duyduğu tutkuyu bile kaybetmişti. Kendini hareketsiz bir patisiyle, aslında bakır yeşili pirinç bir parçayı parlatması gereken bir beze sarılmış olarak bulduğu öğleler onu şaşırtıyordu. Dinlenceleri gitgide karmaşık bir hale geliyor ve Denis bunun sebebini keşfedememesine şaşırıyordu.

Dolunay gecesi, yoğun bir üşüme duygusuyla, ateşten titreyerek aniden uyandı. Gözlerini oğuştururken tekrar hissettiği bu garip etkiye şaşırdı ve bir ışık aradı. Birkaç ay önce, çılgın bir Mercedes'den kalan muhteşem farı yaktı, aletin göz kamaştırıcı parıltısı barınağın tüm köşelerini aydınlattı. Sendeleyerek tuvalet masasının üzerine tutturulmuş olan dikiz aynasına doğru ilerledi. Kendini arka ayakları üzerine dikilmiş bulunca şaşırmıştı ama gözleri görüntüsüne takıldığında çok daha fazla şaşırdı: küçük yuvarlak aynada, sadece yakut kırmızısı iki güzel gözün eski görüntüsünü anımsattığı, beyaz, tüysüz, garip bir surat duruyordu. Yarım yamalak bir çığlık atarak bedenine baktı ve her yanını sarmalayan bu dondurucu soğuğun sebebini anladı. Görkemli siyah kürkü kaybolmuş, gözlerinin önünde genellikle cinsel beceriksizlikleriyle alay ettiği şu insanlarınki gibi, biçimsiz bir beden duruyordu.

Mümkün olduğunca çabuk koşması gerekiyordu. Denis, ka-

1- Pezize: Yine bolet'ler gibi yenilebilen bir mantar türü ama Türkçe isimlerini bulamadık. Suçluyuz.

zalardan rasgele toparladığı çeşitli pılı pırtıyla tıka basa dolu bavula doğru atıldı. İçgüdüsü, gül ağacı rengi düz bir gömlek ve bordo bir kravatla tamamladığı, seçkin görünümlü, beyaz çizgili bir takım seçtirdi ona. Giysileri giyer giymez anlam veremediği bir denge edindiğine şaşırarak kendini daha iyi hissetti, dişleri takırdamayı kesti. Bu sırada çılgın bakışı yatağın çevresine dağılmış küçük siyah kürk yığınında durdu, yok olan görüntüsüne ağladı.

Yine de güçlü bir arzu sayesinde kendini toparlayıp durum saptaması yapmayı denedi. Okudukları birçok şey öğretmişti ona ve durum açık gibiydi: Siyam Büyücüsü bir kurtadamdı ve hayvan tarafından ısırılan Denis, insana dönüşmüştü.

Yabancı bir dünyada yaşaması gerekeceği düşüncesiyle, önce büyük bir dehşete kapıldı. İnsanlar arasında insan, hiç atılmadığı tehlikeler! Picardie yamacının, sürücülerin gece gündüz kendilerini teslim ettikleri gereksiz çarpışmalarını anımsaması, ona ister istemez katlanması gerekecek olduğu acımasız yaşamın simgesel bir önsezisini vermişti. Sonra düşündü. Bütün benzerliklere bakılırsa ve eğer okuduğu kitaplar yalan söylemiyorsa, dönüşümü kısa süreli olacaktı. Öyleyse bundan neden yararlanmasın, neden şehirlere bir çıkartma yapmasındı? Bu noktada, kurtun ormanda hayal meyal gördüğü ve onda eskisinden farklı tepkiler uyandıran bazı sahneleri anımsadığını itiraf etmek gerekiyor. Kurt dilini dudaklarının üzerinden geçirmesine şaşırdı ama bunun sayesinde, dilinin her şeye rağmen en az eskisi kadar sivri olduğunu anladı. Dikiz aynasına gidip kendine daha yakından baktı. Yüz hatlarından korktuğu kadar rahatsız olmadı. Ağzını açınca damağının güzel siyahlığının durduğunu, belki bir sanı ama çok uzun ve tüylü kulaklarının da denetimini koruduğunu fark etti. Ama küçük, yuvarlak aynada seyrettiği yüz, uzun çenesi, soluk benzi ve beyaz dişleriy-

le tanıdıkları arasında dürüst bir görüntü ohışturmuş gibiydi. Ne olursa olsun, kaçınılmaz olandan mümkün olduğunca yararlanacak ve gelecek için yararlı bir biçimde kendini yetiştirecekti. Yine de, çıkmadan önce ihtiyatlı bir fikir değişikliği, gerektiği durumlarda gözlerinin kırmızı parıltısını kapayabileceği siyah gözlükleri arattı ona. Aynı zamanda kolunun üzerine attığı bir yağmurluk da aldı ve kararlı adımlarla kapıya ulaştı. Birkaç saniye sonra hafif bir bavulla, özellikle kokudan arınmışa benzeyen sabah havasını soluyarak, kendini yolun kenarında buldu; kararlı bir edayla başparmağını gördüğü ilk arabaya çevirdi. Arabaların yamacı çıkarken ender olarak durduklarını, inişte ise yerçekimi kalkışı kolaylaştırdığı için durmaya daha gönüllü olduklarını günlük gözlemlerinden biliyordu ve Paris yönünü seçmişti. Şıklığı, acelesi olmayan biri tarafından çabucak alınmasını sağladı, sürücünün yanına rahatça yerleşerek büyük dünyadan gelen bu yabancıya gözlerini dikti. Yirmi dakika sonra, Opera Meydanı'na ayak basmıştı. Hava aydınlık ve temiz, trafik nezaket sınırları içindeydi. Denis çekinmeden yaya geçidine atıldı, banyolu ve salonlu bir oda tuttuğu Scribe Oteli yönünde bulvarı geçti. Bavulunu danışmaya bırakarak bir bisiklet satın almak için hemen çıktı.

Sabah, bir rüya gibi geçti; büyülenen Denis ne tarafa pedal çevireceğini bilmiyordu. Beyninin derinliklerinde ısıracak bir kurt bulmanın yoğun arzusunu hissediyor, ama bir kurban bulmanın hiç de kolay olmadığını düşünüyor ve kitapların anlattıklarının kendisini fazla etkilemesini önlemek istiyordu. Biraz şansın yardımıyla Plantes Bahçesi'nin hayvanlarına yaklaşabileceğini bilmiyor değildi ama bu olasılığı daha şiddetli bir kasılma için saklıyordu. Tüm dikkati yeni bisikleti üzerindeydi. Bu nikelajlı şey onu büyülüyordu, ayrıca barınağına geri dönerken de işine yarayacaktı.

Öğle vakti, Denis, kapıcının biraz şaşkın bakışları altında, aletini otelin önüne park etti; ama Denis'in şıklığı ve özellikle yakut kırmızısı gözleri, insanların en ufak bir uyarıyı bile dile getirme olanağını engelliyor gibiydi. Kalbi sevinçle dolu, bir lokanta aramaya koyuldu. İyi görünüşlü ve zarif bir tanesini seçti; fazla kalabalıktan hâlâ biraz heyecanlanıyor, genel kültürünün enginliğine rağmen davranışlarının hafif bir taşralılığı ele vermesinden korkuyordu. Biraz uzağa oturtulmayı ve serviste acele edilmesini istedi. Ama Denis, böylesine sakin görünen bu yerde, tam da o gün, Rambolitain Gümüşlübalık Amatörleri'nin aylık toplantısı olduğundan habersizdi ve yemeğinin ortasında, yüzlerinden sağlık fışkıran, neşeli tavırları olan bir alay kibar adamın aniden akın ettiğini, bir solukta dörder servisli yedi masayı işgal ettiklerini gördü. Bu ani akın karşısında Denis suratını astı ve tahmin ettiği gibi sofracıbaşı kibarca masaya geldi:

— Çok özür dilerim, bayım, dedi kılsız adam, acaba masanızı bu bayanla paylaşma iyiliğini yapar mısınız bize?

Denis, sidikli karıya bir göz gezdirip surat astı.

— Çok sevinirim, dedi, yarı doğrularak.

— Teşekkür ederim bayım, dedi yaratık, müzikal bir sesle. Doğrusunu söylemek gerekirse, müzikal bir testere gibiydi sesi.

— Siz teşekkür ettiğinizde, diye devam etti Denis, ben ne yapmalıyım? Üstü kapalı bir teşekkür mü etmeliyim?

— Klasik bir iyilik, kuşkusuz, diye nazikçe fikrini belirtti kadın ve çantasını düşmesi için elinden bıraktı, Denis de havada yakaladı.

— Ooo!, diye haykırdı kadın. Mükemmel refleksleriniz var.

— Evet, diye onayladı Denis.

Beş dakika sonra;

— Gözleriniz de son derece garip, diye ekledi kadın. Şeyi . .

. şeyi anımsatıyorlar.

— Yaa!, dedi Denis.

— Süleyman taşı, diye tamamladı cümlesini.

— Bu bir savaş, dedi Denis.

— Sizinle aynı fikirde değilim . . .

— Yakutu anımsamanızı bekliyordum, demek istemiştim, diye açıkladı Denis, ve bula bula Süleyman taşını bulduğunuzu görünce, bir sebep sonuç ilişkisiyle, savaşı düşündüren kısıtlamalar aklıma geldi.

— Siyasal bilimlerden mi mezunsunuz? diye sordu esmer dişi geyik.

— Bir daha asla geri dönmemek üzere.

— Sizi oldukça çekici buluyorum, diye yavan bir tarzla üsteledi, insanların arasında sık sık bekâretini kaybeden bayan.

— Aynen ben de öyle, dedi Denis, kadına dişiliğini hissettirerek.

Beraber lokantayı terk ettiler ve küçük fahişe, insan rolü oynayan kurda yakındaki Presse-Puree d'Argent otelinde çok güzel bir odası olduğunu açıkladı.

— Japon mühürlerimi görmeye gelin, diye fısıldadı Denis'in kulağına.

— Güvenli mi? diye soruşturdu Denis, kocanız, erkek kardeşiniz veya sizinkilerden başka biri hiç tedirgin olmaz mı?

— Biraz öksüzüm! diye işaret parmağının sivri ucuyla gözündeki bir damla yaşı kaşıyarak inledi küçük kadın.

— Ne korkunç! diye fikrini belirtti kibarca, şık arkadaşı.

Otele doğru kadını izlerken, tuhaf bir biçimde görevlinin olmadığını, soluk kırmızı bir sürü tüylü kumaşın bu yeri Denis'in otelinden adamakıllı farklılaştırdığını fark etti, ama merdiven bilgilenmek isteyen Denis'in, altı basamak önden gitmesine göz yumduğu kızın önce çoraplarını, sonra doğrudan biti-

şık bacaklarını ortaya çıkarıyordu. Bilgilenince, yürüyüşünü hızlandırdı.

Bir kadınla zina yapma düşüncesi, komikliği yüzünden Denis'i biraz tiksindiriyordu ama Fausses-Reposes'u anımsaması bu geciktirici unsuru ortadan kaldırdı ve ardından kendini gözlemleriyle edindiği bilgileri, el kol hareketleriyle düpedüz uygulamaya geçirirken buldu. Kız, ağız dolusu bağırmak istedi ama kızın dikey olarak yükselmesini sağlayan bu gösterilerin yapmacıklığı, bu konuda deneyimi az olan iyi Denis'in gözünden kaçtı.

Saatin çaldığını duyduğunda, şimdiye kadar tüm hissettiklerinden oldukça farklı, bir tür komadan henüz çıkmıştı. Soluğu kesilmiş, beti benzi atmış olarak doğruldu ve ceketinin cebini özenle karıştıran arkadaşının, sözüm meclisten dışarı, havaya dikilmiş kıçını fark edince aptal gibi kaldı.

— Fotoğrafımı mı istiyorsunuz! dedi birden, anlaşıldığını düşünerek.

Pohpohlandığını hissediyordu ama çift taraflı yarım küreninin sıçramasıyla bu varsayımının yanlışlığını anladı.

— Tabii . . . Eee . . . Evet, sevgilim, dedi kadın, Denis'in dalga mı geçtiğini yoksa anlamazlıktan mı geldiğini anlamadan.

Denis suratını astı. Kalktı, gidip cüzdanını inceledi.

— Demek, siz Bay Mauriac'ın eserlerinde rezilliklerini okuduğumuz şu dişilerden birisiniz! Bir tür orospu.

Kadın, nasıl canını sıktığını, etine vurulduğunu ve zevk için bir herifin kahrını çekmeyeceğini söylüyordu ama kurdun gözündeki bir ışık sesini kesti. Denis'in göz çukurundan yayılan iki küçük kırmızı ışık, esmer kadının gözüne sabitlendi ve kadını tuhaf bir şaşkınlığa gömdü.

— Giyinin ve hemen toz olun! diye salık verdi Denis.

Birden aklına etkiyi arttırmak için ulumak geldi. Daha önce

hiç böyle bir güdü kışkırtmamıştı onu, ama deneyimsizliğine rağmen, uluması korkunç bir şekilde çınladı.

Dehşete kapılan kadın, tek kelime etmeden bir saatin on iki kez çalması için gereken zamandan daha az bir sürede giyindi. Tek başına kaldığında, Denis gülmeye başladı. Oldukça uyarıcı, şeytani bir duygu hissediyordu.

İntikamın tadı bu, dedi yüksek sesle.

Giysilerine çeki düzen verdi, gereken yerlerini temizledi ve çıktı. Gece olmuştu, bulvar nefis bir biçimde ışıldıyordu.

İki yüz metre yürümemişti ki, üç adam yaklaştı. Fazla parlak takımlar, fazla yeni takımlar, fazla cilalı ayakkabılarla biraz göz alıcı giyinmiş adamlar çevresini sardılar.

— Sizinle konuşabilir miyiz? dedi üçünün en incesi, ince bıyıklı, yeşilimsi adam.

— Ne hakkında? diyerek şaşırdı Denis.

— Aptalı oynama, dedi bastıra bastıra, diğer ikisinden daha kırmızı ve kübik olanı.

— Şuraya girin . . ., diye teklif etti zeytin yeşili, bir barın önünden geçtikleri için.

Oldukça meraklanan Denis, girdi. Buraya kadar macerayı eğlendirici buluyordu.

— Briç[1] oynar mısınız? diye sordu üç adama.

— İhtiyacın olacak, diye belirtti karanlık bir biçimde kırmızı kübik olanı, öfkelenmiş gibiydi.

— Dostum, dedi içeri girdiklerinde yeşilimsi adam, genç bir kıza oldukça terbiyesizce davrandınız.

Denis kahkahayı bastı.

— Gülüyor, diye gözlemledi kırmızı. Birazdan daha az gülecek.

— Mesele şu, dedi yeşilimsi adam, bu kadınla ilgileniyoruz.

1- Briç: Kâğıt oyunun dışında dişçilikte köprü anlamına gelir. Alt gönderme var.

Birden anladı Denis.

— Anlıyorum, dedi. Siz pezevenksiniz.

Üçü de bir hamlede kalktılar.

— Bizi kışkırtma, diye tehdit etti kübik olan.

Denis onlara baktı.

— Sinirleniyorum, dedi yavaşça. Hayatımda ilk kez oluyor ama bu duyguyu biliyorum. Kitaplardaki gibi.

Üç adam afallamış gibiydi.

— Bizi korkuttuğunu sanma, hıyar! dedi kırmızı olan.

Üçüncüsü az konuşuyordu. Yumruğunu sıkıp hız aldı. Yumruk çenesine geldiğinde Denis kaçtı, bileğe yapışıp sıktı. Gürültü çıktı.

Denis'in kafasına bir şişe indi. Gözlerini kırpıp geri çekildi.

— Seni dağıtacağız, dedi yeşilimsi adam.

Bar boşalmıştı. Denis masanın ve kübik adamın üzerinden sıçradı. Şaşkına dönen adamın ağzı açık kaldı ama Fausses-Reposes yalnızının geyik derisi ayakkabı giymiş ayağını yakalayacak reflekse sahipti.

Bunu, yakası yırtılan Denis'in, sonunda aynada kendini seyrettiği kısa bir yakın dövüş izledi. Bir bıçak yanağını çizmişti ve gözlerinden biri çivit rengine dönüşüyordu. Üç ölü bedeni, hemen sıraların altına yerleştirdi. Kalbi, kaburgalarının altında kudurmuşçasına gürlüyordu. Biraz toparlandı. Gözleri aniden bir saate takıldı. On bir olmuştu.

— Hay aksi, diye düşündü. Tüymem gerek!

Çabucak siyah gözlüklerini taktı ve oteline doğru koştu. Ruhu kinle doluydu ama acilen yola çıkması gerektiği geliyordu aklına.

Odasının ücretini ödedi, bavulunu aldı, bisikletine atladı ve gerçek bir Coppi gibi yola çıktı.

II.

Bir trafik polisi onu durdurduğunda, Saint-Cloud köprüsüne geliyordu.

— Farınız yanmıyor mu?, dedi, diğerlerine benzeyen adam.

— Ha? Neden? Yolu görüyorum.

— Sizin görmeniz için değil, dedi trafik polisi. Görülmeniz için. Ya başınıza bir kaza gelirse? Hı?

— Ah! Evet doğru. Ama nasıl çalışır bu ışık?

— Benimle dalga mı geçiyorsunuz? diye sordu inek.

— Dinleyin, gerçekten çok acelem var. Dalga geçecek zamanım yok.

— Para cezası mı istiyorsunuz? dedi kokuşmuş aynasız.

— Fazlasıyla can sıkıcısınız, diye cevapladı pedallı kurt.

— Pekâlâ, dedi düztaban, ceza aldınız.

Bir ceza defteri ve tükenmez kalem çıkarmaya başladı. Bir an başını eğdi.

Sonra düdüğüne üfledi çünkü uzaktan yamacın kıyısına doğru hızlanan Denis'in hızlı bisikletini fark etti.

Denis, bisiklete asıldı. Şaşkına dönen asfalt, Denis'in korkunç hızı karşısında direncini yitirdi. Saint-Cloud yamacı hemen yutuldu. Şehrin Montretout'ya uzanan bölümünü geçti, – Saint Cloud parkının gezgin satirlerine[1] ince bir gönderme – ve Pont Noir ve Ville-d'Avray'a doğru sola döndü. Bu soylu mahalleden çıktığında, Cobassud lokantasının önünde, arkasında bir kargaşa olduğunu fark etti. Hızlandı ve birden ormanlık bir yola atıldı. Zaman daralıyordu. Birden uzaklarda bir saat gece yarısını vurdu.

Denis ilk hamleden itibaren işin yolunda gitmediğini gördü.

1 - Satir: İnsan bedenli teke ayaklı, küçük boynuzlu olarak gösterilen mitolojik varlık. Mecazi anlamda, şehvet düşkünü, uçkuru düşük adam anlamına gelir.

Pedalları yakalamakta güçlük çekiyordu; bacakları kısalmış gibiydi. Yine de ay ışığında, hızını koruyarak, toprak yolun çakıllarını aşıyordu. Gölgesini fark ettiğinde, – uzun bir surat, dik kulaklar – düştü, çünkü bisikletteki bir kurdun dengesi olmaz.

Onun için daha iyi oldu. Henüz toprağa ayak basmıştı ki, bir sıçrayışta sık bir ağaçlığa daldı ve polis motoru yere yığılan bisikletin üzerinden gürültüyle geçti. Motorsikletli görevli bir testisini kaybetti, duyma hassasiyeti yüzde otuz dokuz düştü.

Denis, kısa ve hızlı adımlarla barınağına giderken tekrar kurda dönüştüğünde, onu insan giysilerinin altında sarmalayan garip taşkınlığını yeni sorguluyordu. Öylesine yumuşak, öylesine sakin olan o, iyi ilkelerinin ve hoşgörüsünün çatının üzerinden uçup gittiğini görmüştü. Sonuçlarının Madelaine'nin üç pezevenginin üzerinde açığa çıktığı intikamcı öfke – ki biri, gerçek pezevenklerin günahını almadan hemen söyleyelim, Emniyet Müdürlüğü'nde Mondaine hizmetlerinde maaşlıydı – hem akıl almaz hem de heyecan verici geliyordu ona. Başını salladı. Şu Siyam Büyücüsü'nün ısırığı ne büyük talihsizlikti. Neyse ki, diye düşündü, bu güç dönüşüm dolunay günleriyle sınırlı kalacak. Ama bir şeylerin izi kalmıştı ve bu büyük gizli öfke, bu intikam duygusu onu kaygılandırmaktan geri kalmıyordu.

1947

altın bir kalp

I.

Aulne, her dört adımda bir, şüpheci bir edayla, arkasına bakarak, kuru duvarları dibinden dibinden sıyırarak yürüyordu. Mimile babanın altın kalbini henüz çalmıştı; tabii ihtiyarı biraz deşmek, özellikle de göğsünü vahşice yarmak zorunda kalmıştı ama, alınacak altın bir kalp olduğunda, her yol mübahtır.

Üç yüz metre ilerlediğinde, açıkça giydiği hırsız kasketini çıkarıp bir su kanalının içine attı ve yerine yumuşak bir kibar adam şapkası taktı. Yürüyüşü sağlamlaştı; yine de Mimile babanın hâlâ sıcak olan kalbi onu rahatsız ediyordu, çünkü cebinde hiç hoş olmayan bir biçimde çarpıyordu. Ayrıca onu seyretmeyi de isterdi, çünkü o, görünüşü insana dokunma isteği veren bir kalpti.

İki yüz metre ilerde, ilkinden daha yüksekteki su kanalında, Aulne topuzdan ve budama bıçağından kurtuldu. Aletlerin her ikisi de yapışmış saçlarla ve kanla kaplıydı, Aulne yaptığı işler-

de özenli olduğu için, kuşkusuz bir sürü de parmak izi vardı. Kandan yapış yapış olan elbiselerini atmadı, çünkü yoldan geçenler ne de olsa bir katilin herkes gibi giyinmesini beklemezler ve çevrenin kurallarına uymak gerekirdi.

Taksi durağında, göz alıcı ve dikkat çekici yapay hasırlı, sivri kıçlı, arka tamponlarının yarısı çökmüş, sürücüsü tek gözlü 1923 model eski bir Bernozizi seçti. Çizgili satenden kaputun sarı ve frambuaz rengi, bütüne unutulmaz bir üslup getiriyordu. Aulne bindi.

— Nereye gidiyorsun, kentsoylu? diye sordu, aksanının onu eleverdiği Ukraynalı Rus sürücü.

— Aralarından hiç sokak geçmeyen ev topluluğu etrafında tur at . . ., dedi Aulne

— Kaç kez?

— ???

— Ah, ah! . . . diye düşündü sürücü, işitilebilir biçimde. Tamam . . . öyleyse . . . bakalım . . . daha fazla hız yapamayacağıma göre, sola dönüyorum? Ha? . . .

— Tamam.

Körüğü indirdi, elbiselerinin kanı görünsün diye mümkün olduğunca yükseğe oturdu; bu, kibar adam şapkasıyla birleşince gizleyecek bir şeyi olduğunu kanıtlayacaktı.

On iki kilometre yaptılar ve polis siciline kayıtlı av midillilerinden biri geçti. Midilli, demir grisine boyanmıştı ve çektiği sorgun ağacından iki tekerlekli hafif araba şehir levhasını taşıyordu. Midilli Bernozizi'nin kokusunu aldı ve kişnedi.

— Tamam, dedi Aulne, peşimizdeler; sağa git, çünkü bir çocuk ezmeyi göze alamayız.

Midilli yorulmadan izleyebilsin diye, sürücü hızını en aza indirdi. Aulne soğukkanlılıkla sürücüyü yönlendiriyordu; yüksek evlerin bulunduğu mahalleye yaklaştılar.

İkinci bir midilli, o da griye boyanmıştı, hemen birincisine katıldı. Diğeri gibi bu iki tekerlekli araba da gala kıyafeti giymiş bir polisi taşıyordu. İki polis, bir arabadan diğerine, parmakla Aulne'ü göstererek, fısıldaşarak birbirlerine akıl danışıyor, bu sırada midilliler ayaklarını kaldırarak, başlarını küçük güvercinler gibi sallayarak, yan yana uygun adım, tırıs gidiyorlardı.

Elverişli görünen bir bina fark edince, Aulne sürücüye durmasını söyledi ve polislerin elbisesinin üzerindeki kanı iyice görmeleri için taksinin kapısının üzerinden geçerek yavaşça kaldırıma sıçradı.

Sonra birden binaya dalıverdi ve servis merdivenine ulaştı.

Acele etmeden son kata kadar çıktı. Hizmetçi odaları vardı. Altıgen seramikle döşenmiş koridor görüşünü bozdu. Sağa ve sola iki yol vardı. Soldaki yol, banyoların ve tuvaletlerin arasından küçük bir iç avluya açılıyordu. Yola girdi. Birden önünde, oldukça yüksek bir çatı penceresi açıldı. Altına gökcismi gibi bir tabure yerleştirilmişti. Aulne, polislerin merdivenlerde yankılanan adımlarını duymaya başlamıştı. Hızla çatıya tırmandı.

Orada, zorunlu kovalamacadan önce soluklanmak için biraz dinlendi. Bol bol yuttuğu hava iniş için ona gerekli olacaktı. Hafif eğimli çatmanın üzerinden dörtnala tavan arasına gitti. Dik bayırın kenarında, sırtı boşluğa bakarak durdu ve geriye döndü, sonra çömeldi, küçük oluğu iki ayağının üzerinde inmek için ellerinden destek aldı.

Neredeyse dimdik olan bakır yamacı boylu boyunca geçti. Aşağıda, yan yana konmuş beş çöp kutusu, duvar fırçasına benzeyen eski bir süpürge ve bir döküntü kutusuyla, parke döşeli küçük avlu ufacık görünüyordu.

Duvar boyunca inmesi ve bitişik binanın banyolarından birine girmesi gerekiyordu. Bunun için duvara çakılmış çivili

ayakkabılar kullanılıyor, sonra iki elle pencereye tutunuluyor ve eller üzerinde kalkıp içeri giriliyordu. Katillik mesleğinin tatili yoktur. Aulne paslı parmaklıklara atıldı.

Yukarda, polisler gürültü patırtı yapıyor ve emniyet müdürlüğünce düzenlenmiş, kovalamacalardaki seslendirme taktiğine saygılı olmak için ayakkabılarıyla daire biçiminde koşuyorlardı.

II.

Kapı kapalıydı, çünkü Brise-Bonbon'un annesi ve babası çıkmışlardı, Brise-Bonbon evde yalnızdı. Kırılacak bardaklar, yakılacak perdeler, mürekkeplenecek halılar, her çeşit parmak iziyle ve Bertillon sisteminde[1] tehlikesiz olduğu söylenen ilginç renk uygulamalarıyla kaplanabilecek duvarlar bulunurken, altı yaşında bir evin içinde henüz sıkılacak zaman yoktur. Ayrıca, bir de banyo, musluklar, yüzen şeyler . . . ve yontulacak tıpalar, babasının traş makinesi ve güzel bir traş bıçağı varsa.

Üzerinde banyonun bulunduğu küçük avludaki bağrışmaları duyunca Brise-Bonbon, aralık duran kanatları daha iyi görebilmek için ardına kadar açtı. Burnunun dibinde, iki büyük erkek eli taş desteğe sımsıkı tutunuyordu; Aulne'nin gösterdiği çabadan kan hücumuna uğramış kıpkırmızı yüzü, Brise-Bon-

1 Alphonse Bertillon: (1853 – 1914). 1880'den sonra Paris emniyetinin suçlu teşhis masası şefi. Fransa ve başka ülkelerde çok kullanılan ve antropometri ya da Bertillon Sistemi adıyla anılan bir suçlu teşhis sistemi geliştirmiştir. Bu sistem, bir dizi hassas vücut ölçüsü, fiziksel betimleme ve fotoğrafın bir araya gelmesinden oluşur. Bu sistem parmak iziyle teşhis yönteminin kullanılmaya başlamasıyla aşılmıştır. Ama soruşturmacılara ayrıntılı bir betimleyici portre sağlayan kusursuz bir araç olarak bugün de değerini korumaktadır.

bon'un meraklı gözlerinin önünde belirdi.

Aulne, cimnastikçi erdemlerine gerektiğinden fazla güveniyordu ama bir hamlede toparlanamadı.

Brise-Bonbon hâlâ elinde tuttuğu traş bıçağını yavaşça kaldırdı ve bıçağın ince ağzını, katilin beyaz, gergin eklemlerinde gezdirdi. Adamın elleri çok büyüktü.

Mimile babanın altın kalbi, Aulne'ü bütün gücüyle zemine doğru çekiyor ve Aulne'nün elleri kanıyordu. Tendonlar küçük gitar telleri gibi tek tek koptular. Her kopmada cılız bir nota tınlıyordu. Pencerenin pervazında on solgun tırnak kemiği kalmıştı. Her birinden biraz kan akıyordu. Aulne'nün bedeni, duvarın yüzeyine sertçe sürtündü, ilk katın kornişinde hopladı ve eski kutunun içine kapaklandı. Adamı orada bırakmaktan başka çare yoktu, çöpçüler ertesi gün götürürlerdi.

1949

Üç ayda bir çıkan *La Bouteille à la Mer* adlı derginin 63. sayısı

güneyin surları

I.

Senelerdir hiç batmadığı kadar borca batan Major, daha hoş tatiller geçirmek için bir araba satın almaya karar verdi.

Önce kendine sıkı bir kafa çekmeyi sunmak için her zamanki üç arkadaşından borç alarak nakit parayı sağladı, çünkü cam gözü çivit mavisine dönüşmeye başlamıştı ve bu da susama belirtisiydi. Üç bin franga mal oldu bu, paraları geri vermeye niyeti olmadığından, arkadaşlarına acıyordu.

Böylece operasyona ilginç bir hava vererek, pagan bir mucize seviyesine yükseltmek için, olayı daha da karmaşıklaştırmaya zorladı kendini ve karanfillerle işli tamamı kabartma deriden, ortaçağdan kalma bekâret kemerinin satışından elde ettiği parayla ikinci bir sıkı kafa çekiş daha ısmarladı kendine.

Geriye yapması gereken çok bir şey kalmamıştı ama yine de fazlaydı. Saatiyle kirasını ödedi, pantolonunu bir şortla, gömle-

ğini de bir Lacoste ile takas edip, iki dirhem bir çekirdek, geriye kalan parasını harcamanın yolunu aramaya koyuldu.

(Araştırmaları süresinde, bir miras edinme talihsizliği oldu, neyse ki, büyük bir hızla, mirasa aylar sonra dokunabileceğini öğrendi, bu da gereğinden fazla bir süreydi.)

Major'ün hâlâ on bir frangı ve yiyecekleri vardı. Bu şartlarda gidemezdi. Evinde, orta büyüklükte bir sürpriz parti düzenledi.

Neyse ki parti gerçekleşti ve sonunda geride kimsenin bitiremediği, pudra halinde, hafif bozulmuş, yüz gramlık bir curry paketi kaldı sadece. Tahminlerinin aksine çok beğenilen kereviz tozu, sunulan son kokteyllerin çoğunun özünü oluşturuyordu ve bu iş için hazırlanan curry'nin yüzüne bakılmamıştı.

(Bu arada Major'ün peşini bırakmayan dikkat çekici talihsizlik, bir misafirin, içinde beş yüz frank olan çantasını unutmasını uygun gördü. Kişiliğinin belirgin özelliği olan dahiyane dürtülerinden birine kapılan Major, yasal yollardan bir seyahat belgesiyle yola çıkma arzusuna kapıldığında her şey yeniden başlıyor gibiydi; ama bu isteğin onu kurtardığını hemen belirtelim.)

II.

Major, karısı Bisonne ve oğlu Bisonnot'uyla büyük ağız şapırtıları arasında masaya oturmuş olan, arkadaşı Bison'a baskın yaptı; bir kereye mahsus olarak Bisonne'nin hazırlamak için on dakika harcama lütfunda bulunduğu, bir tencere haşlanmış erişte pişiyor ve tüm aile ardından gelecek şölen düşüncesiyle seviniyordu.

— Öğle yemeğini sizinle yiyorum! dedi Major, haşlanmış erişteleri görünce özlemle titreyerek.

— Domuz! dedi Bison. Kokusunu aldın, ha?

— Çok doğru! dedi Major, özel olarak onun için ayrılan, bölüştürülmüş şaraptan büyük bir bardağa koyarken. Şarabın kendine has tadından daha çok zevk alması için biraz dikmesine göz yumuldu.

Bison büfeden bir tabak daha alıp masaya Major'un önüne koydu. Major, alışılageldiği gibi, kendine hizmet edilmesine izin verdi, bunu yapanlara karşı kin beslemiyordu.

— Tatile nereye gidiyorsunuz? dedi Major.

— Deniz kenarına. Ölmeden önce görmek istiyorum, diye açıkladı Bison.

— Çok iyi. Araba alıyorum, sizi Saint-jean-de-luz'a bırakırım.

— Bir dakika, dedi Bison. Paran var mı?

— Kesinlikle. Olacak. Bunun için tasalanma.

— Kalacak yerin var mı?

— Kesinlikle. Ölen büyükannemin orada bir dairesi varmış, babam bana tahsis etti.

Bison, sondaki okumayan "e"yi duymayınca, büyükannenin değil, dairenin söz konusu olduğunu anladı. [1]

Erişteler kaynama suyunda şişmeye devam ediyor ve Bison üçüncü defadır, artıkları boşaltmak için çöp kutusunu aşağıya indiriyordu.

— İyi, kabul, dedi Bison. Benzinin var mı? Çünkü araba için gerekli.

1- fransızca dilbilgisi notu: Fransızca'da avoir yardımcı fiiliyle çekilen fiillerde nesne fiilden önce gelirse, fiil nesneye göre çekilir. Yani nesne dişilse, fiilin çekiminin sonuna "é"den başka, ayrı bir "e" daha konulur. Fakat bu konuşma dilinde okunmaz. Fransızca'da üzerinde –accent, vurgu– olan "e" okunur. Diğer "e" yazı için ayırıcı bir özellik taşır. Vian Usta, burada söylenmeyen "e"yi duymadım diyerek üst-geyik yapıyor. Çünkü – vurgusuz – "e"yi konuşma dilinde duymasına imkân yoktur.

— Buluruz. Eğer yasal bir iznin olursa, iyi benzinin de olur.

— Harika, dedi Bison. Emniyet müdürlüğünde izin almamızı sağlayacak birini tanıyor musun?

— Hayır, ya siz ikiniz, kimseyi tanıyor musunuz?

— Sadece geldin, ha?

Bison kınayarak baktı.

— Haberiniz olsun, diye lafa girdi karısı, erişteleri yemezseniz, oda değiştirmemiz gerekecek, çünkü birazdan burada duramayacağız.

Dördü birden, eski Almanların Norman tereyağı ve yağlı sosislerin karşısında yaptıkları şaklabanlıkları düşünerek, neşeyle erişte tabağına saldırdı.

Major, kıpkırmızı şarap üzerine kırmızı şarap içiyor, tek gözü bir damla bile kaybetmemeye ve çift görmek için gerekeni yapmaya zorluyordu onu.

Tatlı, Jules Gouffé[1] tarzında, Origan de Cheramy kokulu pembe iki jelatin yaprağının arasına konulmuş ve itinayla bayatlatılmış ekmek dilimlerinden ibaretti. Major iki kez aldı ve geride başka kalmadı.

— Annie, gazetesi aracılığıyla, emniyet müdürlüğünde torpil yapamaz mı bize? dedi Bisonne. Çünkü ben, eğer izin olmazsa seninle gitmem.

— Harika bir fikir! dedi Major. Sakin ol. Polisleri en az senin kadar ben de sevmiyorum. Bir polisin görüntüsü ince bağırsaklarımı tıkıyor.

— Ama, dedi Bison, acele etmemiz gerekebilir, diye belirtti. Tatilim üç hafta içinde başlıyor.

— Harika, dedi Major, beş yüz frangı piyasaya sürmeye zamanı olacağını düşünerek.

1-Jules Gouffé: *Günlerin Köpüğü* adlı efsanevi esere damgasını vuran, dünyaca ünlü aşçı. Anılara geri dönün ve okumadıysanız mutlaka okuyun!

Son bir yudum kırmızı şarap daha içti, Bisonne'un paketinden bir sigara aldı, şiddetle geyirdi ve kalktı.

— Arabalara bakıcam, dedi giderken.

III.

— Dinleyin, dedi Annie, sizi Pistoletti ile temasa geçireceğim, gazete için gereken izinlerle ilgilenen emniyet müdürü. Çok basit olacak, göreceksiniz, çok kibar biri.

— Tamam, dedi Major. Sanırım olacak. Kesinlikle olacak. Pistoletti harika bir adam.

Duflor kafesinin terasında oturmuş, biraz geciken Bisonne ve oğlunu bekliyorlardı.

— Sanırım, dedi Major, bebek için tıbbi bir belge getirecek. İzni almamıza yardım edecek. Bugün yaptırması gerekiyordu.

— Ah? dedi Annie. Neyi belgeleyecek?

— Tren yolculuğunu kaldıramayacağını, diye cevapladı Major, buğulu tek gözünü oğuştırarak.

— İşte geliyorlar, dedi Annie.

Bisonne, elini bırakan Bisonnot'nun peşinden koşuyordu. Bisonnot, on beş metre önden koşuyor; önce mermer üstlüklü, hemen sonra ise parçalanmış üstlüklü Deux Mâghos marka tek ayaklı yuvarlak bir masayla döğüşüyordu.

Major kalktı ve çocukla masayı ayırmaya çalıştı. Bir garson geldi ve tartışmaya başladı.

— İzninizle, dedi Major, ben her şeyi gördüm. Masa başlattı. Ustelemeyin, yoksa tutuklarım sizi.

Sahte emniyet görevlisi kartını çıkarttı ve garson bayıldı. Major adamın saatini aldı ve çocuğun elinden çekerek, Annie

ve Bisonne'ye katıldı.

— Oğluna göz kulak olmalıydın, dedi.

— Canımı sıkıyorsun. Belgeyi aldım. Bu çocuk raşitik ve tren yolculuğunu kaldıramaz.

Bunu söylerken, çocuğu hafif bir neşeye sürükleyen, okkalı bir tokatla haşladı.

— Neyse ki S.N.C.F. kurtuldu, diye mırıldandı Major.

— Hiç kafe masası kırmadığını söylemeyeceksin herhalde bana? diye başladı, tehditkâr bir edayla.

— O yaşta hiç! dedi Major.

— Kuşkusuz! Sen bir gerizekâlısın!

— Tamam, dedi Major, tartışmayalım. Şu belgeyi ver bana.

— Göster, dedi Annie.

— Doktor hiç zorluk çıkarmadı, dedi Bisonne. Bu çocuğun raşitik olduğunu herkes görebilir. Şu sandalyeyi bırakır mısın!

Bisonnot, komşu masadaki tüketicinin dosyasını kavramıştı ve hepsi, sağlam bir gürültüyle, birkaç tane de bardak sürükleyerek devrildi.

Major, bir ağaca işiyormuşçasına gizlice sıvıştı, Annie de onu tanımamazlıktan geliyordu.

— Kim yaptı bunu? diye sordu garson.

— Major, dedi Bisonnot.

— Ah! dedi garson, inanılmaz bir edayla. Çocuk yapmadı mı, bayan?

— Saçmalamayın, dedi kadın. Çocuk üç buçuk yaşında.

— Mauriac, şımarıktır, diye tamamladı Bisonnot.

— İşte bu çok doğru, dedi garson ve edebiyat tartışmak için masaya oturdu.

Major rahatlamış olarak geri geldi, tekrar iki kadının arasına yerleşti.

— Öyleyse, dedi Annie, Pistoletti'yle görüşeceksiniz . . .

— Peki Duhamel hakkında ne düşünüyorsun? dedi garson.

— Yolunda gidecek mi dersiniz? dedi Major.

— Duhamel fazla övüldü, dedi Bisonnot.

— Kuşkusuz, dedi Annie. Gazetenin mektubuyla . . .

— Öyleyse, yarın gideceğim, dedi Major.

— Sana el yazmamı vereceğim, dedi garson, ve sen de hakkında ne düşündüğünü söyleyeceksin. Kıllı bir yüzde geçiyor. Zevklerim, seninle tamamen aynı sanırım.

— Borcumuz ne kadar, garson? diye sordu Annie.

— Hayır, dedi Bisonne, ben öderim.

— İzin verin! dedi Major.

Meteliksiz olduğundan garson ödemeyi yapması için ona para verdi, Major da bol bahşiş bırakarak, bozuklukları dalgınlıkla cebe indirdi.

IV.

— Açacağım, diye uludu Bisonnot.

— Canımı sıkıyorsun, dedi babası. Gayet iyi biliyorsun ki sürgüye ulaşmak için fazla küçüksün.

Korkunç bir öfkeye kapılan diğeri, bir kedi gibi zıplayarak iki bacağıyla havaya atıldı ve kendini yeşil bir parıltıyla poposunun üzerinde bulunca, şaşırmış göründü.

Gelen Major'du. Garip ve değişken yansımalarla parlayan düz şapkasının dışında, normal görünüyordu: hindi yemişti.

— Eee! dedi Bison.

— Arabayı aldım. 1927 Renault coach, arkası bagajlı.

— Kaputu önden açılandan mı? diye sordu Bison, kaygıyla.

— Evet . . ., diye kabul etti Major üzüntüyle, ve manyetolu,

egsoz borusunun üzerinde iç freni var.

— Eski bir sistem, diye saptadı muhatabı.

— Biliyorum, dedi Major.

— Ne kadar?

— Yirmi bin.

— Pahalı değil, dedi Bison. Ama sonuçta para verilmedi.

— Hayır, ödemeyi tamamlamak için bana beş bin frank vermen gerekiyor.

— Ne zaman geri vereceksin?

Bison kuşkulu görünüyordu.

— Pazartesi akşamı, eksiksiz, diye güvence verdi Major.

— Hım! Fazla güvenmiyorum.

— Bunu anlıyorum, dedi Major ve teşekkür etmeden beş bin frangı aldı.

— Emniyet müdürlüğünde miydin?

— Şimdi gidiyorum . . . Kendimi, inatçı ve çileden çıkaran bir gümrükçü çetesinin ortasında bulmaktan çekinirim hep.

— İşin içinden çıkmayı ve biraz daha çabuk gitmeyi dene, dedi Bison, onu sahanlığa doğru fırlatarak.

— Görüşmek üzere! diye aşağı kattan bağırdı Major.

İki saat sonra geri döndü.

— Dostum, dedi, henüz çözümlenmedi. Gerekli benzine sahip olduğunu belgeleyen bir beyanname hazırlaman gerekiyor.

— Canımı sıkıyorsun! dedi Bison. Tüm bu gecikmelerden usandım. Tatilim başlayalı bir hafta oldu bile, burada kalmaktan da hiç memnun değilim. Bizimle trene binsen daha iyi edersin.

— Dinle, arabayla gitmek daha hoş ve orada yiyecek içecek işleri için daha elverişli olur.

— Kuşkusuz, ama oraya varır varmaz tekrar yola çıkmam gerekecek, çünkü tatilim bitmiş olacak. Ardından da yolda tıkılıp kalacağız.

— Artık olacak, diye garanti verdi Major. Şu belgeyi hazırla. Ya her şey yoluna girecek ya da seninle trenle geleceğim.

— Sana eşlik edeceğim. Sekreterime belgeyi yazdırmak için büroma uğramalıyım.

Söylediği yapıldı. Kırk beş dakika sonra, emniyet müdürlüğüne girdiler.

Elli, elli dokuz yaşlarında, sevimli, biraz da sivri olan Pistoletti onları sadece beş dakika bekletti. Birkaç görüşmeden sonra kalktı, Major ile Bison tarafından hazırlanan imzaya hazır, doğrulayıcı kâğıtları ve belgeleri alarak, onları odasına götürdü.

İki komşu binayı birbirine bağlayan ve üstü kapalı bir köprü oluşturan dar bir geçitten geçtiler. Major'un kalbi, Nuremberg topacı gibi vınlayarak kendi etrafında hızla dönüyordu. Kemerli bir dehlizin içinde, aralarında çoğunun sövüp saydığı diğerlerinin ise ölmeye hazırlandığı, uzun insan kuyrukları bekliyordu. Onları oldukları yerde bırakıp akşam topluyorlardı.

Pistoletti, herkesin önüne geçerek girdi. Durdu, kendini görmeyi düşündüğü kişinin önünde bulamadığından rahatsız görünüyordu.

— Merhaba, Bay Pistoletti, dedi diğeri.

— Merhaba, bayım. Hazır olan bu başvuru için vizenizi istiyorum.

Adam, kâğıt tomarını inceledi.

— Demek, gerekli yakıta sahip olduğunuzu belgeliyorsunuz, o halde ödeme yapmak için bir neden yok.

— Hım . . . sizin gibi . . . selefinizin salık verdiği gibi . . . benzin almak için, Major'dan bu garanti belgesini istedim, kısaca ...

— Ah? dedi diğeri.

Kâğıdın üzerine: "Başvuran gerekli yakıta sahip olduğunu öne sürdüğünden, ödeme yok" yazdı?

— Teşekkür ederim, dedi kâğıtlarla çıkan Pistoletti.

Kafasını kaşıdı ve kanlı et parçalarını koridora saçtı. Üzerinden kayan bir polis az kalsın düşüyordu. Major sırıttı, ama Pistoletti'nin suratını görünce tekrar ciddileşti.

— Yolunda gitmiyor mu? diye sordu Bison.

— Pekâlâ . . ., dedi Pistoletti, şimdi Ciabricot'yu göreceğiz . . . Bu canımı sıkıyor . . . Biraz önce görüştüğüm memurun değişmesi gerekiyor ve hiç de diğeriyle aynı fikirdeymiş gibi gelmiyor bana. Neyse . . . Yine de yolunda gidebilir. Ama diğeri sadece bu kâğıtla hallolacağını söylemişti bana.

— Haydi, devam edelim, dedi Bison.

Pistoletti peşindeki iki kuyrukla koridorun ucuna ulaştı ve bir kez daha kuyruğun başındaki kişinin burnunun dibinden, önüne geçti. Major ve arkadaşı, kemeri tutan ayaklardan birini çevreleyen yuvarlak bir banka oturdular. Dört buçukar dörder buçuk zaman geçsin diye bine kadar saydılar. On beş dakika sonra Pistoletti bürodan çıktı. Pek fena görünmüyordu.

— İşte, dedi onlara. Başvurunun üzerine "onaylandı" yazdı. Tarihi yazdı, "iyi" dedi, "gidilen yer neresi?" diye sordu. Söyledim veya aslında o baktı, karaciğerini yokladı, "çok fazla uzak!" dedi ve yazdığı her şeyi karaladı. Karaciğeri kötü durumda.

— Öyleyse, diye sordu Bison, reddedildi?

— Evet . . . dedi Pistoletti.

— Yaa, dedi Bison, ayakkabılarından kalın bir buhar tabakası sızmaya başlarken, şu sizin Ciabricot'ya on bin frank verseydik izni alamaz mıydık?

— Peki ama, diye abarttı Major, tren yolculuğunu bile kaldıramayan bir çocuğu, arabayla götüremeyecek miyiz artık?

— Onlardan istediğimiz ne? diye devam etti ilki. Hiç! Olduğunu söylediğimize göre benzin değil. İstediğimiz; arabayı çıkartabilmemiz için üstü kapalı olarak, yakıtı karaborsadan halledebileceğimizi gösteren kâğıdın altına bir imza! Öyleyse?

— Öyleyse, bunlar baş belaları! dedi Major.

— Dinleyin, dedi Pistoletti . . .

— Bunlar salak! dedi Bison.

— Hemen, baştan başlayabilirsiniz her şeye . . . diye salık verdi Pistoletti, içtenlikle.

— Oh, hayır, dedi, Bison. Anlaşıldı. Gidiyoruz.

— Üzgünüm, dedi Pistoletti.

— Size karşı en ufak bir kızgınlığımız yok, dedi Major. Ciabricot'nun karaciğerinin ağrıması, sizin hatanız değil.

Pistoletti'yi aralarına alıp, sıkıştırmak için koridorun dönemecinden yararlandılar ve cesedi bir duvarın dibine bıraktılar.

— Ne yapıyoruz? diye sordu Bison, çıkarken.

— Vız gelir, dedi Major. İzinsiz çıkıyorum yola.

— Bunu yapamazsın, gara bilet almaya gidiyorum. Polisleri sevmem.

— Akşama kadar bekle. Aklımda bir şey var. Ben de sevmiyorum onları. Fizikötesi bir etki yapıyorlar bana.

— İyi, telefon et bana.

V.

— Onaylandı! dedi Major'un alıcıdaki sesi.

— Ah! Aldın mı? dedi Bison.

Hiç inanmamıştı.

— Hayır, ama alacağım. Hemen sonra, oraya geri döndüm. Verge'in bir arkadaşı, benim evde gördüğün kız, emniyet müdürlüğünde tanıdıkları varmış. Ciabricot'ya uğradı. Kâğıdı vereceklerine söz verdiler.

— Ne zaman alacaksın?

— Çarşamba saat beşte!
— İyi! Göreceğiz.

VI.

Çarşamba, saat beşte, Major'e ertesi gün saat on birin uygun olduğu cevabı verildi. Perşembe on birde, akşam üzeri uğraması salık verildi. Akşam üzeri ise, günde on beş izin verildiği ve onun on altıncı olduğu, para vermek istemediği için izni alamadığı söylendi.

Memurların arkadaşları her an içeri giriyorlar, memurlar ise onlara hatır işi izinler vermeye ancak yetişiyor ve Major'e kâğıtlarını doldurması için yalvarıyorlardı. Major reddetti ve emniyet müdürlüğünden çıktığı anda gürültüsü yüreğine su serpen, fitili çekilmiş bir el bombasını çalışma masasının üzerinde unutarak uzaklaştı.

Bison, karısı ve Bisonnot, Saint-Jean-de-Luz'e bilet aldılar. Yola çıkmak için, gelecek pazartesiyi beklemeleri gerekiyordu, çünkü bütün trenler doluydu. Major, cumartesi akşamı, Coeur-de-Lion sokağındaki şatafatlı dairesini terk ederek, Renault'sunun içinde yola çıktı. Saint-Jean'a ilk onun varması ve arkadaşlarının gelişi için daireyi hazırlaması kararlaştırılmıştı.

Major'ün yanında, zaten üç bin frank borçlu olduğu Jean Verge ve arkasında Major'ün arkadaşı Josephine vardı, Major kadının çantasındaki paranın yarısını iyi bir yemeğin parasını ödemek için harcamıştı bile.

Arabada bavullar da vardı: Verge'in Biarritz'e annesine götürdüğü on kilo şeker, Major'ün Pays Basque'a ithal etmeyi tasarladığı mavi yapraklı bir limon ağacı, kurbağalarla dolu iki

büyük kafes ve tetra-klorür karbon kötü koktuğu için, lavantalı parfümle doldurulmuş bir yangın söndürücü.

VII.

Adına jandarma denen, koyu maviler giymiş, şu iki ayaklılarla karşılaşmayı engellemek için Major, başkent çıkışında, adı görkemle N. 306 konmuş olan kestirme bir yola girdi.

İlerlemek için, Verge'in talimatlarını uyguluyordu. Verge, dizlerinin üzerine serilmiş olan Michelin haritasını okuyordu. Major hayatında ilk kez, bu tarz bir davranışa boyun eğiyordu.

Sekiz saat boyunca, ortalama elli kilometreyle yol aldıktan sonra Major, Monthlery kulesini fark edip hemen geri döndü, çünkü bu yön doğrudan Paris'e, Orleans kapısına gidiyordu.

Saat dokuzda Orleans'a girdiler. Sadece bir litre benzin kalmıştı ve Major kendini mutlu hissediyordu. Hiç polis kepi görmemişlerdi.

Verge'in hâlâ yirmi litre benzine ve beş kilo patatese çevrilebilecek iki bin beş yüz frangı vardı, çünkü arabanın yaşı dolayısıyla benzine dörtte bir oranında patates karıştırmak gerekiyordu.

Lastikler dayanacak gibiydi. Kısa bir tıkınma molasından sonra Major, vites kutusunun sübapını çalıştıran kordonu çekti, iki kez üfledi, buharın yönünü değiştirdi ve Renault hareket etti.

N. 152 adlı yolu terk ederek, Loire'ı gemi güvertesinde geçtiler ve fazla işlek olmayan N. 751'e girdiler.

İşgalin sebep olduğu çöküntüler; tekerlek izlerinin ve su birikintilerinin ortasında, verimli ve sulu bir bitki örtüsünün bitmesini kolaylaştırmıştı: tarlalardaki ateş böcekleri, çamlıkların sedef parlaklığındaki saçıntılarının arasına, açık mor bir nota kay

dırırken, kılıçotları da taç yapraklarını her yönde sallıyorlardı.

Arada, orada burada beliren bir çiftlik; aynı küçük bir köprüyü eşek üzerinde hızla geçerken olduğu gibi, her seferinde, taşaklarda hoş bir rahatlama yaratarak, yolun durağanlığını ortadan kaldırıyordu. Blois'den uzaklaştıkça, tavukların beliriverdiğini görmeye başladılar.

Tavuklar, yol bakıcıları tarafından, akıllıca düzenlenmiş bir rotayı izleyerek hendekler boyunca yemleniyorlardı. Gagalarıyla açtıkları her küçük deliğe, ertesi gün için ayçiçeği tanesi konuluyordu.

Major, tavuk yemek istiyordu, direksiyonla oynaşmaya başladı. Aynı anda, egsoz borusunun anahtarını döndürdü ve böylece arabayı kovandaki bir adamın yürüyüşü kadar yavaşlattı.

Semiz ve yağlı bir Haudan, kalkık kıçıyla, sırtından belirdi. Major sinsice hızlandırdı arabayı ama tavuk aniden geriye döndü ve meydan okuyan bir edayla, gözünü hiç ayırmadan baktı ona. Son derece lakayıt, ama başına gelenden etkilenen Major kaygısızca, direksiyonu kendi çevresinde doksan derece döndürdü ve arabayı Major'ün yerinde bir refleksle yıkımına sebep olduğu yüzyıllık bir çınardan ayırmak için yolda rastladıkları hareket memurunu çağırmaları gerekti.

Hasar giderildiğinde, Renault tekrar yola çıkmak istemiyordu artık, Verge'in inmesi ve arabaya karar verdirmeden önce arkasında beş kilometre "ııh!! . . ." yapması gerekti, araba Verge'in binebilmesi için dururken homurdandı.

Cesaretini yitirmeyen Major, Clery'yi geçti, Blois'e ulaştı ve N. 764'den Pont-Levoy yönünde, dikine güneye indi. Hâlâ polis yoktu; kendine güveni tazelenmişti.

Islıkla, bir asker marşı çalıyor ve her ölçünün sonunu şiddetli bir topuk darbesiyle vurguluyordu. Marşını bitiremedi çünkü ayağı döşemeye geçti ve devam ederse, zaten ikisi ağaç

düştüğünde zemine saçılmış olan vites kutusunu, devirme tehlikesiyle karşı karşıya kalacaktı.

Montrichard'ta bir ekmek aldılar, hızla Liège'e girdiler ve araba N. 764 ve D. 10'un köşesinde aniden durdu.

Josephine uyanmıştı.

— Neler oluyor? diye sordu.

— Hiç, dedi Major. Bir ekmek alıp, onu yemek için durduk.

Sıkılmıştı. Bir kavşağa gelmişlerdi ve kavşaklara dört bir yandan girilebilir ve dört bir yandan da görülebilirlerdi.

Arabadan inip yolun kenarında oturdular. Hendekte saklanan bir tavuk cesaretlendi ve üzerinde permalı küçük bir ibiğin bulunduğu küçük kafasını yol seviyesine kaldırdı. Major, soluyarak olduğu yerde durdu.

İki kiloluk, koca ekmeği aldı, dönerek kaldırdı, ona bakıyormuş gibi yapıp, ekmeği birden tavuğun kafasına vurdu.

Major, ne yazık ki başarısız oldu. Ünlü kaleci Da Rui'nın çiftliği oradan hiç uzak değildi ve tavuk bu çiftlikten geliyordu: derslerinden yararlanmıştı. Darbeyi karşıladı, usta bir kafa vuruşuyla, ekmeği beş metre öteye yolladı ve kıçına neft yağı sürülmüş gibi koşarak, yere değmeden tuttu.

Uzakta, bir toz bulutunun içinde, ekmeği kanadının altında taşıyarak gözden kayboldu.

Verge kalkmıştı ve tavuğu izliyordu.

— Jean! diye bağırdı Major, bırakın onu, önemli değil. Jandarmanın dikkatini çekeceksin.

— Orospu! dedi Jean, soluk soluğa koşmaya devam ederken.

— Bırak onu! diye gürledi Major. Jean sürekli söylenerek geri geldi.

— Önemli değil, dedi Major, fırında küçük bir tane yemiştim.

— Bunun bana yararı yok, dedi Verge, kızarak.

— Hem zaten kolunun altına koyduğuna göre, ekmek kü-

mes hayvanı kokuyordur, dedi Major iğrenerek.

— Çok sevimlisin, dedi Jean. Başka bir tane almak için, tekrar gitmeyi deneyelim, dönüşte, rica ederim, tavuğu yenmeyen bir şeyle avla.

— Senin için seve seve yaparım bunu. Bir ingiliz anahtarı ayarlayacağım. Bakalım arabanın nesi var.

— Sen özellikle durdurmadın mı arabayı? diye sordu, şaşıran Josephine.

— Eeee . . . hayır.

VIII.

Major arıza dedektörünü ve şekli değişmiş stetoskopunu alıp ustaca arabanın altına süzüldü. İki saat sonra, iyice dinlenmiş olarak uyandı.

Verge ve Josephine, komşu tarlanın olgunlaşmamış patatesleriyle, kendilerine bir ziyafet çekiyorlardı.

Major, kauçuk bir boru aldı ve arabanın önünü hafifletmek için, kalan benzinin dörtte üçünü hendeğe boşalttı. Sonra krikoyu sol dingilin altına kaydırdı, Renault'sunu zeminden kırk santimetre yüksekte sabitleyip, kaputu açtı.

Stetoskopun ucunu motora dayayıp arızanın oradan kaynaklanmadığını saptadı. Vantilatörün de bir şeyi yoktu, radyatör ısınıyor, yani çalışıyordu. Geriye yağ filtresi ve manyeto kalıyordu.

Manyetonun ve yağ filtresinin yerini değiştirdi, bir deneme yaptı. Her birini tekrar kendi yerlerine koydu, yeni bir deneme daha yaptı. Çalışıyordu.

— Tamam, dedi Major. Manyetoymuş. Bekliyordum. Bir tamir istasyonu bulmak gerek.

Büyük gürültülerle, Verge ve Josephine'e arabayı itmek için seslendi. Krikoyu çıkarmayı unuttu, çabalamaya başladıklarında araba sallandı, sağ ön lastiği Verge'in ayağının üstüne düştü ve dağıldı.

— Salak! dedi Major, Verge'in kınamalarını kısa keserek. Lastiği patlattın. Şimdi tamir et.

— Aslında, dedi biraz sonra, bu arabayı itmek aptalca. Josephine tamirci aramaya gidecek.

Josephine yola çıktı ve Major siesta için rahatça bir gölgeye yerleşti. Fırından yürüttüğü, ikinci küçük ekmeği yiyordu.

— Açsanız, bir ekmek getir! diye bağırdı, yolun köşesini dönen Josephine'e.

IX.

Ekmeği biten Major, Josephine'in dönüşünü beklerken biraz uzaklaşmıştı. Birden, ufukta ona doğru gelen iki mavi kep fark etti.

Koşmaya, daha doğrusu uçmaya başladı, yandan beş bacaklı gibi görünüyordu ve arabaya ulaştı. Bir ağacın yanına dayanmış olan Verge, mırıldanarak boşluğa bakıyordu.

— İş başına, diye emretti Major. Kes şu ağacı. İşte bir İngiliz anahtarı.

Verge itinayla boşluğunu kapattı ve kurulmuş gibi itaat etti.

Ağaç devrilince, Major'ün talimatları doğrultusunda, ağacı odunlar halinde parçalamaya başladı.

Yaprakları bir çukura sakladılar ve arabayı odunkömürü yığınına gizleyip çukurdan çıkardıkları toprakla örttüler. Verge tepeye, kokulu bir duman çıkaran küçük bir parça yanmış sa-

ray kömürü koydu.

Major, kendi yüzünü ve Verge'inkini kömürle siyaha boyadı, giysilerini buruşturdu.

Zaman gelmişti, jandarmalar geliyordu. Major titriyordu.

— Ne oluyor? dedi en şişmanı.

— Çalışıyor musunuz? diye tamamladı ikincisi.

— Evet, tabii! dedi Major, kömürcü ağzıyla.

— Odununuz güzel kokuyor, dedi en şişmanı.

— Nedir bu? diye sordu diğeri. Orospu gibi kokuyor, diye tamamladı, işbirlikçi bir kahkahayla.

— Kafur ağacı ve sandal ağacı, diye açıkladı Verge.

— Belsoğukluğu için mi? dedi en şişmanı. .

— Ah! Ah! yaptı ikincisi.

— Ah! Ah! yaptılar Verge ve Major, biraz rahatlayarak.

— Köprülere ve karayollarına, trafiğin yönünü değiştirmelerini bildirmek gerekecek, çünkü burada arabalar sizi rahatsız ediyor olmalı, dedi ilk jandarma.

— Evet, öyle yapmak gerekecek, dedi ikincisi. Arabalar sizi rahatsız ediyor olmalı.

— Şimdiden teşekkürler! dedi Major.

— Görüşmek üzere! diye uzaklaşırken bağırdı iki jandarma.

Verge ve Major, cafcaflı bir allahaısmarladık uçurdular ve yalnız kalır kalmaz, sahte yığını bozma işine giriştiler.

Arabanın, artık yığının içinde olmadığını görerek, hoş olmayan bir sürprizle karşılaştılar.

— Nasıl olur? dedi Verge.

— Hiçbir fikrim yok.

— Renault olduğuna emin misin? dedi Verge.

— Evet, çok düşünmüştüm. Ford olsaydı anlardım. Ama bu araba kesinlikle Renault.

— Ama 1927 model bir Renault?

— Evet.

— Bu her şeyi açıklıyor, dedi Verge, bak.

Geriye döndüler ve bir elma ağacının dibinde otlayan Renault'yu gördüler.

— Oraya nasıl gitmiş? dedi Major.

— Bir çukur kazmış. Ne zaman toprakla örtülse, babamınki de aynı şeyi yapardı.

— Baban sık sık, toprakla mı örterdi arabayı?

— Oh! Zaman zaman . . . Çok sık değil.

— Ah! yaptı Major kuşkuyla.

— Ford'du, diye açıkladı Verge.

Arabayı bıraktılar ve yolu açmayı bitirdiler. Verge, Major'ün bakışları sabit, otların içine yatarak gizlendiğini ve ona susmasını işaret ettiğini gördüğünde, hemen hemen bitiriyorlardı.

— Bir tavuk! diye fısıldadı.

Birden gevşedi ve boylu boyunca suyla dolu hendeğe, tavuğun üzerine düştü. Tavuk suya daldı, birkaç kulaç attı, biraz ilerden çıktı ve durmaksızın gıdaklayarak kaçtı. Da Rui, onlara suyun dibinden yüzmeyi de öğretmişti.

Tam bu sırada, tamirci geldi.

Major hırıldadı, adama ıslak elini uzattı ve:

— Ben Major. Jandarma değilsiniz, umarım? dedi.

— Memnun oldum, dedi diğeri. Manyeto mu?

— Nasıl bildiniz? dedi Major.

— Yedeğimde olmayan tek şey o, dedi tamirci. Sebebi bu.

— Hayır, dedi Major. Yağ filtresi.

— Öyleyse size yeni bir manyeto takabileceğim, dedi tamirci. Her ihtimale karşı üç tane getirmiştim. Ah! Ah! Sizi yendim, ha?

— Hepsini alıyorum. Verin onları.

— İki tanesi çalışmıyor . . .

— Fark etmez, diye kesti Major.

— Ve üçüncüsü de kırık . . .

— Daha iyi. Ama bu koşullarda paralarını ödeyeceğim . . .

— On beş bin tutuyor, dedi tamirci. Takma için . . .

— Biliyorum! dedi Major. Öder misin Josephine?

Josephine ödevini yerine getirdi. Bin frangı kalmıştı.

Major arabayı almaya gitmek için, adama sırtını döndü.

Arabayı getirdi, kaputu açtı.

Manyeto otla doluydu. Bıçağın ucuyla otları boşalttı.

— Beni bırakır mısınız? dedi tamirci.

— Memnuniyetle, dedi Major. Bin frank peşin.

— Pahalı değil! dedi tamirci. İşte alın!

Major parayı soğukça cebine indirdi.

— Binin! dedi.

Hepsi yerleştiler ve motor ilk denemede çalıştı ve yalnız başına yola koyuldu. Motoru almaya gitmek ve tekrar yerine koymak gerekti ve bu kez Major, kaputu kapamayı unutmadı.

Tamir istasyonunun önüne gelince, araba aniden durdu.

— Kuşkusuz manyeto, dedi tamirci. Benimkilerden birini takarız.

Tamiratı yaptı.

— Borcum? dedi Major.

— Rica ederim!.. Lafı bile olmaz! . . .

Arabanın önünde ayakta duruyordu.

Major arabayı çalıştırdı ve adamı ezdi. Yolculuklarına devam ettiler.

X.

Hep kestirme yollardan giderek, Poitiers, Angoulême, Châ-

tellerault bölgelerine ulaştılar ve Bordeaux yöresinde gezindiler. Jandarma korkusu, Major'ün sevimli yüz hatlarını sarkıtıyordu ve suratından düşen bin parçaydı.

Montmoreau'da polis barikatının acısını tanıdılar. Major, teleskopu sayesinde, onları başından ustalıkla savdı ve N.709'a döndü. Sonunda, bir damla benzinleri olmadan, Ribérac'a ulaştılar.

— Bin frangın mı kaldı? dedi Major, Josephine'e.

— Evet.

— Ver.

Major, on litre benzin satın aldı ve tamircinin üzerinden geri aldığı bin frankla, yediği aşırı bol yemeği ödedi.

Ribérac'la Chalais arası kısaydı. Morton ve Montlieu yolundan tekrar N.10'a, oradan da Jean Verge'nin bir kuzeninin oturduğu Cavignac'a ulaştılar.

XI.

Major, Verge ve Josephine bir kuru ot yığınına uzanmış, bekliyorlardı.

Aslında, Verge'in kuzeninin, Biarritz'deki kardeşi için onlara küçük bir fıçı bırakması gerekiyordu ve tam da şarap basmaktaydılar.

Major, derin derin yolculuğun sonunu düşünerek, saman sapı çiğniyordu. Verge, Josephine'i mıncıklıyordu. Josephine de mıncıklamasına izin veriyordu.

Major, manyeto kolleksiyonunun parçalarını saymaya çalışıyordu, çünkü Aubeterre, Morton ve Montlieu'de birkaç tanesini, Verge'in kilolarca şekeri karşılığında, değiş tokuş yapmıştı

ve ondalıklarda şaşırıyordu.

Kaynatılmış inek derisinden yapılmış bir şapka siperi görünce, birden yığının içine gömüldü ama, gelen postacıydı. Ceplerinde iki fare ve kafası saman saplarıyla dolu olarak, yığından çıktı.

Kuzeninin ahırında kapalı duran arabanın aslında, jandarmalarla karşılaşma tehlikesi yoktu ama, bu yolculuk kaçınılmaz tepkiler yaratıyordu.

Major, kuzende sürdürülen bitkisel yaşamı beğeniyordu. Sabahları kereviz, akşamları yahni ve aralarda çeşitli yiyecekler yeniyor, ardından uyunuyordu. Verge, Josephine'i mıncıklıyor, Josephine de mıncıklamasına izin veriyordu.

Bu rejim başlayalı üç gün olmuştu ve bu arada şarabın hazır olduğu açıklanmıştı. Verge, kendini yorgun hissetmeye başlamıştı. Major'ün morali ise tersine en yüksek noktasındaydı ve Saint-Jean-de-Luz'de Major'ün ve dairenin anahtarının gelmesini beklerken, açık havada yatması gereken bir Bison ailesinin var olduğunu zar zor hatırlıyordu.

Major, arka bagajda bir yer açtı ve şarap varilini oraya, rahatça yerleştirdi.

Her biri Verge'in kuzenine allahaısmarladık dedi ve Renault yiğitçe Saint-André-de-Cubzac'a daldı, Libourne'a doğru sola saptı ve Hostens'e ulaşmak için Branne, Targon, Langoiran'dan geçen, küçük yollardan oluşan bir labirente girdi.

Coeur-de-Lion sokağından yola çıkalı tam bir hafta geçmişti. Saint-Jean-de-Luz'de, beş gündür mucize eseri buldukları bir odada konaklayan Bison ailesi, keyifle, Major'ü, bir taşra cezaevinde kalın parmaklıkların arkasında hayal ediyordu.

Kendi de, bu sahneyi gözünün önünde canlandırdığı için Major, gaza bastı Renault karşı koydu ve manyeto patladı.

Yüz metre ilerde bir tamir istasyonu yükseliyordu.

— Yepyeni bir manyetom var, dedi tamirci. Size göstereyim! Üç bin frank.

Değiş tokuşu yapmak üç dakikasını aldı.

— Şarabı tercih etmez misiniz? dedi Major.

— Teşekkür ederim! Sadece konyak içerim, diye cevapladı tamirci.

— Bakın, ben onurlu bir adamım. Size kimlik kartımı ve yemek karnemi bırakacağım, parayı Saint-Jean-de-La-Luz'den yollayacağım. Üzerimde hiç yok. Köylüler çarptılar.

Major'ün nazik üslubuna tav olan tamirci, uzlaşmaya razı oldu.

— Çakmağım için biraz benzininiz var mı? diye sordu Major.

— Pompayı kullanın lütfen, dedi mekanisyen.

Ve Major'ün kâğıtlarını düzenlemek için içeri girdi.

Major ihtiyacı olduğu kadar, sadece yirmi beş litre aldı ve her şeyi tekrar yerli yerine koydu.

Ve gözlerini kaldırdı . . . Orada, arkada, bisikletli iki polis vardı. Durum tehlikeliydi.

— Binin çabuk! diye emretti.

Chadburn tıkladı, Major yavaşça hareket etti ve tarlanın arasından, Dax'a doğru dümdüz daldı.

Jandarmalar dikiz aynasında nokta gibi gözüküyorlardı ama Major'ün çabalarına rağmen bu nokta kaybolmuyordu. Karşılarına bir tepe çıktı. Araba, tepeye fırtına gibi ulaştı. Bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Şimşekler, gökyüzünü yapışkan parıltılarla yapış yapış ediyorlardı.

Tepe iyice belirdi ve bir dağa dönüştü.

— Yükten kurtulmamız gerekecek! dedi Verge.

— Asla! diye cevapladı Major. Dağa çıkacağız.

Ama kavrama düzeni patinaj yapıyordu ve zeminden, güzel bir yanık yağ kokusu geliyordu.

Ne yazık ki Major, bir tavuk gördü.

Hemen fren yaptı. Araba gösterişli bir hareket yaptı ve kesin olarak öldürülen kanatlı hayvanın, tam kafasının üzerine indi. Araba durdu. Major başarmıştı. Ama Jules Romains'in de söyleyeceği gibi, uygun bir çukurda pusuya yatmış bekleyen köylüye karşılık olarak Verge'in son üç kilo şekerini vermesi gerekti.

İşe yaramaz tavuğu (yağmurda büzüşmüştü) yanına almadı ve birkaç kez kudurmuşçasına bağırıp çağırdı.

Arabayı yeniden hareket ettiremedi.

Kavrama düzeni acıdan uluyordu ve motor karterlerini parçalamaya hazır gibiydi. Kanatlar öyle şiddetli sarsılıyordu ki, Renault uğuldayarak zemini terk etti ve çiçekli bir kara meşeyi koklamak için tepesine çıktı. Ama ilerlemiyordu.

Dikiz aynasındaki nokta gitgide büyüyordu.

Major, kendini bir kayışla direksiyona bağladı.

— Yükle, diye gürledi.

Verge dışarda iki manyetoyu hızlandırıyordu.

Araba titriyordu ama kımıldamıyordu.

— Bir daha, diye kükredi Major, üzgün bir sesle.

Verge de, yedi manyetoyu birbiri ardına dışarıya fırlattı. Araba öne doğru dehşet bir sıçrama yaptı; yağmur, dolu ve motor patırtısı arasında bir çırpıda tepeye tırmandı.

Jandarmalar gözden kaybolmuştu. Major alnını sildi, ilerlemeyi sürdürdü. Dax ve Saint-Vincent-de-Tyrosse art arda aydılar.

Bayonne'da, uzaktan bir polis barikatı fark ettiler. Major dibine kadar kornaya bastı ve geçerken Kızıl-Haç işareti yaptı. Jandarmalar, Rus bir dadı tarafından büyütülmüş biri olarak, Major'ün işareti ters yaptığını bile fark etmediler. Ama arabanın arkasında, ortama uymak için, Verge Josephine'i soymuş ve kombinezonunu pansuman gibi başının etrafına sarmıştı. Saat akşam dokuzdu. Jandarmalar geç işareti yaptılar.

Major, barikatı aştı ve yok oldu, ardından, tamponu bir kilometre taşının üzerine bırakarak tekrar belirdi.

Zenci kadın . . .

Guétary . . .

Saint-Jean-de-Luz.

Büyükannenin dairesi, Mazarin sokağı No.5 . . .

Gece olmuştu.

Major arabayı kapının önüne bıraktı ve kapıyı çökertti. Bitkin bir halde, Bison'ların yokluğunu fark etmeden yattılar. Doğrusunu söylemek gerekirse Bison'lar, konaklamak için kapıyı kırma zorunluluğu karşısında geri adım atmışlardı ve sonuç olarak, kendilerine günlüğü bin franga kiralamaya razı olunan birbirinin üzerine konulmuş kuşetli, iğrenç bir mutfakta Major'e ateşli bir karşılama töreni hazırlıyorlardı.

Gün ağarırken Major gözlerini açtı.

Gerindi ve sabahlığını giydi.

Diğer odada, Verge ve Josephine, sıcak su dökerek birbirlerinden ayrılmaya çalışıyorlardı.

Major pencereye yanaştı ve açtı.

Kapının önünde altı polis vardı. Arabaya bakıyorlardı.

Bu durumda, Major büyük miktar pamuk barutu yuttu, neyseki barut patlamadı, çünkü iyice hazmettiğinde Nazarin sokağı, 6 numaradaki polis karakolunun önünde duran polisleri görmeyi son derece olağan buldu.

Sekiz gün sonra, ünlü bir kaçakçı olan ve aklı yüz dokuz İspanyol gümrükçünün öldürülmesiyle meşgul olan, bir polis komiseriyle dostluk kurmaya başladığında arabasına el kondu.

1946

aşkın gözü kördür

I.

Beş ağustos, saat sekizde şehri sis kaplıyordu. Hafif sis, solunumu hiç rahatsız etmiyordu ve son derece yoğun bir görünümü vardı, ayrıca iyice maviye çalıyordu.

Birbirine paralel tabakalar halinde çöktü; önce yerden yirmi santimetre yükseklikte kümelendi ve insanlar ayaklarını görmeden yürüdüler. Saint-Braquemart sokağı 22 numarada oturan bir kadın, evine gireceği sırada anahtarını düşürdü, bulamadı. Biri bebek olmak üzere altı kişi yardımına koştu; bu arada ikinci tabaka çöktü ve anahtar bulundu ama biberondan kurtulmak, evliliğin, yerleşik düzenin dingin sevinçlerini tanımak için sabırsızlanan bebek, meteor örtüsünü bahane ederek tüymüştü. Böylece, bin üç yüz altmış iki anahtar ve on dört köpek, sabahın ilk saatlerinde kayboldu. Oltalarına taktıkları mantarları kollamaktan bıkan balıkçılar, çıldırıp ava çıktılar.

Sis, yokuşlu sokakların aşağılarında ve çukurlarda kayda

değer bir yoğunlukta yığılmış, hava deliklerinden ve lağımlardan uzun oklar halinde sızıyordu. Sis, metro koridorlarını istila etti, metro ise, sütü andıran dalga, kırmızı ışıkların seviyesine ulaştığında durdu; ama o sırada üçüncü tabaka çökmüştü bile ve dışarda insanlar dizlerine kadar çıkan, beyaz bir gecenin içinde yıkanıyorlardı.

Yukarı mahallenin sakinleri, şanslı olduklarını sanarak nehir kıyısındakilerle alay ettiler, ama bir haftanın sonunda barıştılar, aynı şekilde odalarındaki mobilyalara çarpabilir olmuşlardı; sis artık en yüksek yapıların tepelerine oturmuştu. Her ne kadar, kulenin küçük çan kulesi gözden yitmekte sonuncu olsa da, düzeni altüst eden bu yoğun karmaşıklığın karşı konulmaz yükselişi, sonuçta onu da içine çekmişti.

II.

Orvert Latuile, on üç ağustos günü, üç yüz saatlik bir uykudan uyandı; biraz ağır bir sarhoşluktan ayılıyordu ve önce kör olduğunu sandı; kendisine ikram edilen alkollerin hakkını iyice vermek demek oluyordu bu. Geceydi, ama farklı bir gece; çünkü gözleri açık olduğu halde, elektrik lambasının ışık demeti gözleri kapalıyken, gözlerine düştüğünde hissettiği duyguyu algılıyordu. Sakar bir el hareketiyle, radyonun düğmesini aradı. Radyo çalışıyordu ve haberler onu bir ölçüde aydınlattı.

Spikerin palavralarına kulak asmadı. Orvert Latuile düşündü, göbek deliğini kaşıdı ve tırnağını koklayınca bir banyoyu hak ettiğine inandı ama Nuh'un harmanisinin Nuh üstüne, ya da sefaletin zavallı dünya üzerine, Tanit'in tülünün Salammbo

üzerine[1], bir kedinin bir kemanın içine atılması gibi, her şeyin üzerine yayılmış bu sisin rahatlığı ona banyo yapmanın gereksiz olduğu kararını aldırdı. Zaten sisin, hoş bir veremli kayısı kokusu vardı ve insanlarda kalan pis kokuları öldürmesi gerekiyordu. Dahası, sesler ve gürültüler, bu pamuksu astarla gizlenerek, aynı bir el arabasının kolunun üzerine talihsizce düşünce, delinen damağı dövülmüş gümüşten protezle değiştirilen bir lirik sopranonun berrak ve beyaz sesi gibi garip bir tını taşıyorlardı.

İlkin, Orvert zihnindeki tüm sorunları defetti, hiçbir şey olmamış gibi davranmaya karar verdi. Sonuçta herhangi bir güçlükle karşılaşmadan giyindi, çünkü giysileri her zamanki yerlerindeydiler; yani bazıları iskemlenin üzerinde, diğerleri yatağın altında, çoraplar ayakkabıların içinde, ayakkabının teki bir va-

1-Tanit: Tanrıça Aştart'ın (veya İştar) Kartaca dilindeki adı. Kartaca'nın en önemli tanrısıydı. Ay tanrıçası olduğu için dikilitaşlarının üzerinde hilal bulunur. Çoğunlukla savaşçı bir kadın biçiminde tasvir edilirdi. Asurlular, Aştart'ı Savaş tanrıçası sayar, Uruk'ta Aşk tanrıçası olarak kabul edilir. Adına düzenlenen törenler oldukça açık saçık ve keyifliymiş. Batı Asya'da doğurganlık sembolü, Analık ve Bereket tanrıçası sayılır, Yunanistan'daki adı ise Afrodit'tir. Genelde zevk ve sefa düşkünü, üreyici ve savaşçı bir tanrıça profili çizer. Eski çağda bütün Doğu'ya yönelen Aştart Kültürü'nü, Eski Ahit peygamberleri şiddetle lanetlemişlerdir.

Salambo (veya Salammbo): Aştart'ın Babil dilindeki adı, Hamilkar Barka'nın kızı. Burada geçen "tül ve Salambo" olayını Gustave Flaubert'in *Salammbô* romanına göre açıklayalım:

Romanın konusu Kartaca tarihinden alınmıştır ve Pön savaşından hemen sonraki paralı askerlerin ayaklanması anlatılır. Cumhuriyete karşı ayaklanmış askerlerin başında Narr' Havas ve Matho vardır. Bunlar Kartaca'nın tarihine hükmeden Tanit'in tülünü ele geçirmeyi başarırlar. Bunun üzerine Hamilkar'ın kızı ve bir Tanit rahibesi olan Salammbô, Matho'nun çadırına gider, kendini ona teslim eder ve bu kutsal tülü geri alır. Paralı askerler yenilir, Matho işkenceyle ölüme mahkûm olur ve onu seven Salammbô da kederinden ölür.

Mevzu, böyle derin ve anlamlı, üstelik G. Flaubert de olayı çok lezzetli anlatıyormuş. Okumadık . . .

zonun, diğeri de oturağın içindeydi.

— Hay Allah, dedi kendi kendine, şu sis ne garip bir şey.

Fazla özgün olmayan bu düşünce, olayı sadece saptanmış şeyler kategorisine sokarak, Orvert'i yersiz bir övünçten, günlük coşkudan, üzüntüden ve kara hüzünden kurtardı. Ama yavaş yavaş cesaretleniyordu ve bu alışılmamış duruma, bazı insanca deneyler tasarlayacak kadar alışıyordu.

— Kapıcı kadına iniyorum ve pantolonumun dükkânını açık bırakıyorum. Göreceğiz bakalım, sis mi var, yoksa sorun benim gözlerim mi?

Çünkü Fransız'ın kuşkucu aklı, sis görüşünü engelleyecek kadar yoğun olsa bile, onu yoğun bir sisin varlığından şüphe etmeye iter ve onu bir garipliğin olduğuna inandırmak için, kararını yönlendirebilecek olan, radyoda söylenen şeyler olamaz. Radyodakilerin hepsi sersem.

— Çıkarıyorum dışarı ve aşağı böyle iniyorum.

Dışarı çıkarttı ve öylece indi. Hayatında ilk kez, ilk basamağın çatırtısını, ikincisinin çıtırtısını, dördüncüsünün pıtırtısını, yedincisinin hırıltısını, onuncusunun tıkırtısını, on dördüncüsünün kıtırtısını, on yedincisinin gıcırtısını, yirmi ikincisinin zırıltısını ve sondaki desteğinden kurtulmuş pirinç trabzanın kakırtısını fark etti.

Duvara tutunarak çıkan birinin yanından geçti.

— Kim o? dedi, durarak.

— Lerond! diye cevapladı Bay Lerond, karşıdaki kiracı.

— Merhaba. Ben Latuile.

Elini uzattı ve şaşkınlıkla hemen bıraktığı sert bir şeyle karşılaştı. Lerond sıkıntıyla güldü.

— Affedersiniz, dedi, ama hiçbir şey görülmüyor ve bu sis cehennem sıcağı gibi.

— Doğru.

Açık dükkânını düşünerek ve Lerond'un da aynı şeyi düşünmüş olduğunu fark ederek alındı.

— Haydi, görüşmek üzere, dedi Lerond.

— Görüşmek üzere, dedi Orvert, sinsice kemerinin üç deliğini açtı.

Pantolonu ayaklarına düştü, çıkarıp merdiven boşluğuna fırlattı. Sis gerçekten de ateşler içindeki bir bıldırcın gibi sıcaktı ve eğer Lerond takımları ayakta gezinebiliyorsa, Orvert böyle giyinik kalacak değildi ya. Ya hep ya hiç.

Ceketi ve gömleği uçtular. Ayakkabılarını çıkarmadı.

Merdivenin altına vardığında hafifçe kapıcının camına vurdu.

— Girin, dedi, kapıcı kadının sesi.

— Bana mektup var mı? diye sordu Orvert.

— Oh! Bay Latuile! diye kahkahayı bastı şişman kadın, her zaman güldürmeye hazırsınız . . . İyi uyudunuz mu bakalım? Rahatınızı kaçırmak istemedim . . . Ah, bu sisin ilk günlerini görecektiniz! Herkes çıldırmış gibiydi. Şimdiyse . . . eee alışıyor insan . . .

Sütümsü engeli aşmayı başaran kokudan, kapıcının yaklaşmakta olduğunu anladı.

— Ne var ki, yemek hazırlamak pek kolay olmuyor. Ama bu sis bir garip . . . Sanki besliyor gibi; örneğin ben iyi yerim . . . Oysa üç gündür, bir bardak su, bir parça ekmek yetti.

— Zayıflayacaksınız.

— Hah! hah! diye kikirdedi kadın, altıncı kattan düşen bir ceviz torbasına benzeyen gülüşüyle. Bakın, elleyin Bay Orvert, hiç bu kadar formda olmamıştım. Midelerim bile toparlandı . . . Bakın, elleyin.

— Ama . . . şey . . ., dedi Orvert.

— Bakın, elleyin diyorum size.

Körlemesine elini kaptı ve söz konusu midelerinden birinin ucunun üstüne koydu.

— Şaşırtıcı, diye saptamada bulundu Orvert.

— Ve kırk iki yaşındayım. Nasıl! Hiç belli değil artık! Ah!... Benim gibi biraz toplu kadınların işlerine geliyor bir yerde..

— Aman tanrım! dedi Orvert, afallayarak... Çırılçıplaksınız.

— Evet, ya siz!

— Doğru, dedi kendi kendine Orvert. Benimki de ne tuhaf fikir.

— Televizyonda, diye sürdürdü kapıcı kadın, aerosol bir afrobezyak [1] olduğunu söylediler.

— Ah! dedi Orvert; kapıcı kadın kısa bir solukla değmişti kendisine ve bir an için, kendini bu kutsal siste yeniden doğmuş gibi hissetti.

— Bakın dinleyin Bayan Panuche, diye yalvardı. Hayvan değiliz. Eğer bu gerçekten afrodizyak bir sisse, kendimize hakim olmalıyız.

— Oh! Oh! dedi Bayan Panuche, kesik kesik ve ellerini doğru yere yerleştirdi.

— Benim için fark etmez, dedi Orvert, ağırbaşlı bir edayla. Siz işinizi halledin, ben hiçbir şeyle ilgilenmiyorum.

— Eee, diye mırıldandı kapıcı kadın, soğukkanlılığını kaybetmeden. Bay Lerond sizden daha sevecen. Oysa sizinle, bütün işi yüklenmek gerekiyor.

— Bakın, henüz bugün uyandım... Ben alışık değilim.

— Size göstereceğim, dedi kapıcı kadın.

Sonra öyle şeyler oldu ki, Nuh'un, Salammbo'nun ve Ta-

1–, Afrobezyak: Vian, (baiser: fr., düzüşmek) kelimesinden Afrodizyak olayına gönderme yapıp, özgün bir sözcük üretmiş. Yanlış telaffuz eden, cahil kadın olayı da kullanımda.

nit'in tülünün sefaletini bir kemanın içine attığımız gibi, bunların üzerine de zavallı dünyanın harmanisini atsak daha iyi olur.

Orvert odadan oldukça canlı çıktı. Dışarıya kulak kabarttı . . . Arabaların gürültüsü: işte eksik olan buydu. Ama sayısız şarkı yükseliyordu. Her yerden kahkalar yayılıyordu.

Aklı bir karış havada, yolda ilerledi. Kulakları böylesine derin bir ses ufkuna alışık olmadığı için biraz bocalıyorlardı. Yüksek sesle düşündüğünü fark etti.

— Aman tanrım, dedi. Afrodizyak bir sis!

Görüldüğü gibi, söz konusu düşünceler pek değişmiyordu. Ama insan kendini on bir gün uyuyup; laubali ve genellenmiş bir çeşit zehirlenmeyle, içinden çıkılmaz bir hal alan tam bir karanlık içinde uyanmış, şişman ve yaşlı kapıcısının dik ve iri göğüslü bir Valkür'e[1], beklenmedik zevklerle dolu bir mağaranın gözü dönmüş Kirke'sine[2] dönüştüğünü gören bir adamın yerine koymalı.

— Kahretsin! dedi Orvert, düşüncesini belirtmek için.

Birden sokağın tam orta yerinde ayakta olduğunu fark ederek korktu ve yüz metre boyunca yatay çıkıntısını izlediği duvara kadar geriledi. Orası, fırındı. Daha önce uygulamaya geçirdiği sağlık bilgisi, kayda değer her bedensel etkinlikten sonra bir besin alması gerektiğini buyuruyordu ona; küçük bir ekmek yemek için içeri girdi.

Dükkânda büyük bir gürültü vardı.

Orvert biraz önyargılı bir adamdı, kadın fırıncının her erkek

1- Valkür: İskandinav mitolojisinde savaş alanında ölen kahramanları seçip, ruhlarını Valhalla'ya götürmek için Odin tarafından görevlendirilen periler. (İskandinavca valr-düşen, ve kjose-seçmek.)

2- Kirke: Yunan mitolojisinde Helios'un büyücü kızı. O kadar usta'ydı ki, insanları hayvana dönüştürebiliyordu. Sarayında bir yıl kalan Odysseus'a aşık oldu ve onun arkadaşlarını domuz yavrusuna dönüştürdü. Bu kelime, tehlikeli büyücü kadın anlamında da kullanılır.

müşteriden, erkek fırıncının da her kadın müşteriden ısrarla ne istediğini anladığında, saçlarının diken diken olduğunu hissetti.

— Eğer size bir kiloluk ekmek verirsem, dedi fırıncı kadın, karşılığında ona uygun boyutu isteme hakkım var, kör olası!

— Ama bayan, diye karşı çıktı, küçük bir ihtiyarın sivri organı. Orvert onun köprünün sonundaki yaşlı orgcu Bay Curepipe [1] olduğunu anladı . . . Ama bayan . . .

— Bir de borulu org çalıyorsunuz! dedi fırıncı kadın . . .

Bay Curepipe kızdı.

— Size orgumu yollarım, dedi gururla ve çıkışa doğru yöneldi ama Orvert oradaydı ve şok soluğunu kesti.

— Sıradaki, diye ciyak ciyak bağırdı fırıncı kadın.

— Bir ekmek istiyorum, dedi Orvert güçlükle, midesini ovuşturarak.

— Bay Orvert için iki kiloluk bir ekmek, diye bağırdı fırıncı kadın.

— Hayır! Hayır! diye inledi Orvert. Küçük bir ekmek.

— Hayır, dedi fırıncı kadın.

Ve kocasına seslenerek:

— Lucien, şununla ilgileniver, dersini alsın.

Orvert'in saçları diken diken oldu, son sürat kaçtı ve tam vitrin camının ortasına çarptı. Cam dayandı.

Orvert turu tamamladı ve sonunda dışarı çıkabildi. İçerde rezalet devam ediyordu. Çırak, çocuklarla ilgileniyordu.

— Vay anasını, diye homurdandı Orvert kaldırımda. Ya ben seçiciysem? Karıdaki de surat olsa . . .

Köprüden sonraki pastaneyi anımsadı. Hizmet eden kız on yedi yaşındaydı, ağzı kalp biçimindeydi ve işlemeli bir önlüğü vardı . . . Belki, artık sadece küçük önlüğünü giyiyordu . . .

1- **Curepipe**: Fr. Pipo temizleyicisi. Cinsel gönderme. Gereksiz not.

Orvert koşar adım pastaneye doğru yürüdü. Üç kez, birbirlerine sarılmış bedenlerin üzerine düştü ama birleşmeleri uygulamak için vakit ayırmadı. Ama, en az birinde, beş kişiydiler.

— Roma! diye mırıldandı. Quo Vadis! Fabiola! et cum spiritu tuo! Orjiler! Ok! [1]

Vitrin camıyla temasından elde ettiği, uğurlu güvercin yumurtası yüzünden kafasını ovalıyordu. Yürüyüşünü hızlandırıyordu, çünkü kendisinin olmakla birlikte, oldukça uzun bir mesafede önünden giden bir şey, olduğunca çabuk varması için kışkırtıyordu onu.

Hedefe ulaştığını düşünürken, bir yandan da el yordamıyla yolunu bulmak için evlere erişmeyi denedi. Çatlak aynalardan birini tutan, civatayla tutturulmuş, daire biçimindeki kontrplaktan antikacının vitrinini tanıdı. Pastane iki ev sonra.

Ve doğruca, sırtı kendisine dönük, hareketsiz bir bedene çarptı. Bir çığlık attı.

— İtmeyin, dedi kaba bir ses, ve şunu da kıçımdan çıkartmayı deneyin yoksa suratınızı duvara gömdüreceksiniz . . .

— Ama . . . Şey . . . Siz ne sanıyorsunuz, dedi Orvert.

Geçmek için sola doğru gitti. İkinci şok.

— Ne oluyoruz yahu, dedi, bir başka ses.

— Kuyruğa, herkes gibi.

Koca bir kahkaha duyuldu.

— Ha? dedi Orvert.

— Evet, dedi üçüncü ses, elbette, Nelly için geldiniz.

— Evet, diye kem küm etti Orvert.

— O halde kuyruğa girin. Şimdiden altmış kişiyiz.

Orvert hiç cevap vermedi. Üzgündü.

Kızın, işlemeli küçük önlüğünü giyip giymediğini öğrenme-

1- . . ..: Latince, "Nereye gidiyorsun! Ruhsallığınla! Orjilere!" (Her sıkı 6^{45} okuru gibi, orji durumunu şanslıysanız yaşamışsınızdır.)

den ayrıldı.

İlk sola döndü. Karşı yönden bir kadın geliyordu.

İkisi birden yere kıç üstü düştüler.

— Özür dilerim, dedi Orvert.

— Benim hatam, dedi kadın. Siz sağınızdan gidiyordunuz.

— Kalkmanıza yardımcı olabilir miyim? Yalnızsınız, değil mi?

— Ya siz. Beş altı kişi üzerime atlamazsınız umarım?

— Bir kadınsınız değil mi? diye devam etti Orvert.

— Siz karar verin.

Birbirlerine yaklaşmışlardı, Orvert yanağında uzun ve ipeksi saçları hissetti. Birbirlerinin önünde diz çökmüşlerdi.

— Nerede rahat olabiliriz, dedi Orvert.

— Sokağın ortasında.

Yönlerini, kaldırımın kenarına göre bularak oraya gittiler.

— Sizi istiyorum.

— Ben de sizi. Adım . . .

Orvert onu durdurdu.

— Benim için fark etmez. Ellerimin ve bedenimin öğreneceğinden başka bir şey bilmek istemiyorum.

— Buyrun, dedi, kadın.

— Tabii, diye saptamada bulundu Orvert, üzerinizde giysiniz yok.

— Sizin de.

Orvert kadının üzerine uzandı.

— Acelemiz yok, dedi kadın. Ayaklardan başlayıp yukarı doğru çıkın.

Orvert çok şaşırdı. Ve bunu söyledi.

— Böylece anlarsınız, dedi kadın. Kendiniz de söylediniz, inceleme yapabilmemiz için tenimizden başka bir şeyimiz yok artık. Unutmayın ki, artık bakışınızdan korkmuyorum. Erotik

özerkliğiniz suya düşmüş bulunuyor. İçten ve dolaysız olalım.

— İyi konuşuyorsunuz.

— "Modern Zamanlar'ı" [1] okuyorum. Haydi, cinsel eğitimime bir an önce başlayalım.

Orvert de birçok kez ve farklı biçimlerde bunu yaptı. Kadının su götürmez yetenekleri vardı ve ışık yanacak gibi korku olmadıkça olasılıkların alanı bir hayli genişti. Hem zaten yıpranmıyor. Orvert'in yadsınamaz değerdeki iki üç numarası ve birçok kez tekrarlanan simetrik bir birleşmenin uygulanışını öğretmesi ilişkilerine güven getirdi.

İnsanları, tanrı Pan'ın sureti gibi sade, huzurlu yapan yaşam buydu işte.

III.

Oysa, radyo bilim adamlarının olayda düzenli bir gerileme belirlediklerini ve sis tabakasının günden güne alçaldığını açıkladı.

Tehlike büyük olduğundan, büyük bir kurul toplantısı yapıldı. Ama hemen bir çözüm bulundu çünkü insan dehasının binlerce yüzü var, özel dedektörlerin saptadığı gibi hayat mutluluk içinde sürebildi. Çünkü herkes kör olmuştu.

(*Paris-Tabou*, No:1, Eylül 1949)

1- Les Temps Modernes: Jean-Sol Partre takımının çıkardığı kalın ve keyifli bir dergi.

martin bana telefon etti

Martin bana saat beşte telefon etti. Masamın başındaydım, şimdi ne olduğunu hatırlamadığım, kuşkusuz gereksiz bir şey yazıyordum; anlamakta fazla güçlük çekmedim. Amerikan ve Hollanda aksanlarıyla karışık bir İngilizce konuşuyor, aynı zamanda yahudi olmalı, biraz özel bir bütün oluşturuyor ama, telefonda idare ediyor; saat yedi buçukta Notorie-du-Vidame sokağındaki otelinde olması ve beklemesi gerekiyordu, davulcu eksikti. — *Stay here, I will call Doddy right now*, dedim ona. O da — *Good Roby, I stay*, dedi. Doddy iş yerinde değildi. Beni aramasını istedim. Kent dışında, sekizden gece yarısına kadar çalarak kazanacağı yedi yüz elli kâğıt söz konusuydu. Martin'i aradım, bana: — *Your Brother can't play?* dedi, ben de: — *Too far. I must go back home now, and eat something before I go to your hotel,*

6.45 notu: İtalik yerler, Fransızca metinde de İngilizce ve italik geçiyor. Ustaya ve kullandığı İngilizceye saygı duyduğumuz için dokunmuyoruz.

dedim. Ve o da: — *So! Good Roby, don't bother, I'll go and look for a drummer. Just remember you must be at my hotel at seven thirty*, dedi. Miquut orada değildi. Altıya çeyrek kala çıktım, yarım saatte tıkındım; trompetimi almak üzere eve gittim. Traş oldum. Kızıl Haç için çaldığınızda, hiç belli olmaz; eğer subaylar içinse, pis olmak sıkıntı yaratır, en azından yüzünüz temiz olmalı. Giysiler konusunda yapacak bir şey yok, yine de bilmemeleri kaydıyla. Suratımı kestim, iki gün arka arkaya traş olamıyorum, çok kötü yapıyor, yine de hiç yoktan iyidir. Tam bir akşam yemeği yiyemedim, bir tabak dolusu çorba içtim, iyi akşamlar dedim ve çıktım. Hava ılıktı, yine iş yerime giden yoldaydım, işyerim de Notoire-du-Vidame'da. Martin: — Çaldıktan hemen sonra alacağız paramızı, dedi. Bunu daha çok sevmiştim; genelde, Kızıl Haç'ta parayı ödemek için haftalarca bekletirler insanı ve Caumartin sokağına gitmeniz gerekir, bu da Miquut'yle hiç de kolay değil. Martin ile tekrar çalma fikrinden hoşlanmıyordum, piyanoda çok iyi, tam bir profesyonel, iyi çalmadığınız zaman bağırıp çağırıyor. Eğer beni istemeseydi, bana telefon etmezdi. Kuşkusuz Heinz Neuman da orada olacak. Martin Romberg, Heinz Neuman, ikisi de Hollandalı. Heinz, o biraz Fransızca konuşuyordu: — Sizi tekrar görmek isterim? Böyle mi söyleniyor? Geçen kez, sormuştu bunu bana, Normandie Bar'da, ibne Freddy'ye sahip olduğu yerde, savaş sırasında Norman tarzı bir gömme dolaba gizlenmiş kabine, telefon etmek için kapanmıştı ve: — Evet, evet, evet, evet, evet, evet . . . diyordu, Alman tarzı çok tiz bir tonda, yapmacık ve çok belirgin bir gülüşle. *Normandie*, sıkıştırılmış mantardan yapılmış yapay kirişleriyle çok berbat bir yer; yine de oradan *New Yorker*'ın 28 Ağustos ve *Photography*'nin Eylül sayısını arakladım. O sayıda, her açıdan ve özellikle de yüksekten, New York'un fotoğraflarını çekerek eğlenen, Weegee denen herifin suratı görülü-

yordu; sıcak dalgaları sırasında, kalabalık mahallelerin yangın merdivenlerinde uyuyan insanlarını; bazen beş altı erkek çocuk, bazen yeni yeni tüylenmeye başlamış on altı on yedi yaşında kızların fotoğrafları vardı; belki kitabında daha da fazlası vardır, adı *Naked City* ve muhtemelen Fransa'da bulunmaz. Trevis sokağına geliyordum, ne can sıkıcı, bu yol her gün karanlık, sonra iş yerimin önünden geçtim, Notarie-du-Vidame sokağının başında ve Martin'in otelinden hemen sonra. Martin otelde yoktu, kimse yoktu, yük vagonu da yoktu . . . Otelin kapısından baktım . . . Solda, hind hurması ağacından bir masada, bir erkek ve bir kadın beraber bir şey inceliyorlardı. Dipte, açık bir kapıdan, ailesiyle akşam yemeği yiyen müdürün veya patronun masası görülüyordu. İçeri girmedim. Martin beni burada bekleyecekti. Trompet kutumu dik olarak kaldırıma koydum, yük vagonunu, Heinz ve Martin'i beklerken üzerine oturdum. Otelin girişinde telefon çaldı, ayağa kalktım, kuşkusuz Martin'di. Patron çıktı: — Acaba Bay Roby . . . — Benim; almacı aldım. Bu telefon iş yerindeki gibi iletmiyordu sesi, daha tizdi ve tekrarlatmam gerekti; Doddy'nin evinin yanındaymış, Doddy yokmuş ve onu almak için Marcel'e, 73. Lamarck sokağına gitmesi gerekiyormuş. Oteline dönmek için fazlasıyla miskin olduğundan, akşam yemeğini orada yedi, yük vagonu rahatlıkla uğrayıp onu alabilir. En azından bir gitar olması için, Martin'le anlaşarak Temsey'e telefon etmeyi denedim. Temsey yok. Olsun; trompet, klarnet ve piyano çalarız ama bu daha sıkıcı . . . Sokaktaki tüm ışıklar söndü, arıza, otelin sağındaki duvara karşı, trompet kutumun üzerine oturdum ve bekledim. Küçük bir kız otelden koşarak çıktı, beni görünce yön değiştirdi, geri gelince de uzakta durdu. Sokak çok karanlıktı. Önümden, sepetli şişman bir kadın geçti. Onu karanlıkta gelirken görmüştüm, köylü bir aile annesi havası vardı; hayır askıntı oluyordu, bu da

komik çünkü burası işlek bir köşe değil. Sokağın ucunda farlar vardı. Sarı, yük vagonu değil, Amerikalılarınki beyaz. Bu siyah bir 11. Ardından bir kamyon ama Fransız, saatte en az yirmi kilometreyle. Sonra kaldırıma park etti ve ışıklarını söndürdü; sadece duvar boyunca işemek için. Birkaç selamlaşma hareketi. Çene çaldık. Diğerleri gelecek mi? Sadece biri, Heinz. Saat şimdiden sekize beş var. Tip, T.C.R.P.'de eskiden makinistmiş, Amerikan tarzı giyinmiş. Ona ne söyleyeceğimi bilmiyordum, oldukça sevimliydi. Yük vagonunun içinin temiz olup olmadığını sordum. Geçen sefer, şov gemisinde yağın içine oturmuştum ve yağmurluğumun içine etmiştim; hayır, bu kez temiz, arkaya yerleştim, bacaklarım dışarı sarkık, Heinz'i bekledik. Tip kazık gibi durup bekleyemiyordu. Saat dokuzu çeyrek geçe Amerikalı albayı onu bekliyormuş ve arabasını garajdan alması gerekiyormuş. — Tabii, yük vagonuyla gezinemez, arabası bundan daha iyidir . . . dedim. —Tam olarak değil . . . Amerikan arabası değil, bir Opel. Ayak sesi duydum. Yine Heinz değildi. Tek bir hareketle ışıklar yeniden yandı ve sürücü bana: — Daha fazla bekleyemem, bir telefon etmem gerek ki garajcı sizi almak için bir jeep hazırlasın, ben de albayımı almaya gideceğim, İngilizce konuşuyor musun? — Evet. — Siz açıklarsınız onlara . . . — İyi. Ve Heinz geldi, Martin'i almamız gerektiğini öğrenince homurdanmaya başladı; her seferinde Martin'in aleyhinde atıp tutuyor ve yan yana geldiklerinde zamanlarını Hollandaca dalga geçmekte ve beraber çaldıkları diğer kişilerle alay etmekte geçiriyorlar; bunu iyi biliyorum çünkü, her şeye rağmen, konuştuklarını biraz anlıyorum, Almancaya benziyor. Hollandalıların hepsi it, yarı Almanlar, sizden bir şey istediklerinde de kıçınızı yalarlar, akıl almayacak kadar pintiler, ayrıca sigara istemek için müşterilere dalkavukluk etmekten hoşlanmam; hem ne de olsa benim en azından bir tarzım var, onlarsa

film çeviriyorlar ve ben onları . . . Evet, ben mühendisim ne de olsa, tek kelimeyle mesleklerin en aptalı ama düşünme yeteneği ve düş kurma gücü kazandırıyor. Ama eğer düğmeye basmak bana yetseydi, peh . . . ne Martin, ne de Heinz olurdu, güle güle. Müzisyen olmaları bahane değil, profesyonellerin hepsi salaktır. Sürücü geri geldi ve tekrar bindik, Heinz saat dokuzda bir davulcumuz olacağını düşünüyordu ama nereye gidecektik? Sürücünün bizi Vendome meydanına götürmesi gerekiyordu, tüm bildiği buydu. Zamanı yoktu, yola çıktık, Berri sokağı yönünde, Rivoli sokağına, homurdanıyordu çünkü askeri yük vagonlarıyla yirmi milden fazla yapılmıyordu. Yasak bir yöne girmeyi engellemek için, sağ köşeye döndü. Neyin önünden geçiyorduk? Evet, Park Club, elçilikler, henüz orada çalmadım ama Kolombiya elçiliğinde çaldım, o gün güzel kızlarla doluydu orası, onları Amerikalılarla görmek korkunç ama zaten bu onların sorunu, kızlar ne kadar güzelse bir o kadar da aptallar, ben iplemiyorum. Sikişmek için değil, bunun için çok yorgunum, ama onlara bakmak için, güzel kızlara bakmak kadar sevdiğim bir şey yok, evet . . . Koku sürdüklerinde burnumu saçlarının arasına sokmak kötü bir şey değil ve birden durdu, garaja gelmiştik. Amerikan tarzı giyinmiş, iri bir delikanlı Fransız? Amerikalı? Belki de yahudi, omuzunda yıldızlar ve şeritler arması vardı, burası gazetenin garajı. Heinz davulcusuna telefon etmek istedi. Konuyla hiç ilgilenmeyen bir delikanlıya, davula nasıl vurulacağını anlattım, çaba göstermek istemiyordu. Heinz geri geldi. Davulcu yok. — İyi, öyleyse bir jeepte mi çalacağız? — Evet, ama sürücü yok. Ne halleri varsa görsünler, kahretsin, onlarla konuşmaktan bıktım, şu berbat aksanlardan birini kapıyorsun, sonra da İngilizler kınamayla bakıyorlar size, dahası Allah kahretsin, hepsi canımı sıkıyor. İşleri yoluna koydular, sürücü bulunmuştu. Opel'i alacağız, Martin'i alacağız ve ardın-

dan o bizi Vendome meydanına götürecek. Opel griydi, oldukça iyiydi, arabayı girişe getirdi ve içerde Heinz ile birbirimize yapıştık, bu bile römorktan iyiydi, Heinz rahatından dalga geçiyordu. Ama kötü bir araba, titriyordu, berbat bir ağırlıkta, Delage'ı hatırladım, çamurluğunun üzerine bir bardak su koyuyordun, en ufak bir dalgalanma yok. Bir altı silindirliydi, en iyi dengelenebilen motor bu. Sürücü yerine oturmamıştı, çıkış kâğıdını alması için bekletiyorlardı. Şimdiden yirmi dakika geç kalmıştık. Ben aldırmıyordum, hem zaten lider Martin, işin içinden o çıkacak. Römorklu bir jeep garaja girdi. Huysuzlaşıyordum. Sonunda sürücü kâğıdı aldı, çıktık, pis araba virajlarda tam kusturmalıktı, her şey gevşekti, kavrama, direksiyon, bir süre mide bulanıyor. Almanlar bunu kuşkusuz biliyorlar ama belki de onların mideleri aynı zamanda bulanmıyordur. Saint-Lazarre'ın önünde az kalsın bir Matford'a giriyorduk, hiçbir şeye bakmadan geçiyordu. Amsterdam sokağını, dış anayolları, Lamarck'ı tırmandık, sağda, 73 numaraydı, ona söyledim ve Marcel'in evinin önünde indim, Martin bir masaya oturmuş kapıya bakıyordu, beni gördü, Notoire-du-Vidame sokağına gelmek için fazla miskindi ve burada tıkındı, evet aynen böyle oldu, salak. Geldi, kapının arasından yaptığı işaret, çok gangstervariydi. Heinz'le Hollandaca çene çalmaya başladılar, tamam, yine başlıyorlardı ve Heinz hiç de onu azarlamıyordu. Bu kesindi. Yumuşak bir dönemeç daha, salıncak gibi! dedi sürücü. El sıkıştık. Albayı almaya gideceğim. Burada kimse yok, dedim; burada değil. Bulamadıysanız Elyse'e 07-75'e telefon edin; garajın numarası, dedi bana. Sizi buraya getirmemi söyleyen onlar, ama saat açıkça dokuza çeyrek var, on beş dakika geç kalındı. Doğru. *Go and ask*, dedi bana Martin. — Haydi, şef sensin! İçeri girdik, burada değildi; tiplerin haberi yoktu, sıkıcı bir yerdi, sanki bir postane şubesiydi. Hemen dışarı çıktık. — *Whe-*

re is the driver? dedi Martin, beyaz koyundan bir şeyli bir kız ve bir Amerikalı bizi gördüler. — *That's the band!* — *Yes*, dedi Martin, *we've been waiting for half an hour*. Yüzsüzdü, ama yine de gülünç bulmadım. Kılığı kıyafeti fena olmayan esmer kızı, birazdan göreceğiz. Onları izledik, sonunda iyi bir araba, 1939 Packard, siyah, sürücülü. Sürücü söyleniyordu: — Hepsini alamam! Lastiklerimi harap eder. — Saçmalıyorsun! Bir Packard'ın ne olduğunu bilmiyorsun! Üçü arkaya; iki kız ve bir Amerikalı; Martin, Heinz ve ben açılır kapanır koltuklara; öne sürücü ve iki Amerikalı. Paix sokağı, Champs-Elysees, Balzac sokağı, ilk durak Celtique Oteli, öndeki ikisi indiler, bekledik. Karşıda U.S.'in gök mavisi Chrysler vardı. Navy'nin daha önce birçok kez Paris'ten geçtiğini gördüm. Arabanın dip tarafında, Heinz ve Martin, Hollandaca, sürücü de Fransızca, kafa göz yararak konuşuyorlardı. Oh! Çok can sıkıcılar. Biri tekrar öne bindi, Heinz ve benim aramızdan arkadakine bir şey uzattı: — *There's a gift from Captain*, ne olduğunu bilmiyorum. — *Thank you Terry*, dedi arkadaki, paketi açtı, sigara kâğıdı karnesi boyutundaydı, paketi öndekine verdi. Yola çıktık. Bir deniz subayı ve iki kadın Chrysler'e bindiler. Bizi izliyorlardı. Hemen sağa döndük, bu da ne, bir araba, sürücü hâlâ Bernard'ın veya O'Hara'nın arkasından söyleniyordu, arabada sekiz kişi fazlaydı. Arkada ne konuştuklarını dinlemedim, Boulogne ormanına varmadan önce Garches ve Saint-Cloud arasında gidiyorduk. Ortada iri göğüslü sarışın bir kadın, solunda bir esmer, sağında da bir Amerikalı vardı. Hollywood . . . — Santa Monica'nın güzel olduğunu duydum, dedi ortadaki, ilgisiz bir edayla. Tabii, kızı götürüyorsun ama kılığın kötü ve berbat bir suratın var. Diğeri; esmeri, daha iyiydi, kesinlikle Amerikalı değildi; kızların hepsinin beli bükülmüştü, bir akşam şov gemisinde gördüğüm şu ikisi dışında, pantolonlu ve ince belli, kıçları iyice yu-

varlak olanlar, biraz şişirerek, kalçaları ve göğüsü çıkartmak için belden sıkılarak üretilmişlerdi, korkunçtu. — *What's the name of that friend of yours, Chris . . .*, diye sordu Amerikalı, esmere. — Christiane, diye yanıtladı diğeri. — *Nice name, and she's nice too.* — *Yes*, diye yanıtladı diğeri, *she's got a strange voice — and when she's on stage, she makes such an awful noise . . . yes . . . but she's nice. Maybe we'll go to New York in February*, diye ekledi, *and where do you come from New York*, dedi tip, *it would be wonderful to see you again, and this other friend of you, Florence.* — Evet, dedi kız, *she's got a nice face, but the rest is bad.* Arkadaşları hakkında ne hoş konuşuyordu. — *And who will come too? All the chorus girls?* Kızın Fete Foraine'den olduğunu anladım, ama belki de yanıldım. Yanda Heinz ve Martin'in Hollandaca konuşmalarını dinlemekten kafam ütülendi. — *I think you're the best*, dedi tip, kız yanıtlamadı, belki doğruydu, bunu bir iltifat olarak söylemiyordu. Tamamiyle çukurlarla dolu ve iyi bakılmamış Suresnes köprüsüne geldik, yanda yapım halinde olan da berbattı, 40'da başlamışlardı ve beş senede paslanmış olmalıydı. Suresnes kıyısı, kaptırmış çıkıyorduk. Packard için sekiz kişi fazla mı? Ne enayilik! Tüm sürücüler aptaldır. Berbat bir ırk. Bana vız gelirler, ben mühendisim, müzisyenlerle içli dışlıdırlar. Bu hoşlarına gider, aynı ırktandırlar; yaltaklık eden tipler. Neyse. Öcümü daha sonra alacağım, bir colt ile. Hepsini geberteceğim, ama hiçbir şeyi tehlikeye atmak istemiyorum, çünkü benim canım onlarınkinden daha değerli, böyle herifler için kodese girmek enayilik olur. Kendime ciddi olarak, neden olmasın, diye soruyorum. Maxence Van der Meersch gibi bir herif bulup — Pezevenkleri ve ev işletenleri sevmiyorsunuz, ben de öyle, gizli bir işbirliği yapalım, bir akşam siyah bir Citroen'e atlayalım mesela ve şu Toulouse'luların hepsini öldürelim, dedim. — Bu yeterli olmaz , dedi Van der Meersch, hepsini öldür-

meli. — O halde, dedim, başka bir fikrim var, büyük bir sendikal toplantı düzenler ve onları ortadan kaldırırız, iyi bir düzenleme yeterli olur. — Ya enselenirsek, dedi bana Van der Meersch. — Fark etmez, bayağı eğleniriz, ertesi gün yerlerine başkaları gelecek, dedim ona. — O halde, dedi bana, başka bir numarayla yeniden başlarız. — Tamam, görüşmek üzere Maxence. Ve araba durdu, Golf Club'te. Burasıydı. İndik. Girdik, kaplamalar, açıkta kirişler, böylelerini daha önce görmemiştim, küçük bir odada soyunduk. Daha iyi olan, bir odaya daha el koymuşlar. Koridorda, solda, piyanolu büyük oda, burası.

II.

İlk çıkışta, şaşırtıcı bir sıcaklık. Sweat-shirt'ümü giymekle hata etmiştim ve pantolonumdaki deliğe dikkat etmem gerekecekti ama ceketim yeterince uzun, deliği görmezler, zaten orospular ve iplemediğim tiplerden başkası yok. Radyatörler çalışıyor, üçümüz de oturuyoruz. Martin buranın, swing tarzı olmadığını düşünüyor kuşkusuz, Heinz klarneti yerine kemanını aldı ve çingene tarzı bir şeyler çaldı. Bu sırada, ben dinleniyor, içine üfleyerek trompetimi biraz ısıtıyor, yağ konulduğunda takılan ikinci pistonu çıkarıp üzerini biraz tükürüklüyorum; fazla nemli, tükürükten başka bir şey işe yaramıyor, Slide Oil Buescher yeterince akışkan değil ve petrol, bir kez denedim, iki saat boyunca ağzımda tadını hissettim. Eski kırmızıya, altın sarısına, rengi atmış kral mavisine boyanmış, açıkta duran kirişler var, çok eski tarzda, her iki yanında meşale taşıyıcıları ve bükümlü mızraklı anıtsal büyük bir şömine, yerden altı metre yükseklikteki merteklerin üzerinde eski filamalar vardı, tavan

çok yüksekti. Duvarda samanla doldurulmuş şey başları, eski arap silahları, tam karşımda bir Aubusson halısı, bir tür leylek, egzotik bir yeşillik, genel renk oldukça hoş, sarılar, mavi-yeşile kadar varan yeşiller, ortada en az yüz elektrikli mumlu ve alev biçiminde gerçekten bükülmüş lambalı büyük bir kilise avizesi vardı. Martin ve Heinz başlamadan hemen önce, bir tip radyoyu kapadı, aygıt, göz yanıltan kitap sırtlarıyla süslü kütüphanenin bir levhasının ardına gizlenmişti. Ben karşıdaki esmer kızın bacaklarına bakıyordum, yakasında küçük bir cebi ve zeytin yeşili bir mendil olan, gri-mavi yünden oldukça güzel bir elbisesi var, ama sırttan baktığımda, elbisenin arka kesimi kötüydü, gövde fazla geniş ve fermuar biraz kabarıyor, topuksuz ayakkabıları var, bacakları iyi, dizlerde ve bileklerde inceliyor, karnı yok ve kuşkusuz diri kalçaları var, kusursuz, orospu gözleri de. Arabadaki diğer kız da burada, çok beyaz sıradan bir suratı var, bu dingin kızın iri göğüsleri var, önceden fark etmiştim ama bacakları berbat ve bej üzerine kahverengi kareli berbat bir elbisesi var, ilginç değil. Bir Fransız yüzbaşı, kel subay türü, '14 savaşı görmüş – nedense bende bu izlenimi bıraktı? – Mac Orlan'ın kitapları yüzünden olmalı; uysallıkla konuşuyor. İki üç Amerikalı da var, biri yüzbaşı, ama şık olmayan bir yüzbaşı, hepsi de giyimlerine bu kadar az önem vermeleri anlaşılamayacak kadar paralıydılar. Solumda piyanodan sonra, girişin yanında bar gibi bir şey ve arkasında, sadece başının tepesini gördüğüm bir uşak var. Tipler portakal rengi bardaklarda viski yuvarlamaya başladılar. Ortam tamamen sıkıcı. Heinz ve Martin, zımbırtılarını bitirdiler. Başarısız, Johnny Mercer'in Dream'ini çalıcaz, trompetimi alıyorum, Heinz klarnetini alıyor, dans etmeye başlayan iki kişi var, esmer de ve başka birkaç ülkeden gelenler. Az. Arkada başka salonlar olmalı. Radyatörlerin bu kadar ısıtması çılgınca. Dream'den sonra insanları uyan-

dırmak için bir şey, Margie, ses kısıcıyla çalıyorum, dans eden insanlar öylesine az ki, klarnet daha iyi çınlıyor, trompeti biraz akort ediyorum, fazla tizdim. Çoğu kez piyanolar hep daha tizdir, ama bu bas, çünkü hava sıcak. Yanılmadık. Şeritli, siyah ceketli, gömleği ve yakası kolalı, çizgili pantolonlu bir tip girdi, tıpkı bir kahya, büyük olasılıkla öyle. Bize üç kokteyl, portakallı cin ya da onun gibi bir şey getiren – ben Coca-Cola'yı tercih ederim, cin karaciğerimin içine ediyor – garsona bir işaret yaptı. Ardından parça bittiğinde geldi ve bize ne getirebileceğini sordu; çok sevimli, zayıf bir yüzü var; kırmızı burun ve kenarında bir iz, bakırımsı bir beniz, hüzünlü bir havası var, zavallı, kalıtımsal sarı humma olmalı. Gidiyor ve bize, birinde dört koca parça elmalı tart ve diğerinde, bazıları kızarmış domuzlu, diğerleri tereyağlı ve kaz ciğerli – inek ne kadar iyi – bir yığın sandviç olan iki tabak getiriyor, Martin'in sikici bir gülümseyişi var ve burnu nerdeyse çenesiyle birleşiyor. Herif bize — Başka dilerseniz, istemeniz yeterli, dedi. Bir sandviç yedikten sonra devam ettik, güzel esmer budala taklidi yapıyor ve diri kalçalarını sallayarak Amerikalıyla bir kenara çekiliyor, başlarını eğerek, dizlerinin üzerine bükülmüş olarak dans ediyorlar, 1900'lerin dörtnala dansının abartısı gibi, geçen gün de bu yaptıklarını gördüm, yeni çılgınlık bu olmalı, bu da Auteuil ve oranın caz çılgınlıklarından kaynaklanıyor. Tam arkamda, Dittishausen 1916 ve Unadingen 21 Temmuz 1928 tarihli iki geyik başı var, bunun gerçekten mekânla ilgisi olmadığını düşünüyorum, cilalı tahtadan kereste gibi, yanlamasına biraz da oval, daha doğrusu eliptik kesilmiş rafların üzerine çıkmışlardı. Bir binbaşı girdi, gümüş yıldızlı değil, bir albay, kolunda güzel bir kız var, güzel kız belki abartılı oldu, saydam ve pembe bir teni, sanki aynada yontulmuş gibi yuvarlak hatları var, ve sanki önceden biraz eritilmiş gibi, girintisiz çıkıntısız bu tür yuvarlak hatların,

biraz iğrenç bir yanı da var, büyük olasılıkla bir şeyi gizliyor; lavman yapıldıktan sonra, temiz ve kokusu giderilmiş bir göt deliğini anımsatıyor. Adamda tam bir şey havası var, koca bir burun ve gri saçlar, kıza aşkla sarılıyor, kız sürtünüyor, ikiniz de iğrençsiniz, eğer bu sizi tahrik ediyorsa, gidin bir köşede sikişin ve dönün, küllerin içine sıçan kedi havalarıyla sürtünmeler aptalca, beh! Beni tiksindiriyorsunuz, tabii ki kız temiz ve kalçalarının arası hafif ıslak. İşte bir başka kızıl kumral, 1910'da böyle fotoğraflar vardı, başının etrafında kırmızı bir kurdela var, American Beauty, ve değişmiyor, bu kız fazla ellenmiş, üstelik yamuk, dizleri ayrık, Alice harikalar diyarında havası var. Kızların hepsi Amerikalı ya da İngiliz olmalı, esmer olanı sürekli dans ediyor, çalmayı bırakıyoruz, piyanonun başına geliyor ve Martin'den Laura'yı çalmasını istiyor, Martin parçayı bilmiyor, öyleyse Sentimental Journey. Tamam. Herkes dans ediyor. Ne gerzek bir topluluk. Hava atmak için mi, kızlar için mi, yoksa dans etmek için mi dansediyorlar? Albay sürtünmeye devam ediyor, geçen gün bir kız Amerikalı subaylara tahammül edemediğini söyledi bana, hep nabza göre şerbet veriyorlar, dans etmeyi bilmiyorlar ve üstelik can sıkıcılar (sırası değildi). Buraya kadar biraz onunla aynı fikirdeyim, askerleri yeğlerim, subaylar Fransız subay adaylarından daha da çekilmezler. Rustik – ortaçağdan kalma – el yapımı bir iskemlede oturuyorum, kıçımı çok acıtıyor, eğer kalkarsam pantolonumun deliğine dikkat etmeliyim. Esmer geri döndü, diğeri Martin'le konuşuyor, yaşlı serseri, sen de kıçını elleyebilirsin kızın. Sebebini bilmiyorum, hava çok sıcak, bu da bizi azdırdı, genelde şov gemisinde olur bu, çalmak için coşku verici değil. Zaman çabuk geçmiyor bu akşam, üç kişi çalmak daha yorucu, ayrıca bu müzik can sıkıcı; iki parça daha çalıyoruz ve biraz ara veriyoruz, kek atıştırıyoruz, sonra bir Amerikalı, Bernard ya da O'Hara,

sürücünün Keltlinin önünde konuştuğu adam geliyor. — *If you want some coffee, you can get a cup now, come on.* — *Thanks*, diyor Martin ve gidiyoruz, büyük salonu tekrar geçiyoruz, sola dönüyoruz, küçük salon, yün kadifeli, tamamen Aubusson halılarıyla kaplı, meşe kaplamalı; divanda albay ve sürtünücü hatunu oturuyor, kızın siyah bir tayyörü, biraz fazlaca pembe ama ince külotlu çorapları var, sarışın ve ıslak dudaklı; onlara bakmadan geçiyoruz, zaten baksak da hiç rahatsız olmazlar, hiçbir şey yapmıyorlar; sadece duygusallık ve başka bir odaya giriyoruz, bar, yemek odası, her yer Aubusson halısı – bu bir takıntı – ve kadife döşemenin üzerinde şık bir halı. Ve pasta yığınları. İki düzine kadar erkek ve dişi, dişiler yaklaşık dörtte bir oranında sigara ve sütlü kahve içiyorlar. Her yerde tabaklar var, harekete geçiyoruz, kararlı adımlarla. İçi yer fıstığı kremasıyla dolu, üzümlü küçük ekmek içleri, bunları seviyorum, üzümlü kurabiyeler, bunları da, ve elmaların altında iki santimetrelik kaymaklı marmelat katmanlı elmalı turtayı da. Doyuncaya kadar tıkınıyorum, doyduktan sonra da biraz devam ediyorum, ertesi gün pişmanlık duymayacağımdan emin olmak için, sütlü kahve fincanımı boşaltıyorum, aşağı yukarı yarım litre, birkaç pasta daha, Martin ve Heinz birer tane elma alıyorlar, ben almıyorum, bu alıkların önünde bir şeyler yürütmek rahatsız ediyor beni, ama Hollandalılar, köpeklere benziyorlar, utanma duyguları yok ve kıçlarını tekmeleyinceye kadar duyarsızlar. Aylak aylak dolanıyoruz biraz. Delik yüzünden sırtımı duvara vererek duruyorum, büyük salona dönüyoruz, iki düğmemi açıyorum çünkü tıkındıkdan sonra solumak zor. Esmer orada, I dream of you'yu istiyor. Ah! Parçayı biliyorum. Ama Martin bilmiyor, önemli değil, kıza Dream'i öneriyor, bunu daha önce çaldık, ve Martin çalmaya başlıyor: *Here I've said it again*, fa'dan si bemole, çalmıyormuşcasına geçiş yapılan bu orta bölüm yü-

zünden seviyorum bu parçayı. Çalmaya devam ediyoruz, duruyoruz, tekrar çalıyoruz ve biraz uyuyoruz. İki yeni kız var, pasaklılar, kuşkusuz Fransızlar, kirpi saçlar, aydın daktilo kız havalarında, hizmetçi kırmaları. Onları kudurtmak için Petit vin Blanc'ı çaldık, swing yaptık, parçayı bilmiyorlar bile, ne hıyarlar, evet, tam sonunda, surat astılar, Amerikalılar aldırmıyorlar, çirkin olan her şeyi seviyorlar. Sanırım nihayet bitiyor, gece yarısını geçiyor, bir sürü eski aptal parça çaldık. Büyük bir bardakta, birer Cola dikiyoruz kafamıza. Martin'e az önce ödeme yapıldı, büyük bir zarf, baktı ve: — *Nice people Roby, they have paid for four musicians, though we are only three*, dedi. Böyle söyledi sersem, zarfta üç bin frank olduğu için. Martin işemeye gitti ve dönüşte elinde bir paket Chesterfield sigarası vardı: — *Thank you, sir, thanks a lot!* Larbin, haydi! İri, kızıl saçlı bir adam gelip bir davul hakkında bir şeyler sordu bana, yarın için bir tane istiyor, ardından bir diğeri geldi, derdini daha iyi anlattı, bir davul kiralamak istiyormuş, bunun için adres veremem ona, bir de sigara ikram etti bana. Çalıyoruz, sonunda saat bir de bitiyor. Good night, sweet-heart ile kapatıyoruz, bu kadarı yeter, gidiyoruz. Bir parça daha . . . Bir kez daha Sentimental Journey'i çalıyoruz, bunun sonuncu olması canlarını sıkıyor, çok sevecenler. Artık yola koyulmayı düşünmeli. Giyinmeye gidiyoruz. Koridor ve giriş soğuk, yağmurluğumu giyiyorum, Martin bana işaret ediyor, Heinz'la beraber. İyi. Yedi yüz frank sökülüyor bana, anladım, gerisini kendine saklıyorsun, sen bir salaksın, pis suratını zevkle dağıtırdım ama ne halt edeyim sana, senden daha akıllıyım ve sen elli yaşındasın, umarım geberirsin. Heinz'a benim yanımda ödeme yapmıyor: İkiniz de gerçekten kötüsünüz. Sigaralardan benim payıma düşeni ona veriyorum, sadece şunu demesi için: *We thank you very much, Roby.* Ve bir araba beklemeye başlıyoruz. Yeri döşemeli olan girişte,

içi su dolu iki kova, bir yangın söndürücüsü ve her yerde duyurular var: — *Beware of fire, Don't put your ashes*, vs . . . Bu evin kime ait olduğunu bilmek isterdim, Heinz'la hayran kalıyoruz, ev onun da hoşuna gidiyor. Büyük salona geri dönüyoruz. Martin işemeye gidiyor, bir yerlerden Yank'ın bir sayısını araklamış, saklamam için bana veriyor. Telefonun yanındayız. Martin geri geliyor ve bana — *Can you call my hotel, Roby, I wonder if my wife's arrived*, diyor. Karısının bugün gelmesi gerekiyordu. M. Romberg tarafından, anahtarının resepsiyonda olup olmadığını öğrenmek için otele telefon ediyorum. Evet, yerindeymiş, karın orada değil. Tekrar girişe dönüyoruz ve Packard'a gidiyoruz, sürücü üçümüzü birden almak istemiyor, kafasını ütülüyoruz. Bizsiz gidiyor, başımızın çaresine bakıcaz. Büyük salona geri dönüyoruz, ben oturuyorum, Heinz karman çorman bir şeyler söyleniyor. Martin, Doublemètre'le bir görüşme yapıyor; bir Amerikalı, oldukça kibar, bize bir araba buluyor ama Martin sıçmaya gidiyor, bekliyoruz. Girişe dönüyorum. Heinz, her şeye rağmen otel görevlilerinden birine yirmi papel verdi, oldukça sevimli. — Ev kime ait? — Bir İngilize, Güney Afrika'da görevli ve Londra yakınlarında bir evi daha var. Güzel bir ev ve işgal sırasında Almanlar hiç zarar vermemişler, oradalarmış, doğal olarak. İngiliz karısını kaybetmiş, üç sene oluyor, yakınlarda tekrar evlenmiş, garson henüz yeni patroniçesini tanımıyor. Birini kaybetmek üzücüdür. Garsonun bir arkadaşı varmış, altı yaşında bir arkadaş, onu kaybetmiş, yeri doldurulamayan bir boşluk yaratıyormuş. El sıkışıyoruz. Görüşmek üzere. Sağol. Heinz ve Martin nihayet geldiler, çıkıyoruz, araba ağaçlı yolda. Bir Chrysler, hayır, öteki, daha iyi, bir Lincoln. Bir ağacın dibine işiyorum, iki sekreter kırması geliyor ve bir de Amerikalı, sürücü o. Biz üçümüz arkada, önde iki kızla o, kızlar söyleniyorlar, çünkü çok sıkıştılar, ben iplemiyorum, rahatım yerinde.

Kızlar radyoyu açıyorlar, hareket ediyoruz, zor kalkıyor. Başka bir arabayı izliyoruz. Müzik zamanın geçmesini kolaylaştırıyor, caz, oldukça soğuk bir swing çalıyorlar ama tuhaf bir biçimde uygun düşüyor. Araba ilerliyor, Heinz'a: — Bütün gece böyle gezinebilirdim, diyorum. O ise yatmayı tercih ediyor. Paris, Concorde, rue Royale, Boulevards, Vivienne, Bourse, dur . . . Martin iniyor, ardından kendimi bıraktırıyorum, Heinz çok kızgın, bir tur atıyoruz, Kuzey garındayız, tekrar Nevilly'ye dönmesi gerekiyor, başının çaresine baksın. Görüşürüz, evlatlarım. Sürücünün elini sıkıyorum: — *Thanks a lot. Good night*. Evimdeyim, nihayet yataktayım ve uyumadan hemen önce, ördeğe dönüşüyorum.

25 Ekim 1945

marsilya uyanmaya başlıyordu

I.

Marsilya uyanmaya başlıyordu.

Kasap çırağı, kasap dükkânının üst yarısını örten zeytin yeşiline boyalı yarım kepengi kaldırdı. Madeni ve şiddetli bir ses çıktı ama kasap çırağı daha güçlü ıslık çalabiliyordu ve öyle yaptı. La Valse de Palavas n'est pas la lavasse de l'agence Havas'ı çalıyordu, radyodan öğrenilmiş, radyoyu gün boyu bitmez tükenmez dilimlere ayıran, insana musallat olan bir nakarattı.

Sonra kasap çırağı, dükkânın alt kısmını kapayan üç parçalı metal parmaklığı kaldırıp uygun bir yere yerleştirdi. Bunu yaptıktan sonra, gece yayılmış olan talaşı süpürdü ve uyumlu bir şekilde başparmaklarını çevirdi.

Patronun koridordaki sesi ona bir şey hatırlattı. Yepyeni, ge-

ce satın alınmış, güzel bir bıçağın üzerine atılıp kendinden geçmişcesine biley taşı üzerinde bilemeye başladı.

Bu sırada, patron her sabah olduğu gibi tiksindirici bir gürültüyle boğazını temizleyerek yaklaşıyordu. Biraz sıkıcı, Türk gibi güçlü, iri, esmer bir tipti. Oysa Nogent'lıydı.

— Eeee, dedi. Bıçaktan ne haber?

— Başlıyor, diye yanıtladı çırak, biraz kızararak. Kısa sarı saçlarıyla ve yassı burnuyla küçük bir domuza benziyordu.

— Bakayım.

Çırak bıçağın ağzını patrona uzattı. Adam bıçağı aldı ve keskin yüzünü tırnağının üzerinden geçirdi.

— Bok . . ., diye bağırdı. Bilemeyi nereden öğrendin. Bunun gibi bir zımbırtıyla bir Kuzey Korelinin boynunu kesemezsin.

Bunu, devrimci eğilimleri olduğunu bildiği çırağını incitmek için söylemişti.

— Yaa! diye karşı çıktı çırak. Hodri meydan!

Fazla erken konuşmuştu. Patron, can sıkıcı bir ifadeyle ona baktı.

— Hodri meydan! dedi.

Çırak biraz bozulduğunu hissetti. Çekinceyle, toparlanmaya çalıştı.

— Erkek mi olsun dişi mi . . ., dedi.

— Tamam, dedi patron, sırıtarak.

Son bir kez boğazını temizledi. Gürültüyü kaldıramayan çocuk, talaşın ortasına kusmaya başladı.

II.

Bay Mackinley, düşünceli düşünceli, sol ayakkabısının me-

şin tabanına bir kibrit sürttü. İki ayağı da çalışma masasının üzerindeydi ve Iwojima'dan kalma lumbagosunun acısını uyandırınca şiddetle eğilmesi gerekti.

Aslında, Bay Mackinley'in bambaşka bir ismi vardı, bu dışsatım işi Amerikan Gizli Servisi, A.S.S.'nin en etkin üyelerinden birinin kimliğini gizliyordu. Etkileyici yüzünün sert kıvrımları Bay Mackinley'in gerektiğinde çok katı olabileceğini gösteriyordu.

Elini, elektrik düğmesinin üzerine bıraktı. Bir sekreter belirdi.

— Bayan Eskubova'yı içeri alın, dedi aksansız bir İngilizceyle.

— Yes, sir, dedi sekreter ve Bay Mackinley bu beygirimsi sesin çağrıştırdığı pis Brooklyn kokularına kaşlarını çattı. Ama Hiro-Hito gibi duygularını gizleyecek kadar kendine hakimdi.

Az sonra, odaya bir kadın girdi. Etli butlu ve gizemliydi; mavi gözler, kestane rengi saçlar, tombul ve baştan çıkarıcı bir beden, onu tehlikeli bir görev için düşlenen casus yapıyordu.

— Hello, Pelagia, dedi Bay Mackinley kısaca.

Kadın ona aynı dilde cevap verdi ve biz de çevirmeye mecburuz.

— Sadece size güvenebileceğim bir görev var, sizin için, dedi Bay Mackinley, Amerikalıların yaptığı gibi doğrudan konuya girerek.

— Nedir, diye cevabı yapıştırdı Pelagia.

— İşte, diye mırıldadı Mackinley, sesini alçaltarak. Güvenilir bir kaynaktan çok tanınmış bir Fransız politikacının, Bay Jules M . . .'nin, bizim için son derece önemli olabilecek bilgileri elinde bulundurduğunu öğrendik. Gromiline raporu söz konusu.

Pelagia sarardı ama hiçbir şey söylemedi.

— Şey . . ., diye devam etti Mackinley sıkılarak, kısaca söz

konusu bilgileri elde edebilecek tek kişi sizsiniz.

— Nasıl yani? diye sordu kadın, bir solukta.

— Hayatım, dedi Mackinley kibarca . . . ünlü cazibeniz.

Pelagia'nın gümüş sigara tabakası adamın sol kaşına kadar ulaştı. Birkaç damla kan fışkırdı. MacKinley hâlâ gülümsüyordu ama çenesi de titreyerek kasılıyordu. Kutuyu yerden aldı ve Pelagia'ya uzattı.

— Beni sokak orospusu yerine koyuyorsunuz, dedi kadın. Ben Marthe Richard değilim, bunu unutmayın, Mackinley.

— Hayatım, dedi adam, ya evet ya da . . .

Anlamlı bir hareketle elinin keskin yanını adem elmasının üzerinden geçirdi.

Kadın patladı.

— Kabul etmiyorum, o adam çok çirkin. Hizmetinize girdiğimde, Georges'a olan sadakatimin hiçbir zarara uğramayacağı konusunda uzlaştık.

— Ha, ha! diye sırıttı Mackinley. Peki şu pembe yanaklı küçük sarışın için ne dersiniz . . . Montpellier'li bir kasap çırağı, sanırım . . . çıkıyorsunuz, taksiyle.

Bu kez kadın suçladı.

— Demek her şeyi biliyorsunuz, canavar! dedi, bir solukta.

— Daha fazlasını da bilmek isterdim, ve bu yüzden yardımınızı isteme hakkını buldum kendimde.

— Jules M . . ., ile yatmak, diye mırıldandı Pelagia. Ne iğrenç!

Titredi ve kalktı.

— Sanırım artık birbirimize söyleyecek hiçbir şeyimiz kalmadı, diye lafı bağladı Mackinley. Birkaç gün içinde, casusumuz F-5 Montpellier'de sizinle temasa geçecek. Kimlik kâğıtlarını tam olarak alacaksınız ve tabii bir miktarda prim.

— Ne kadar? diye mırıldadı kadın.

— Şey. Beş yüz bin nakit ve iş başarılı olursa hesabınıza beş

bin dolar daha. Örgüt oldukca cömert davranmaya kararlı bu kez. Görüyorsunuz ya, sevgili dostum Pelagia, Gromile raporu, başkan için son derece önemli.

III.

Taksi yavaşca hareket etti. Sürücüsü yarı sağır olan eski bir Vivaquatre'ydi.

Arkada, yastıklarının üzerinde, Pelagia kasap çırağının kısa saçlarını sevgiyle okşuyordu.

— Tatlım, dedi kadın Rusça . . . Ben daha küçükken, küçük pembe bir domuzum vardı, yavru bir domuz . . . Adı Pulaski'ydi . . . Bana onu hatırlatıyorsun.

Kadın üzüntülü bir hal aldı. Doğuştan biraz alık olan kasap çırağı, tek kelime etmeden kendini okşatıyordu.

— Allah kahretsin! diye mırıldandı Pelagia. Şu rezil Amerikalılar gibi, geriye etkili bilinçdışı bir eğilim yaratıyorum kendime.

Taksi, aşklarını barındırdıkları otele yaklaşıyordu.

— Dinle, dedi Pelagia, en iyi Fransızcasını toparlayarak: Sen . . . Gelmek . . . Sen, küçük güvercin, bıçağı almak . . . Boğazımı kesmek.

— O tiple yatamam . . . diye ekledi Rusca. Dinle Goloubtchik[1] diye başladı söze . . . Eğer beni seviyorsan, bunu yapmalısın.

— Kuzey Koreli misin? diye sordu kasap çırağı.

— Oh . . . Karbin'liyim . . . Hemen yakınında.

— O halde oldu. Tamamdır. Çok isterim.

Pelagia titredi.

— Senin yapmanı yeğlerim, dedi kadın çabucak. Benim

1- Goloubtchik: Minik güvercin. Rusça olabilir ?

pembe domuzum. Palavas'ta, o tanıştığımız yerde.

Tutkuyla öptü onu. Bunu dikiz aynasından gören sürücü az kalsın bir kamyona çarpıyordu.

— Yarın yaparız, dedi kasap çırağı. Bu akşam dönüşte, zımbırtıyı bileyeceğim. Saat dokuzda kumsalda.

Eylülün üçüydü.

IV.

— Henüz olmuş sayılmaz, diye gözlemde bulundu patron. Hiç kuşku yok ki bıçak bilemeyi bilmiyorsun.

— Görücez, dedi çırak, şişinerek.

— Kuzey Koreli'yi hâlâ bekliyorum, dedi patron muzipçe.

— Sabır, dedi çırak.

Biley taşını avucunun içine aldı, bıçağın ağzını özenle bilemeye başladı. Dudaklarının arasından bir parça dil çıkıyordu. Patron sırıttı ve talaşa, kocaman bir yeşil sineğin üzerine tükürdü.

— Burada durun, dedi Pelagia, sürücünün omzuna vurarak. Sürücü, söylenene uydu. Kadın ona iki tane binlik banknot fırlatıp indi. Siyah bir etek, geniş "v" yakalı beyaz bir gömlek vardı üzerinde.

Sürücü, uzaklaşmasını seyretti ve dilini şapırdattı.

— Bu paraya, her akşam kahrını çekebilirim onun, dedi insafsız bir kabalıkla.

Kadın, hızla kumsala doğru gidiyordu. Saat neredeyse sekizdi. Zaman zaman dönüp arkasına bakıyordu. İki adam onu görüp durdu.

— Hım! dedi biri.

— Evet, diye yanıtladı, ikincisi.

Gece hızla bastırıyordu. Pelagia, Palavas kumsalında yürüyordu. Artık yalnızdı. Buluşma yerine yaklaşıyordu. Erkenciydi. Kendini kumların üzerine bırakarak bekledi.

Çırak, bir gölge gibi sessizce, birdenbire arkasında belirdi. Kadın çırağın varlığını algıladı.

— Benim pembe domuzum, diye iç geçirdi.

Çırak sinirliydi.

— Bu iş canımı sıkıyor. Bir haritaya baktım, Karbin, hiç te Kuzey Kore'de değil.

— Ne önemi var, diye iç çekti Pelagia. O tiple yatmaktansa her şeye razıyım. Çabuk yap, Goloubtchik.

Çırak, sinemada paraşütçülerin uyguladıklarını gördüğü tekniği anımsadı. Aynı anda, doğuştan gelen temizliği ona bir fikir verdi.

— Suya gir, dedi. Leke olmaz.

Kadın suyun içine yürüdü. Çırak onu sert bir hareketle döndürdü ve başını arkaya yatırarak başparmağını burnunun altına yapıştırdı. Bıçak daldı. Tek bir kez.

— Kahretsin, dedi bıçağı çekerken. Patron artık bu bıçağın kötü bilendiğini söyleyemeyecek.

Ayaklarının dibinde, kara suyun içinde, ceset kanıyordu.

— İyi bir şey bu, diye mırıldandı, sözümü tuttum.

Şakağına ağır bir cisim indi ve yere serildi, kıpırdamıyordu.

Casus F-5 hafifçe ıslık çaldı. Filika yaklaştı.

— Şunu içine koyun, dedi. Bu herif, tatsız bir işten kurtardı beni.

Filikadaki adam, kasap çırağının bedenini yükledi.

— Bir N.R.F. [1] iğnesi, dedi. Sonra da evine götürürüz.

Çırağın üstünü aradı. Yara artık kanamıyordu. Bıçağı aldı ve

1- N.R.F.: 'Non Remember Fluid' İkinci dünya savaşı sırasında Amerikan Gizli Servisi'nin kullandığı hafıza kaybı yaratan serum.

uzağa fırlattı.

Cüzdan, kemer. Bütün bunlar ortalığa serpiştirilecekti. Bedeni kıyıya doğru çekti. Bulunmalıydı. F-5'in Mackinley'e karşı korunmaya ihtiyacı vardı.

Küçük filikanın hırıltısı gizlice çınlıyordu. F-5 bindi. Filikanın zayıf gövdesi, onun ağırlığı altında suya daldı.

— Haydi, dedi. Daha işimiz var.

Geminin siyah lekesi gölgede kayboldu.

1949

köpekler, arzu ve ölüm

Anamı belledi̇ler. Yarın elektrikli sandalyeyi boyluyorum. Yine de yazacağım, açıklamak istiyorum. Jüri anlamadı. Hem Slacks ölü artık ve bana inanmayacaklarını bildiğimden, konuşmak zor geliyordu. Slacks arabadan çıkabilseydi. Gelip anlatabilseydi. Kapatalım bu konuyu, yapacak bir şey yok. Artık bu dünyada değil.

Asıl sorun, insan taksi sürücüsü olduğunda edindiği alışkanlıklar. Gün boyu dolanıyor, zamanla da tüm mahalleleri öğreniyorsunuz. Diğerlerine yeğlediklerini̇z oluyor. Örneğin Brooklyn'e müşteri götürmektense, doğranmayı yeğleyebilecek bazı tipler tanıyorum. Bense seve seve götürürüm. Götürürdüm demek istedim, çünkü artık götüremeyeceğim. İşte böyle bir alışkanlık edinmiştim, hemen her akşam saat bire doğru Three Deuces'a uğruyordum. Bir keresinde, yere yuvarlanacak kadar sarhoş bir müşteriyi götürmüştüm oraya, onunla birlikte içeri

girmemi istedi. Dışarı çıktığımda, artık orada ne tür kızlar bulunduğunu biliyordum. O zamandan beri, salaklık işte, gerisini tahmin edin.

Her gece, bire beş kala, biri beş gece, oradan geçiyordum. Kız o sırada çıkıyordu. Deuces'da sık sık kadın şarkıcılar çıkardı, bu seferkinin kim olduğunu biliyordum. Slacks, çoğunlukla pantolon giydiği için böyle çağrılıyorlordu. Gazeteler lezbiyen olduğunu da yazdı. Hemen her zaman, aynı iki tiple birlikte çıkıyordu, piyanisti ve bascısı, piyanistin arabasıyla basıp gidiyorlardı. Başka yerde sahneye çıkıp, ardından geceyi bitirmek için yeniden Deuces'a dönüyorlardı. Bunu sonradan öğrendim.

Orada, hiçbir zaman uzun süre kalmıyordum. Ne taksimi uzun zaman boş tutabiliyor, ne de uzun zaman orada durabiliyordum; bu köşede her zaman, her yerdekinden daha çok müşteri olurdu.

Ama, sözünü ettiğim gece, birbirlerine sövüp saydılar, ciddi bir şeydi. Slacks, piyanistin yüzüne yumruğu yapıştırdı. Bu kız son derece sert vuruyordu. Bir polis kadar sıkı bir biçimde, yere indirdi onu. Adam küfelikti, ama olmasaydı da düşerdi sanıyorum. Yalnız, çok sarhoş olduğu için yerde kaldı, diğeri kafasını kopartabilecek kadar sert tokatlar patlatarak, onu canlandırmaya çalışıyordu. Sonunu görmedim, çünkü kız geldi ve taksinin kapısını açarak yanıma, açılır kapanır koltuğa oturdu. Sonra bir çakmak yaktı ve burnumun altından bana baktı.

— Arabanın ışığını yakmamı ister misiniz!

Hayır, dedi ve çakmağını söndürdü, ben de arabayı sürdüm. Biraz ilerde, York Caddesi'ne döndükten sonra, adresi sordum çünkü hiçbir şey söylemediğini fark ettim.

— Dosdoğru, dedi.

Bana göre hava hoştu, taksimetre çalışıyordu. Dosdoğru gittim. O saatte, gece klüplerinin bulunduğu mahalleler kalabalık

olur, ama merkezden uzaklaşır uzaklaşmaz ortalık sakinleşir. Sokaklar bomboştur. İnsan inanamıyor ama saat biri geçti mi, banliyöden beter oluyor. Birkaç araba ve zaman zaman bir tip.

Yanıma oturma fikrinden sonra, bu kızdan pek öyle normal bir şey bekleyemezdim. Onu yandan görüyordum. Omuzlarına varan siyah saçları vardı ve yüzü öylesine beyazdı ki hasta gibiydi. Dudaklarını neredeyse siyah bir dudak boyasıyla boyamıştı ve ağzı kara bir deliğe benziyordu. Araba hâlâ ilerliyordu. Kız konuşmaya karar verdi.

— Yerinizi bana verin.

Arabayı durdurdum. Karşı koymamaya karar vermiştim. Ortağını nasıl yere indirdiğini görmüştüm ve bu çaptaki bir dişiyle döğüşmeye meraklı değildim. İnmeye hazırlanıyordum ki beni kolumdan tuttu.

— Gerek yok. Üzerinizden geçeceğim. Çekilin.

Dizlerime oturdu ve soluma kaydı. Dondurulmuş bir et parçası gibi diriydi ama ısısı farklıydı.

Bunun, bana bir şeyler yaptığını fark edip alay etmeye başladı ama kötü bir niyeti yoktu. Neredeyse memnun gibiydi. Arabayı çalıştırdığında, benim külüstürün vites kutusunun patlayacağını sandım ve koltuklarımıza yirmi santim kadar gömüldük, böylesine sert kaldırıyordu arabayı.

Harlem nehrini bir uçtan bir uca geçtikten sonra Bronx taraflarına yaklaşıyorduk, her şeyi kırıp geçirircesine bastı gaza. Savaştayken Fransa'da araba kullanan tipler gördüm, bir arabanın nasıl mahvedilebileceğini biliyorlardı, ama bu pantolonlu kadının dörtte biri kadar bile katletmiyorlardı arabayı. Fransızlar, yalnızca tehlikeliler. Kız ise bir felaketti. Ben, hâlâ susuyordum.

Oh, bu sizi güldürüyor! Çünkü bu boyum ve kaslarımla, bir kızın hakkından gelebilirdim sanıyorsunuz. Ama bu kızın ağzını ve arabada yüzünün aldığı ifadeyi görseydiniz, siz de yapamaz-

dınız. Ceset kadar beyaz bir yüz ve şu kara delik. Ona yandan bakıyor, hiçbir şey söylemiyor, aynı zamanda etrafı kolluyordum. Polisin bizi, önde iki kişi otururken görmesini istemezdim.

Söylüyorum size, New York gibi bir kentte, belli bir saatten sonra, ne kadar insanın olabileceğini tahmin edemezsiniz. Kız sürekli, aklına esen sokağa girip çıkıyordu. Bir kedi bile görmeden bloklar boyunca gidiyor, sonra da, bir ya da iki tip fark ediyorduk. Bir sokak serserisi, bazen bir kadın, işlerinden dönen insanlar; sabahın birinden veya ikisinden önce kapatmayan dükkânlar, hiç kapatmayanlar bile vardı. Sağdaki kaldırımda ne zaman bir tip görse direksiyonu kırıyor, kaldırımı sıyırarak tipin mümkün olduğunca yakınından girip biraz yavaşlıyor, sonra da tam adamın önünden geçtiği sırada gaza basıyordu. Hâlâ bir şey söylemiyordum ama dördüncü kez aynı şeyi yaptığında sordum

— Bunu niçin yapıyorsunuz?

— Sanırım beni eğlendiriyor, dedi.

Hiç cevap vermedim. Bana baktı. Araba sürerken bana bakmasından hoşlanmıyordum, bana rağmen elimi tuttu. Sağ yumruğuyla elime vurdu, hiçbir şey yapmamış gibiydi. Bir at gibi vuruyordu. Sövdüm, o da yeniden alay etti.

— Motorun sesini duydukları an havaya zıpladıklarında öyle gülünç oluyorlar ki . . .

Karşıya geçen köpeği kuşkusuz görmüştü, frenin etkisine dayanmak için bir şeye tutunmaya hazırlanıyordum ama yavaşlamak yerine hızlandı ve arabanın önündeki boğuk gürültüyü duydum, sarsıntıyı hissettim.

— Kahretsin! Çok ileri gittiniz! Bunun gibi bir köpek, arabayı mahvetmiştir . . .

— Kapa çeneni! . . .

Gözü dönmüş gibiydi. Boş boş bakıyor ve artık araba da

pek düz gitmiyordu. İki blok ötede kaldırıma karşı durdu.

İnmek, arabanın önündeki radyatör kafesinin harap olup olmadığına bakmak istiyordum, beni kolumdan tuttu. Bir at gibi soluyarak, nefes alıp veriyordu.

Yüzünün o andaki hali . . . Yüzünü unutamıyorum. Bir kadını bu durumda görmek, eğer onu bu hale getiren sizseniz, eyvallah, söylenecek bir şey yok, ama böyle olduğunu düşünmenin fersah fersah uzağında olmak ve kadını aniden böyle görmek . . . Artık hiç kıpırdamıyordu, tüm gücüyle bileğimi sıkıyor ve biraz salyası akıyordu. Ağzının köşeleri nemliydi.

Dışarıya baktım. Nerede olduğumuzu bilmiyordum. Kimse yoktu. Pantolonu, fermuarla bir çırpıda açılıyordu. Genellikle insan arabada tam bir doyuma ulaşamıyor. Ama buna rağmen, bu seferkini hiç unutmayacağım. Yarın sabah çocuklar canıma okuduğunda bile . . .

. . . . . .

Biraz sonra, onu tekrar sağ tarafa geçirip yeniden direksiyona geçtim ama anında arabayı durdurttu. Bir İsveçli gibi söverek, üstüne iyi kötü çeki düzen vermişti, arka tarafa yerleşmek için indi. Sonra şarkı söylemesi gereken gece klübünün adresini verdi, ben de bulunduğumuz yeri çıkartmaya çalıştım. Klinikte yatıp çıktıktan sonra olunduğu gibi dalgındım. Ama yine de arabadan inerken ayakta durmayı başardım. Arabanın önünü görmek istiyordum. Hiçbir şey olmamıştı. Sağ kanatta, hızın esintisiyle uzanmış bir kan lekesi vardı sadece. Herhangi bir leke de olabilirdi.

En hızlısı, geriye dönüp aynı yoldan gitmekti.

Kızı dikiz aynasından görüyordum, camdan bakıyordu, kaldırımdaki leşin kara kütlesini fark ettiğimde, onun sesini duy-

dum. Yine şiddetle soluyordu. Köpek biraz kıpırdıyordu hâlâ, araba canına okumuş olmalıydı, yolun kenarına sürüklenmişti. Kusmak istiyordum ve halsizdim, arkamda gülmeye başladı, hasta olduğumu görüyor, alçak sesle bana hakaret ediyor ve korkunç şeyler söylüyordu. Onu alıp, sokağın ortasında yeniden başlayabilirdim.

Siz diğerleri, çocuklar, hammaddeniz nedir bilmiyorum ama onu bir şarkı söyleyeceği gece klübüne bırakınca, dışarda kalıp onu bekleyemedim. Aynı hızla devam ettim. Evime dönmeliydim. Yatmalıydım. Yalnız yaşamak her zaman eğlenceli değildir, ama o gece iyi ki yalnızdım. Soyunmadım bile, evde olanlardan bir şey içtim ve kendimi yatağa attım, boşalmıştım. Kahretsin, pis bir şekilde boşalmıştım . . .

Sonra ertesi akşam, yeniden oraya gittim ve onu bekledim, tam önünde. Bayrağı indirdim ve kaldırımda birkaç adım yürümek için arabadan çıktım. Bu köşe kaynıyordu. Duramıyordum. Yine de onu bekliyordum. Dışarı çıktı, yine aynı saatte. Bir duvar saati gibi dakikti, bu kız. Beni hemen gördü. Tanıdı. Şu iki tip, her zamanki gibi onu izliyordu. Her zamanki tarzıyla güldü. Bunu size nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum; ben, onu görünce, ayaklarım yerden kesiliyordu. Taksinin kapısını açtı ve üçü de arabaya bindi. Bu soluğumu kesti. Bunu hiç beklemiyordum. Salak, dedim, kendi kendime. Böyle bir kızın tepeden tırnağa kapris olduğunu anlamıyorsun. Bir akşam iyisin, ertesi gün taksi sürücüsüsün. Herhangi birisin.

Haydi canım sende! . . . Herhangi biri ha! . . . Arabayı bir dangalak gibi sürüyordum ve az kalsın hemen önümdeki büyük bir arabanın kıçını göçertiyordum; söyleniyordum. İyi değildim. Arkamda, üçü birden dalga geçiyordu. Kız, erkeksi sesiyle hikâyeler anlatıyordu, sesi, Tanrım boğazından ters yönden çıkarıyor gibiydi ve insanda sert bir içki etkisi yapıyordu.

Varır varmaz, ilk olarak o indi; iki tip paramı ödemek için ısrar bile etmediler. Onlar da kızı tanıyorlardı . . . Adamlar girdiler, kız, kapıya doğru eğildi ve bir bebekmişim gibi yanağımı okşadı, verdiği bozuklukları aldım. Onunla bir sorunum olmasını istemiyordum. Bir şeyler söyleyecektim. Ne söyleyeceğimi düşünüyordum. İlk konuşan o oldu.

— Beni bekler misin? dedi bana.

— Nerede?

— Burada. On beş dakika içinde çıkarım.

—Yalnız?

Kahretsin! Çuvallamıştım. Bu söylediğimi geri almak isterdim, hiçbir şeyi geri alamadım. Tırnaklarıyla yanağımı yakaladı.

— Bunu görüyor musun? dedi bana.

Hâlâ alay ediyordu. Ben farkına varmamıştım. Beni tutmasıyla bırakması bir oldu. Yanağıma dokundum, kanıyordu.

— Bir şey yok! dedi. Geri geldiğimde kanaması durmuş olacak. Beni bekleyecekmisin, ha? Burada.

Gece klübüne girdi. Dikiz aynasından görmeye çalıştım. Yanağımda hilal biçiminde üç iz vardı, karşısında da daha büyük bir tane. Başparmağın izi. Çok kanamıyordu. Hiçbir şey hissetmiyordum.

Bekledim. O akşam, hiçbir şey öldürmedik. Bana da bir şey olmadı.

. . . . . .

O şeyi uzun süredir yapmıyordu sanırım. Fazla konuşmuyordu ve ben de onun hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Artık gündüzleri pek çalışmıyor, geceleri de külüstüre atlayıp, onu almak için sıvışıyordum. Artık yanıma oturmuyordu, böyle bir şey yüzünden enselenmek aptallık olurdu. Ben iniyordum, o

da benim yerimi alıyor ve haftada en az iki ya da üç kez köpek veya kedi öldürmeyi başarıyorduk.

Görüşmeye başlamamızın ikinci ayına doğru, başka bir şey istemeye başladı sanırım. Yaptığımız, ilk zamanlardaki etkiyi yapmıyordu artık onda, daha önemli bir kurban bulma fikrine kapıldığını düşünüyordum. Size başka bir şey söyleyemem, ben, bunu doğal buluyordum . . . Artık eskisi gibi tepki vermiyordu, ben de yine eskisi gibi olmasını istiyordum. Biliyorum, bir canavar olduğumu düşünebilirsiniz. Ama bu kızı tanımadınız. Bir köpek ya da çocuk öldürmek, bu kız için ikisini de aynen yapardım. Böylece, on beş yaşında bir kız öldürdük, erkek arkadaşıyla geziniyordu, bir denizci. Eğlence parkından dönüyordu. Size anlatacağım.

Slacks korkunçtu, o akşam. Arabaya biner binmez, bir şey istediğini anladım. Gerekirse bütün gece yol alınacak, ama mutlaka bir şeyler bulunacaktı, bunu biliyordum.

Kahretsin! Durum kötü görünüyordu. Doğruca Queeensborough köprüsüne sürdüm, oradan da çevre yollarına, hiç bu kadar çok araba, bu kadar az yaya görmemiştim. Çevre yollarında doğal, diyeceksiniz. Ama, o akşam bunu hissetmiyordum. Kafam yerinde değildi. Kilometrelerce yol aldık. Şehir turu attık ve kendimizi Coney Island'da bulduk. Slacks bir süreden beri direksiyondaydı. Ben arkadaydım ve dönemeçlerde tutunuyordum. Çılgın gibiydi. Bekliyordum. Her zamanki gibi. Söylediğim gibi, dumura uğramıştım. Arkaya yanıma geldiği an uyanmıştım. Kahretsin! Bunu düşünmek istemiyorum.

Kolay oldu. 24. Batı'dan 23.'ye zikzaklar çizmeye başladı ve onları gördü. Eğleniyorlardı, oğlan kaldırımda yürüyor, kız da daha küçük görünmek için yanında, sokakta yürüyordu. İri, yakışıklı bir oğlandı. Kız, arkadan gencecikti. Sarı saçları vardı, kısa bir elbise giymişti. Ortalık pek aydınlık değildi. Slacks'ın

direksiyondaki ellerini görüyordum. Orospu. İyi kullanıyordu. Üzerlerine sürdü ve kıza kalçasından çarptı. İşte o an, geberdiğim duygusuna kapıldım. Arkama dönebildim, kız yerdeydi, cansız bir kitle, çocuk ise bağıra çağıra arkamızdan koşuyordu. Sonra yeşil bir arabanın yaklaştığını gördüm, şu eski polis arabalarından biri.

— Daha hızlı! diye haykırdım ona.

Bana bir saniye baktı, az kalsın kaldırıma çıkıyorduk.

— Gazla! . . . Gazla! . . .

O anda neyi kaçırdığımı biliyorum. Biliyorum. Artık yalnızca sırtını görüyordum, ama ne biçim bir şey olurdu biliyorum. İşte bu yüzden aldırmıyorum, anlıyor musunuz. İşte bu yüzden yarın sabah bizim çocuklar kafamı kazıyabilirler. Ayrıca, bir perçem de bırakabilir, gırgır olsun diye, ya da beni yeşile boyayabilirler, polis arabası gibi, iplemiyorum, anlıyor musunuz.

Slacks gazlamış gidiyordu. Becermişti, kendimizi Surf Caddesi'nde bulduk. Bu yaşlı külüstür böğürür gibi bir gürültü çıkarıyordu. Arkada ise polisin ki bizi kovalamaya başlamış olmalıydı.

Sonra, çevre yoluna çıkan bir yokuşa girdik. Artık kırmızı ışık yoktu. Kahretsin! Başka bir arabam olsaydı. Her şey birbirine giriyordu. Diğeri arkamızdan yokuşu tırmanıyordu. Bir salyangoz yarışı. Saç baş yolmalık bir durumdu.

Slacks, mümkün olduğunca basıyordu gaza. Hâlâ sırtını görüyordum ve ne istediğini biliyordum, bu onun kadar benim de içimi kemiriyordu. Bir kez daha haykırdım: "Gazla! . . . " ve o da devam etti, sonra bir saniye geriye döndü, başka bir yokuştan başka biri geliyordu. Onu görmedi. Sağımızından geliyordu. Saatte en az yetmiş beş kilometre yapıyordu. Ağacı gördüm ve top gibi toplandım ama o kımıldamadı. Beni arabadan çıkardıklarında hayvan gibi haykırıyordum, ama Slacks hâlâ

kıpırdamıyordu. Direksiyon göğsünü delmişti. Onu beyaz ellerinden çekerek, güçlükle çıkardılar arabadan. Yüzü kadar beyazdı elleri. Hâlâ, biraz salyası akıyordu. Gözleri açıktı. Ters yöne bükülmüş ayağım yüzünden, ben de kımıldayamıyordum ama onu yakınıma getirmelerini istedim. Böylece gözlerini gördüm. Ve sonra, onu gördüm, onu. Her yanı kan içindeydi. Her yanından akıyordu. Yüzü dışında.

Kürk paltosunu çıkardılar ve içine başka bir şey giymediğini gördüler, slacks'ından[1] başka. Kalçalarının beyaz eti, yolu aydınlatan sodyum buharlı yansıtıcıların cılız ışığında, kayıtsız ve ölü görünüyordu. Fermuarıysa ağaca girdiğimizde zaten açılmıştı.

1947

(Bu öyküyü Vernon Sullivan, takma adıyla yazmıştır.)

1- **Slacks:** Pantolon demektir. Vian'ın çifte göndermesini takıldığını anlıyor musunuz . . .

aldatıcı adımlar

I.

Clams Jorjobert, güzel Glaviale'e, aşklarının meyvesi olan üç aylık gürbüz ve dişi cinsiyetli bebeğe meme veren karısına bakıyordu ama bunun zaten olayların akışında hiçbir önemi yoktu.

Clams Jorjobert'in cebinde on bir frank vardı, kira ödeme gecesiydi; dünyadaki hiçbir şey için, üzerinde 12 nisanda 11'ine basacak olan büyük oğlunun uyuduğu, binlik banknot yığınını ellemezdi. Clams üzerinde sadece onluk banknot ve bozuk para taşıyor, gerisini bir kenara koyuyordu. Tam bu dakikada, Jorjobert'in sadece on bir franga ve yeni doğan bebeklerinin derin sorumluluk duygusuna sahip olduğunu düşünmesinin sebebi buydu.

— Her şeye rağmen, hiç yadsımadığım, ama dördüncü ayını süren bu çocuğun, dedi, işe yarama zamanı geldi artık . . .

— Dinle, diye yanıtladı karısı güzel Gaviale, altı aylık olma-

sını beklesen? Çocukları çok küçük yaşta çalıştırmamalıyız, bel kemikleri zedeleniyor.

— Doğru, ama kesinlikle bir çözüm olmalı.

— Onu gezdirmem için ne zaman bir araba alacaksın bana?

— Eski bir sabun kasasından ve Packard tekerleklerinden bir tane yaparım sana. Daha ucuz olur, hem de çok şık. Autenil'de bütün çocuklar . . . şeylerde . . . gezinirler . . . Aman Tanrım! Çözümü buldum.

II.

Güzel Gaviale, Merdozart sokağında yüz yetmiş – Belçikalı ünlü yıldız Caroline Lampion'un söyleyeceği gibi – numarada bulunan binanın devasa giriş kapısını küçük adımlarla aştı.

Solda, siyah beyaz taşlarla döşeli geniş koridor boyunca, aşırı dövülmüş demirle kaplanmış merdiven boşluğu vardı ve X. Louis tarzında Boulle imzalı (ama sahte) bir asansörü çevreleyen spiralin başlangıcının altında, ilki ünlü Quenelle ailesinin çocuklarından Bois-Zépais, ikincisi ise Marcelin du Conge için beyaz tavşanla süslü, iki çocuk arabası bekliyordu.

Bir önceki cümlenin uzunluğu, güzel Gaviale'in arkasına saklanmasını ve kapıcı dairesinin önünden görülmeden geçmesini sağladı. Eklemek gerekir ki, (kilise ayinine ilk kez katıldığında giydiği) dantel iç eteği aşan uzun bir etekle, oldukça şık giyimli güzel Gaviale'in kollarında, kocası Clams Jorjobert ile girdiği usta bir temasın ardından, Tanrı'nın ona bahşettiği kızı vardı.

Güzel Gaviale, bir bakışta, genç Bois-Zépais'in çocuk arabasının genç Conge'nınkinden daha iyi durumda olduğuna karar

verdi. Doğruydu, çünkü genç Conge, dadısının bir at ile karşılaştığı her seferde, tam bir baş belası gibi arabanın içine işiyordu. Tuhaf bir tepkiydi; çünkü genç Conge'ın babası, altı yıl sonra her şeyini at yarışlarında kaybetmiş olarak öldü, ama bu konuya girmeyelim . . .

Teklifsizce asansöre bindi, iki kat çıktı ve kapıcının görmesi için tekrar merdivenden yürüyerek indi. Sonra arabaya yaklaştı, asık suratlı tavşanlı minderlerin üzerine, adı Veronique olan ve yukarda oluşum koşullarını anlattığımız kızı koydu.

Arabayı iterek, başı dik, büyük kapıyı aştı ve tekrar Merdozart caddesine çıktı.

Kocası Clams Jorjobert yüz metre uzakta onu bekliyordu.

— Mükemmel, dedi arabayı inceleyerek. Piyasada kolayca otuz kâğıt eder. On iki bine okuturuz.

— On iki bin benim, diye özellikle belirtti Gaviale.

— Tamam, büyük patroniçe, dedi Clams Jorjobert. Bir denemeydi, işi yapan sensin. Ben buna doğru derim.

III.

— Bir saat içinde getirir misin? dedi Leon Dodileon.

— Elbette, diye güvence verdi Clams.

Dodileon'un ona uzattığı motorsiklet kaskını başına yerleştirip aynada kendine baktı.

— Uydu! dedi. Tam tamına! Gerçek bir motorcuya benzedim.

— Haydi, dedi Leon. Bir saat içinde burada.

Bir saat sonra, eski arkadaşı Leon'un oturduğu binanın önünde, çamurlukları dingiline kadar ulaşan pırıl pırıl bir Nor-

ton motorla durdu.

— Fena değil, dedi, kapının önünde saatine bakarak onu bekleyen Leon.

— Piyasada iki yüz elli kâğıt eder, dedi Clams. Biraz önce çaldığım için belgeleri olmadığından yüz binden fazla alamam ama senin kaskını yürütme zahmetine değer herhalde, değil mi?

— Doğru, dedi Leon Dodileon. Onun yerine benimkini versem sana? Böylece, belgelerle bir sorunun olmaz . . .

— Tamam. Senin ki de bir Norton değil mi?

— Evet ama onun gibi esnek dönüşlü üçlü kavrama düzeni yok.

— Sözümden caymayacağım, diye yanıtladı Clams. Hay hay! Zararlı çıksam da sen bir dostsun.

IV.

Clams, Dodileon'un motorunu yüz elli bine sattı ve Dodileon hapiste çürürken Clams, içinde kasketin de bulunduğu güzel bir sürücü kıyafeti satın aldı.

— Kordiplomatik bir arabayı, özellikle de içinde bir sürücü varsa, durdurmayı asla düşünmeyeceklerini anladın mı, diye (Veronique Heidsik, dolu bir biberonu içerken, kıtır kıtır lokum yiyen) karısı güzel Gaviale'e anlatıyordu Clams.

— Özellikle sürücü yüzünden, diye yanıtladı Gaviale. Tamam anladım.

— Aynı kolaylıkla bir lokomotif de çalabilirdim, diye açıkladı Jorjobert, ama ellerimi kararmış makine yağına, yüzümü de kömüre bulamam gerekirdi. Ayrıca, yüksek öğrenim yaptığım halde, kendimi, lokomotif kullanamayacak durumda bulabilirim.

— Oh! dedi Gaviale. Sen halledersin.

— Denememeyi yeğlerim, dedi Jorjobert. Ayrıca, hırslı değilim ve günde ortalama yüz bin, bana rahat rahat yetiyor. Bir de demiryolu sorunu var. Şebekede izinsiz dolaşmak başıma dert açar ve yolda, bir lokomotifle dikkat çekerim.

— Büyük düşünmüyorsun, diye yanıtladı güzel Gaviale, ben de seni bu yüzden seviyorum. Sana bir şey sormak istiyorum.

— Ne istersen, sevgilim, dedi Clams Jorjobert.

Sürücü üniformasının içinde şişiniyordu. Gaviale onu kendine doğru çekti, kulağına iki kelime söyledi, sonra yüzü kızardı ve yüzünü bir yastığa gömdü.

Clams gevrek gevrek güldü.

— Elçiliğin Cadillac'ını elden çıkarıyorum, seni hemen ararım.

Hemen, on üç bine okuttuğu Cadillac konusunda harekat yolunda gitti, çünkü Cadillac'lar için artık seri olarak basılan sahte belgeler piyasaya çıkarılmıştı ve bütün tütüncülerde bulunuyordu.

Clams, eve dönmeden önce, tanıdığı bir giysi satıcısına uğradı. On beş dakika sonra, Gaviale'e geldi. Her şey sona ermişti ve Clams'in elinde büyük bir paket vardı.

— İşte, sevgilim, dedi. Üniformayı aldım. Hepsi burada, balta bile. İstediğinde itfaiye aracın da olacak.

— Pazar günü onunla dolaşacak mıyız?

— Elbette.

— Büyük merdiven de olacak mı?

— Büyük merdiven de olacak.

— Sevgilim, seni seviyorum!

Veronique karşı çıkıyor, çünkü iki çocuğu yeterli buluyordu.

Dodileon için, hapiste zaman geçmiyordu. Ayak sesleri duydu, kim olduğunu görmek için ayağa kalktı. Gardiyan kapısı-

nın önünde durdu, anahtar deliğin içinde döndü. Clams, içeri girdi.

— Merhaba! dedi.

— Selam, moruk, diye yanıtladı Dodileon. Bana arkadaşlık etmeye gelmen çok nazik bir hareket, çünkü burada zaman geçmiyor.

Gülüştüler.

— Seni buraya düşüren ne? diye sordu Leon.

— Aptalca bir şey, diye iç geçirdi Jorjobert. Ona itfaiye aracı araklamıştım ama kadınlar aç gözlü. Bir cenaze arabası istedi.

— Abartıyor, dedi Dodileon anlayışla, çünkü onun karısı otuz beş koltuklu bir otobüsün üstüne hiç çıkmamıştı.

— Düşünebiliyor musun? diye devam etti Clams. Bir tabut satın aldım, içine girdim ve ona cenaze arabası aradım.

— Başarmış olmalıydın, dedi Dodileon.

— Bir tabutla yürümeyi hiç denedin mi? Ayaklarımı tabutun içine çektim ve düşünce de küçük bir köpek ezdim. Köpek hapishane müdürünün karısının olduğundan, tahmin edebileceğin gibi fazla uzun sürmedi.

Leon Dodileon başını salladı.

— Kahretsin, dedi, ne şanssız insanlar var.

1948

Dans Le Train, No: 2

üzücü bir hikâye

Sokak lambasının sarımsı ışığı pencerenin siyah ve camlı boşluğunda parladı; saat akşamın altısıydı. Ouen baktı ve iç çekti. Kelime tuzağının hazırlanışı hiç ilerlemiyordu.

Bu perdesiz camlardan nefret ediyordu; ama perdelerden daha da fazla tiksiniyordu ve konut olarak kullanılmak üzere yapılmış, bin yıldır delikler açılmış binaların alışılmış mimarisini lanetliyordu. İçi sıkılarak, işinin başına döndü; söz konusu iş cümleleri sözcüklere bölen ayırıcının dişlilerini çabucak takıp ayarlamaktı. Bağlaçları gerçek sözcükler olarak kabul etmeyi reddederek neredeyse zevk için işi karmaşıklaştırıyordu ve onları, denetleme yöntemiyle elenmelerinden önce, noktaların, virgüllerin ve diğer noktalama işaretlerinin yığıldığı, çırpınan kutucukların içinde toplamak için eliyordu. Sıradan bir işlem, özgün olmayan bir işleyiş ama düzenlenmesi güç. Ouen, tırnaklarını kemiriyordu.

Yine de çok çalışmıştı. Sivri altın cımbızı dinlendirdi, göz çu-

kurtına sıkışmış büyüteci yanak kemiğinde bir kasılmayla zıplattı attı ve kalktı. Kol ve bacakları hemen gevşemek istiyorlardı. Kendini güçlü ve ateşli hissediyordu. Dışarısı iyi gelecekti.

Issız dar sokağın kaldırımı ayaklarının altına ustaca sızdı; Ouen alışkanlığına rağmen, hâlâ bu tür kaçak ve dalkavukça kurnaz tavırlara sinirleniyordu. Kaldırımı terk etti, yağla döşenmiş ve halojen lamba karpuzlarının ölgün ışıkları altında, erken kurumuş bir çayın yağlı şeridiyle işaretlenmiş, taşıt yolunun kıyısına indi.

Yürüyüş ona iyi geldi ve hava, beyninin kıvrımlarına geriye doğru ters yönde hafifçe dokunmak için, burun delikleri boyunca tırınanırken, bu ağır, oylumlu ve iki yarım küreden oluşan organın tıkanıklığını yavaş yavaş açıyordu. Bu olağan bir etki; ama Ouen buna her seferinde şaşırıyordu.

Sürekli bir saflıkla donatılmış olarak, diğer insanlardan fazla hissediyordu.

Kısa çıkmaz sokağın ucuna gelince duraksadı, çünkü bir kavşak vardı. Seçim yapamayarak dümdüz devam etti; iskeleye gitmekte sancağa gitmek kadar nedensiz olacaktı. Düz yol doğrudan köprüye varıyordu; görünüşüyle geceninkinden kuşkusuz biraz farkı olan gündüz suyuna bakabiliyordu; ama suyun manzarası onun binlerce niteliğinden sadece biridir.

Çıkmaz sokak gibi, bu sokak da boştu, üzerine yer yer nemli ve sarı bir ışık düşüyor, mermer damarlar asfaltı semendere dönüştürüyordu. Nehri durmaksızın bir çırpıda aşmak için nehrin ortasına yerleştirilmiş taş kemerin eğimine kadar yükseliyordu. Ouen, nehrin yukarısında da aşağısındaki gibi seyirciler yoksa, korkuluğa dirseklerini dayayacaktı; eğer nehri seyreden insanlar varsa, bu kösnülce karıştırılmış deniz kozalaklarına bir bakış daha atmak anlamsız olacaktı. Bu durumda da, egzamaya yakalanıldığı için, her zaman boş olan, bir sonraki köprüye

devam etmek yeterli olacaktı.

Sokağın boşluğunu koyulaştırarak kaçak iki genç rahip, geçtiler; araba kapılarının gölgeden kemerlerinin altında öpüşmek için ara sıra duruyorlardı. Ouen içinin sızladığını hissetti. Kuşku yok ki çıkmakta iyi etmişti; insan sokakta hayat veren sahnelerle karşılaşıyordu. Yürüyüşü canlandı, ansızın aklında, aslında çok çocuksu olan bilmecesinin son eklemleme zorluklarını çözdü: biraz dikkat, kesinlikle onlara hükmetmeye, yenmeye, sersemleştirmeye, parçalara ayırmaya, tek kelimede onları yok etmeye yetecekti.

Ardından bir general geçti; deri bir tasmanın ucunda, öfkeden köpüren bir mahkûm tutuyordu; generali yaralaması tehlikesine karşı, adamı engellemişlerdi, elleri boynunun arkasında bağlıydı. Homurdanacak olduğunda, general tasmayı çekiyor, mahkûm da boşluğu ısırıyordu. General hızlı yürüyordu, gününü bitirmişti ve mektup yığınını bir çırpıda okumak için eve dönüyordu. Her akşam olduğu gibi, mahkûmdan üç kez daha kısa bir sürede, tabağın kenarına ismini yazacak ve mahkûmun sinirden kudurmuş gözleri önünde iki çorbayı da içecekti. Mahkûmun hiç şansı yoktu: adı Joseph Ulrich de Saxakrammerigothensburg'tu. Oysa generalin adı Pol'dü; ama Ouen bu ayrıntıyı tahmin edemedi. Bu sırada generalin cilalı küçük botlarıyla ilgilendi ve hiç de mahkûmun yerinde olmak istemeyeceğini düşündü. Generalin yerinde de olmak istemezdi ama mahkûm da yerini kendi seçmemişti oysa general öyle miydi; mahkûm olarak kullanılmak üzere gönüllüler her zaman kolayca bulunmuyor oysa, lağımcıların, polislerin, yargıçların, generallerin seçiminde güçlük çekiliyor: bu da kanıtlıyor ki en pis işlerin bile kuşkusuz kendilerine özgü çekicilikleri var; Ouen sefil meslekler üstüne derin bir düşünceye daldı. Kuşkusuz kelime tuzakları hazırlamak, general olmaktan on kat daha iyidir. On

bile biraz hafif kalır. Olsun, ana fikir aynıydı.

Köprünün kemer ayakları, çok güzel bir uygulamayla, deniz dolaşımına da kılavuzluk eden, teleskopik ışıklarla donanmıştı. Ouen, ışıklara bakmadan geçti. Gezisinin amacını hatırlamıştı ve acele etti. Bu sırada bir şey merakını uyandırdı. Köprünün bir kenarında, çok kısa bir gölge korkuluğu aşıyordu. Ouen koştu. Suyun yukarısında, ayakta; birdenbire kabarıp alçalan suların boşaltılmasını hasarsız olarak gerçekleştirmek için yapılmış, armudi silme biçiminde, damlalıklı küçük uzantının üzerinde, genç bir kız vardı. Suya atlamakta duraksıyor gibiydi. Ouen kızın arkasında dirseklerine dayanarak durdu.

— Ben hazırım, dedi. Şimdi atlayabilirsiniz.

Kız, kararsızca ona baktı. Saz rengi güzel bir genç kızdı.

— Köprünün yukarısından mı aşağısından mı atlasam, diye soruyorum kendime, dedi. Yukarıdan, akıntıya kapılma ve başımı bir kemer ayağına vurarak ölme olasılığım var tabii. Aşağıdansa, girdaplardan yararlanırım. Ama dalışımdan sersemleyerek, kemer ayağına tutunmam da mümkün. Her iki durumda da görünür ve muhtemelen bir cankurtaranın dikkatini çekerim.

— Sorun, derin düşünceyi gerektiriyor, dedi Ouen, ve bu konuyu, bu denli ciddi bir biçimde incelemek istemenize hak vermekten başka, bir şey gelmez elimden. Tabii, sorunu çözmek için bütünüyle hizmetinizdeyim.

— Çok naziksiniz, dedi kız kırmızı ağzıyla. Sorun kafamı öyle kurcalıyor ki ondan başka bir şey düşünemiyorum.

— Konuyu bir kafede ayrıntılı bir biçimde inceleyebilirdik, dedi Ouen. İçkisiz iyi konuşamam. Size bir şey ısmarlayabilir miyim? Daha sonra olabilecek bir kanamayı kolaylaştırır belki.

— Memnuniyetle, dedi genç kız.

Ouen, onun tekrar köprünün üzerine çıkmasına yardım etti ve bunu yaparken kızın en çıkıntılı, dolayısıyla en kolay yarala-

nabilecek bölgeleri, ustaca yuvarlatılmış bir bedeni olduğunu gözlemledi. Bunun için kıza iltifat etti.

— Kızarmam gerekirdi biliyorum, dedi kız, ama aslında kesinlikle haklısınız. Çok iyi yapılmışım. Daha çok bacaklarıma bakın.

Kız, flanel kumaştan eteğini kaldırdı ve Ouen bacakları, sahte olmayan sarışınlığı keyfince değerlendirdi.

— Ne demek istediğinizi anlıyorum, diye gözleri hafifçe yerlerinden uğrayarak yanıtladı. Pekâlâ! Gidip birer bardak yuvarlayalım, karar verdiğimizde buraya geri döneriz ve siz de kendinizi, uygun bir taraftan atarsınız.

İkisi de neşeyle, uygun adım, kol kola yürümeye başladılar. Kız ona adını söyledi, Flavie, ve bu içtenlik gösterisi Ouen'in kıza duyduğu ilgiyi arttırdı.

Denizcilerin ve onların dubalarının sık sık uğradıkları gösterişsiz bir mekânda sıcağa iyice yerleştiklerinde, kız tekrar sözü aldı.

— Beni bir aptal olarak, diye başladı, görmenizi hiç istemezdim, ama intihar yerinin seçiminde karşılaştığım kararsızlıkla hep karşılaştım ben; bunu çözmenin zamanı gelmişti, en azından bu kez.

— Güçlük, diye onayladı Ouen, olası çözümlerin sayısının her zaman tek olmayışından kaynaklanıyor. Sizin durumunuzda, ne aşağısı, ne de yukarısı tatmin edici gözüküyor. Bununla birlikte onlardan kurtulamayız. Köprü isterse bir nehrin üzerine yerleştirilmiş olsun, bu iki bölüm mutlaka olur.

— Kaynak dışında, diye gözlemledi Flavie.

— Doğru, dedi Ouen, bu zekâ gösterisiyle büyülenmiş olarak. Ama nehirlerin kaynakları genelde fazla derin olmaz.

— İşte, işin can sıkıcı yanı da bu, dedi Flavie.

— Yine de, asma köprüye başvurma olasılığı kalıyor.

— Bu biraz hileye kaçmaz mı, diye soruyorum kendime, dedi kız.

— Kaynaklar konusuna geri dönecek olursak, sıradan herhangi bir intihar için özellikle Louvre'unkilerin yeterli su miktarı var.

— Çok uzak, dedi kız.

— Charente tarafında, diye saptadı, Ouen.

— Eğer, bu iş halini alırsa, dedi Flavie, eğer boğulmak için insanın kendine bu kadar sıkıntı vermesi gerekiyorsa, bu son derece umut kırıcı bir şey. Tam intiharlık.

— Aslına bakarsak, dedi Ouen, bu nihai eylem neden?

— Çok üzücü bir hikâye, diye yanıtladı Flavie, rahatsız edici bir bakışımsızlık yaratan, tek bir gözyaşı damlasını silerken.

— Dinlemek için yanıp tutuşuyorum, diye açıkladı kızışan Ouen.

— Size anlatacağım.

Flavie'nin yalınlığını takdir etti. Macerasını anlatmak için yalvartmamıştı onu. Kız kuşkusuz, bu türden bir sırrın verilmesindeki büyük önemin bilincindeydi. Ouen, oldukça uzun bir hikâye bekliyordu: güzel bir kızın, benzerleriyle birçok ilişki imkânı olur genelde; aynı biçimde reçelli bir dilim ekmeğin de, iki kanatlıların anatomisi ve gelenekleri hakkında bilgi toplamakta, sevimsiz ve pürtüklü bir çakıl taşından daha fazla şansı vardır. Yani Flavie'nin hayat hikâyesi, faydalı bir ahlağın sızdığı olgu ve olaylarla beslenmiş olacaktı kuşkusuz. Ouen'a faydalı elbette; kişisel ahlak sadece karşındaki ile ilgilidir, çünkü onu güdük bir biçimde ortaya koydurtan gizli sebepleri, kendiniz çok iyi bilirsiniz.

— Quettehou yakınlarındaki küçük bir Norman şatosunda doğdum, diye başladı Flavie, yirmi iki yıl oldu bile. Bayan Désir Okulu'nda, eski davranış öğretmeni olan babam, servetini

yapıp, oda hizmetçisinin ve aralıksız bir çalışmanın meyvelerinin tadını rahatça çıkartmak için oraya çekilmişti; annem babamın baştan çıkarmakta çok zorlandığı, – çünkü babam çirkindir – eski öğrencilerinden biri, onun peşinden asla gitmedi, Paris'te birbiri ardına, önce bir başpiskoposla, sonra da bir polis komiseriyle yaşıyordu. Ateşli bir kilise karşıtı olan babam, annemle başpiskopusun ilişkisini bilmiyordu, aksi halde boşanmak isterdi; ama onu polise bağlayan yarım akrabalıktan memnundu, zira bu akrabalık, saygı değer memurla alay ederek, onu küçük düşürmesini sağlıyordu, çünkü adam babamın artıklarıyla yetiniyordu. Ayrıca babam, Paris'te Opera meydanında, toprak parçacıkları türünden (atalarından kalan) hatırı sayılır bir servete sahipti. Otobüs sürücülerinin burunlarına enginar atmak için, pazarları oraya gitmekten hoşlanıyordu. Gördüğünüz gibi, her tür üniformayı aşağılıyordu.

— Ama siz de bir üniformanın içindesiniz, dedi Ouen, kızın konudan saptığı izlenimine kapılarak.

— Doğru.

Kız, yeşil içecekten bir yudum içti. Birden sessizce ağlamaya başladı, aynı kusursuz bir musluk gibi. Umutsuz görünüyordu. Öyle olması gerekiyordu. Ouen, heyecanla kızın elini tuttu. Hemen ardından bıraktı, çünkü eli ne yapacağını bilmiyordu. Bu sırada Flavie, sakinleşti.

— Ben bir budalayım [1], dedi kız.

— Yo, hayır, diye karşı çıktı, kızı kendine karşı çok acımasız bulan Ouen. Sözünüzü kesmekle hata ettim.

— Size bir yığın yalan söyledim, dedi. Sadece gurur yüzünden. Başpiskopos aslında, basit bir piskopostu ve komiser de trafik polisiydi. Bana gelince, ben terziyim ve iki yakamı bir

1- Andouillette: Sıcak yenen bir tür sucuk, ama burada mecazi anlamında, yani budala yerine kullanılmış.

araya getirmekte zorlanıyorum. Müşteriler seyrek ve kötüler, illet kadınlar. Canımı çıkarmamı görmekten zevk alıyorlar nerdeyse. Param yok, açım ve mutsuzum. Ve erkek arkadaşım hapiste. Sırları, yabancı bir güce sattı ama fiyatlarının üzerinde sattı ve yakalandı. Vergi memuru benden her zaman fazla para istiyor; benim amcamdır; kumar borçlarını ödemezse yengem ve altı çocuğu felakete sürüklenirler; anlıyor musunuz, en büyükleri otuz beş yaşında, o yaşta ne kadar yediğini bir bilseniz!

Kız acı acı hıçkırdı, yıkılmıştı.

— Gece gündüz iğne sallıyorum, sonuç yok, çünkü bir makara iplik alacak param bile yok.

Ouen ne söyleyeceğini bilmiyordu. Kızın omuzuna vurdu ve moralini yükseltmesi gerektiğini düşündü, ama nasıl? Tepesine üfürmekle yapılmaz bu. En azından, kimbilir, hiç deneyen oldu mu?

Üfürdü.

— Neyiniz var, diye sordu genç kız.

— Hiç, dedi. İç çekiyorum, hikâyeniz beni üzdü.

— Oh, diye devam etti kız, bunlar daha bir şey değil. Daha kötüsünü anlatmaya henüz, cesaret topladım.

Sevgiyle, kızın bir kalçasını okşadı.

— Bana açılın, acılarımı dindiriyor.

— Acılarınızı mı dindiriyor, sizin?

— Tanrım, dedi Ouen, bunlar çok istenilen şeyler. Büyük çoğunlukla, bunu biliyorum.

— Ne önemi var, dedi Flavien.

— Ne önemi var, dedi Ouen.

— Sefil yaşantımı cehenneme dönüştürmekte katkısı olan ayrıntı; diye sürdürdü Flavie, iğrenç bir erkek kardeşim olması. Köpeğiyle uyuyor, uyanınca yere tükürüyor, küçük kedinin kıçını tekmeliyor ve kapıcının önünden geçerken defalarca geği-

riyor.

Ouen durgundu. Kösnüllük ve sapkınlık bir adamın aklını bu denli saptırınca, durumu açıklamakta yetersiz buluyor insan kendini.

— Düşünebiliyor musunuz, dedi Flavie, on sekiz aylıkken böyleyse, daha sonra ne olacak.

Bu kez kız, daha seyrek ama çok güçlü hıçkırıklar bastı. Ouen yanağını hafifçe okşadı, ama kız sıcak yaşlarla ağlıyordu.[1] Ouen, yanan ellerini hızla geri çekti.

— Ah, dedi, zavallı küçüğüm.

Kız da, tam bunu bekliyordu.

— Size söylediğim gibi, diye ekledi kız, en güzelini daha duymadınız.

— Söyle, diye ısrar etti Ouen, artık her şeye hazırım.

Kız ona anlattı, yabancı bedenler hakkında bilgilenmek için acele ediyordu; algılayabildiği azıcık şey ise, iç çamaşırlarını ıslatan, ahlaksız bir ürperti bıraktı onda.

— Hepsi bu mu, dedi Ouen yüksek sesle.

— Hepsi bu, dedi Flavie. Kendimi daha iyi hissediyorum.

Bardağı bir dikişte içti, içindekini masanın üstüne çıkardı. Bu yaramazlık, karşısındakini gülümsetemedi.

— Mutsuz yaratık! diye iç geçirdi Ouen sonunda.

Cüzdanını havaya kaldırdı ve garsonu çağırdı, gözle görünür bıkkınlığına rağmen garson geldi.

— Beyefendi beni mi çağırdı?

— Evet, dedi Ouen. Borcum ne?

— Şu kadar, dedi garson.

— İşte, dedi Ouen, fazlasını vererek.

— Size teşekkür ederim demiyorum, diye belirtti garson,

1- Pleurer à chaudes larmes: İki gözü iki çeşme ağlamak. "Chaude" sıfatı sıcak anlamına da geldiğinden Vian, bir sözcük oyunu yapıyor.

hizmet içindedir.

— Mükemmel, dedi Ouen. Defolun, kokuyorsunuz.

İncinen garson gitti. Flavie hayranlıkla Ouen'e bakıyordu.

— Paranız var!

— Hepsini alın, dedi Ouen. Sizin, benden çok ihtiyacınız var.

Kız, Noel Baba'nın karşısındaymış gibi, şaşkınlıktan tutulup kaldı. Yüzünün ifadesini anlatmak güç, çünkü hiçbir zaman, hiç kimse görmedi Noel Baba'yı.

Ouen, evine dönüyordu, yalnız. Geç olmuştu, iki sokak lambasından sadece biri yanıyordu, diğerleri ayakta uyuyorlardı. Ouen kafasını eğmiş yürüyor ve Flavie'yi, tüm parasını alırken ki coşkusunu düşünüyordu. Duygulandığını hissetti. Cüzdanında beş kuruş bile yoktu, zavallı küçük kız. Onun yaşında, yaşamak için paran yoksa, çaresiz hissedersin kendini. Tamı tamına aynı yaşta olduklarını hatırladı: ne garip şey. Kız hepsini alıp gitmişti, bunun doğuracağı sonucun farkına varıyordu. Etrafına bakındı. Sokak parlıyordu ve ay köprünün tam ortasındaydı. Para yoktu. Ve bitirmesi gereken şu kelime tuzağı . . . Boş sokak bir uyurgezerin ağır düğün alayıyla doldu; ama Ouen neşelenmedi. Tekrar mahkûmu düşündü. Onun için her şey basitti. Aslında, Ouen için de öyle. Köprü yaklaşıyordu. Para yoktu. Zavallı, zavallı Flavie. Yo, doğru, onun parası vardı artık. Ne acı bir hikâye ama. Böylesi bir sefalet, kabul edilebilir gibi değil. Ouen'ın orada bulunması ne şans. Kız için. Acaba herkes için zamanında gelen biri var mıdır?

Korkuluğun üzerinden atladı ve uzantının üzerinde durdu. Düğün alayının yankıları uzaklaşıyordu. Sağa baktı, sola baktı. Hiç kuşku yok ki, Ouen oradan geçtiği için, kız çok şanslıydı. Bir kedi bile yoktu. Omuzlarını silkti, boş cebini yokladı. Bu şartlarda yaşamanın gereği yoktu, kuşkusuz. Şu nehrin aşağısı,

yukarısı hikâyesi de neyin nesiydi?

Düşünmeden kendini nehre bıraktı. Aynı düşündüğü gibiydi; dikine sürükleniyordu. Hangi tarafa olduğunun önemi yoktu.

1952

La Bouteille à la Mer, No: 72

düşünür

I.

Küçük Urodonal Carrier tanrının var olduğunu fark ettiğinde on birinci yaş günüydü: Aslında tanrı ona bir düşünür olduğunu aniden bildirdi; o ana dek her alanda tam bir salak izlenimi verdiği göz önünde bulundurulursa, bu kadar ani bir dönüşümde tanrının hiçbir rol oynamadığına inanmakta zorlanıyor insan.

La Houspignole-Sur-Côtes sakinleri, belirgin özellikleri olan kötü niyetleriyle; bir önceki gece küçük Urodonal tarafından gerçekleştirilen kafa üstü düşüşü ve babasının istediği gibi, hizmetçinin üç haftada bir çamaşır değiştirip değiştirmediğine yakından bakmaya çalışırken yakalanan amcasının, yaş gününün sabahı cömertçe savurduğu dokuz sabo darbesini ileri sürerek bana karşı çıkacaklardır kuşkusuz. Ama bu küçük kasaba, eski kafalı bir öğretmenin utanılacak söylevlerinden etkilenerek gü-

nahları içinde gönül rahatlığıyla yaşamlarını sürdüren bir sürü tanrı tanımaz ile doludur, papaz her cumartesi sarhoş olur bu da kutsal sözlerinin etkisini azaltır. Bununla birlikte eğer insan düşünmeye alışık değilse, sorumluluğu bir Üstün Güçe yıkmayı denemeden düşünür olmaz ve bu durumda en iyisi tanrıya şükretmektir.

Her şey basit bir şekilde olup bitti. Umulmadık bir şekilde perhizde olan papaz efendi ayinden önceki dinlence sırasında, Urodonal'e sordu:

— Adem ile Havva'nın günahının sebebi nedir?

Kimse yanıtlayamadı, çünkü köyde sevişmek artık günah değildi. Ama Urodonal parmak kaldırdı.

— Biliyor musun? diye sordu papaz.

— Evet, papaz efendi, dedi Urodonal. Bir Yaratılış hatasıydı.

Papaz, Kutsal Ruh'un kanadının geçişini hissetti ve cereyanda kalma korkusundan yakasını tekrar ilikledi. Çocukları başından savarak derinlemesine düşünmek için oturdu. Üç ay sonra, hâlâ derinlemesine düşünüyordu, kasabayı terk edip keşiş oldu.

— Söylediğinin anlamı çok derin, diye tekrarlıyordu.

II.

O günden itibaren Urodonal'in bir düşünür olarak ünü tüm La Houspignole'e kayda değer bir istikrarla yayıldı. En küçük bir lafı bile büyük bir sabırsızlıkla bekleniyordu: ama Kutsal Ruh, artık kendini hiç göstermiyordu. Bu arada, bir gün fizik dersinde, öğretmen konusu elektrik akımları olan bir dersle ilgili soru sordu:

— Galvanometre iğnesinin eğrilmesi neyin işaretidir?

— Akım geçtiğinin . . ., diye yanıtladı Urodonal.

Ama bu daha başlangıçtı. Devam etti:

— Akım geçtiğinin ya da galvanometrenin saçmaladığının . . içinde mutlaka bir fare vardır.

Bunun üzerine on dört yaşında olan ve öğrenimini bir daha hiç düşünmeden bitiren küçük Urodonal'e bir burs verildi, ama neye karşı yetenekli olduğu biliniyordu.

Öğreniminin sonunda, felsefe dersinde yeniden parlak bir zafer daha elde etti.

— Size Epiktetos'un bir düşüncesini okuyacağım, demişti öğretmen.

Ve okudu.

"Eğer bilgeliği öğrenme yolunda ilerlemek istiyorsan, dışımızdaki şeyler konusunda bir salak ve kaçık yerine konmaktan hiç çekinme."

— Tersi de olabilir, dedi yavaşça Urodonal.

Öğretmen karşısında saygıyla eğildi.

— Sevgili çocuğum, dedi, size öğretecek hiçbir şeyim kalmadı artık.

Urodonal kalktı ve kapıyı aralık bırakarak çıktı, bunun üzerine öğretmen dostça seslendi:

— Urodonal. Anımsayınız. Bir kapı ya açık olmalı ya da kapalı . . .

— Bir kapı, dedi Urodonal, açık, kapalı veya kilidinin tamiri acilse yerinden çıkarılmış olmalı.

Sonra Urodonal uzaklaştı ve Paris'e gitmek üzere trene bindi, başkenti fethetme hikâyesi.

III.

Paris'te, Urodonal, önce Montmartre metrosunun kokusunun, köydeki tuvalet kokusunu anımsattığını düşündü ama Paris'liler için önemsiz bulduğu bu düşünceyi kendisine sakladı. Sonra da iş bulmayı denedi.

Kendisini adamayı istediği etkinliği belirlemeden önce uzun bir süre derin derin düşündü. La Houspignole'de, belediye bandosunun, ikinci yedek uzatmalı borucusu olduğundan, müziğe yönelmek istedi.

Yine de, bunun bir doğrulaması olmalıydı: Her zamanki dehasıyla, bunu bulmakta hiç gecikmedi.

— Müzik, dedi kendi kendine, ahlakı bozar. Oysa, sert ahlak kuralları, her iyi insan için kaçınılmazdır; dolayısıyla müzisyen olmak kötü olacaktır. Bununla beraber, bu Babil sakinlerinin hiçbir ahlak anlayışı yok: o halde müzik, onlar için hiçbir tehlike taşımıyor.

Aldığı öğrenimin, Urodonal'in eleştirel yanını çarpıcı denebilecek ölçüde geliştirmiş olduğu görülüyor. Ama, burada sözünü ettiğimiz normal bir insan değil ve bünyesi ayrıksı bir beyni taşıyabilecek kadar güçlü.

Müzik, Urodonal'e boş zaman bırakınca, o da edebiyata yönelmeye karar verdi.

Dehasını kurutmaktan uzak, birkaç verimsiz deneme ona şu taşlamayı esinledi:

— Bir yazarın başarısı, diye açıkladı arkadaşlarına, kâğıt üzerinde kendini bir gerizekâlıyla özdeş kılma yeteneğinin az ya da çok olmasına bağlıdır.

Urodonal, aşk hayatında da bu denli olağanüstüydü.

— Beni artık sevmiyorsun, demek, şu demektir, dedi kesin bir ifadeyle, küçük kıskanç sevgilisi Marinouille'e: beni sevdi-

ğine artık inanmıyorum; bunu nasıl bilebilirsin.

Bunun üzerine Marinouille öylece kalakaldı.

Bununla beraber, Urodonal çapında bir adam Marinouille ve uzatmalı borusu arasında sürdüğü vasat yaşantıdan tatmin olamazdı.

— Tehlikeli biçimde yaşamak . . . diye tekrarlıyordu bazen, ve evcilleştirilemez bakışlarından vahşi ışıltılar geçiyordu.

Sonra bir gün, Marinouille onu yatağında ölü buldu. Kısa bir süredir, on iki kişiyi öldürdüğü için üç aydır yattığı kodesten kaçan, yoldan sapmış bir gençle utanılacak ilişkiler kurmuştu.

Yine de Urodonal'in ahlaksız hiçbir yanı yoktu; ama hüzünlü sonunun açıklaması, ilk sayfadaki tek bir düşünceden oluşan, yayımlanmış düşünceler derlemesinde bulunuyordu.

— Kendini öldürtmekten daha tehlikeli ne olabilir? diye yazmıştı Urodonal.

Ve ne kadar da doğru.

1949

Dans Le Train, No: 15;

leobille'de sürpriz parti

Panjurların kafesini aşarak, dalga dalga yayılan güneş ışınlarının doğrudan vurduğu, Folubert Sansonnet'in gözkapaklarının içinde, turuncaya çalan kırmızı güzel bir renk vardı ve Folubert uykusunda gülümsüyordu. Hespérides bahçesinin yumuşak ve sıcak beyaz çakılların üzerinde yürüyor ve yumuşacık güzel hayvanlar, ayak parmaklarını şöyle bir yalayarak geçiyorlardı. Bu sırada uyandı; ayak başparmağının üzerinden evcil salyangoz Frederic'i kibarca alıverdi ve ertesi sabah için tekrar yerine koydu. Frederic homurdandı ama hiçbir şey söylemedi.

Folubert yatağının üzerine oturdu.

Sabahtan itibaren, gün boyu düşünmeye zamanı vardı, böylece en ufak hareketlerinin bile kendilerine sayısız ve çoğunlukla nedensiz – çünkü unuturlar – sayıklamalarının bahanesi gibi

gözüktüğü, düzenlerini oturtamamış şu varlıkların, kafasını karıştıran çok sayıda sıkıntıdan kurtulacaktı. (Cümlenin uzunluğu için özür dilerim.)

Düşünülecek şeyler şunlardı:

1. Nasıl giyinecekti;
2. Nasıl beslenecekti;
3. Nasıl eğlenecekti;

İşte hepsi bu, çünkü günlerden pazardı ve para bulmak zaten çetin bir sorun oluşturuyordu.

Folubert, sırayla bu üç soruyu düşündü.

Özenle yıkandı, dişlerini sertçe fırçaladı ve sümkürdü; sonra giyindi. Pazar günü, kravatla başlıyor ve ayakkabılarla bitiriyordu giyinmesini, mükemmel bir alıştırmaydı. Çekmecesinden moda olan bir çift çorap aldı, çizgili çoraplar; mavi bir çizgi, boşluk, mavi bir çizgi, boşluk ve böyle devam ediyor.

Bu tip çoraplarla, ayaklar istenilen renge boyanıyor, mavi çizgilerin arasından görünüyordu. Kendini çekingen hissettiği için elma yeşili bir tutam seçti.

Kalanını günlük giysilerden seçti, mavi bir gömlek ve temiz çamaşırlar, zira üçüncü sorunu düşünüyordu.

Öğle yemeğinde, hafif zeytinyağı katılmış ringa balığı; göz gibi taze, göz gibi pembe, uzun kirpiklerle süslü bir parça ekmek yedi.

Nihayet, rahat rahat, pazarını düşünmeye fırsat buldu.

Bugün arkadaşı Leobille'in doğum günüydü ve Leobille onuruna güzel bir sürpriz parti vardı.

Sürpriz partileri düşününce, Folubert derin bir düşünceye daldı. Aslında çekingenlik kompleksinden dolayı acı çekiyor ve gizliden gizliye günün modasını uygulayanların atılganlığına imreniyordu: Doddy'nin coşkusuyla birlikte Groznie'nin ustalığına, Rémonfol'ün kibar ve cazibeli zerafetine, şef Abadiba-

ba'nın çekici sertliğine, Lorientais Clüb'ünün üyelerinden birinin göz kamaştırıcı dolandırıcılığına sahip olmak isterdi.

Bununla birlikte, kuşkuya yer bırakmaksızın tüm kalpleri fethedebileceği, at kestanesi rengi güzel gözleri, tatlı koyu saçları ve sevimli bir gülüşü vardı. Ama elverişli görüntüsünden yararlanmaya hiç cesaret edemiyor, arkadaşları güzel kızlarla kibarca swing, jitterbug yaparken, o hep yalnız kalıyordu.

Bu, onu çoğu zaman melankolik yapıyordu ama, geceleri rüyalar onu teselli ediyordu. Rüyalarda son derece cüretkâr oluyor, bir dans lütfetmesi için yalvarıp yakaran güzel kızlar, etrafını sarıyordu.

Folubert, o gecenin rüyasını anımsadı. Mavi lavanta rengi, kabarık bürümcük bir elbise içinde, saçları omuzlarını kaplayan, çok güzel bir kızdı. Mavi yılan derisi küçük ayakkabıları, şimdi pek tanımlayamadığı tuhaf bir bileziği vardı. Rüyasında, kız onu çok seviyordu ve sonunda birlikte gidiyorlardı.

Tabii Folubert kızı öpmüştü ve belki de kız, ona fazladan birkaç ayrıcalık lütfetmek için bunu yapmasına göz yummuştu.

Folubert kızardı. Leobille'e giderken bunu düşünmeye zamanı olacaktı. Cebini karıştırdı, yeterince parası olduğunu doğruladı ve en ucuzundan, çünkü hiç içmiyordu, bir şişe zehirli aperatif satın almak için çıktı.

Folubert'in uyanmasıyla aynı anda, bulanık bilincinin boğuk sesiyle uykusundan sıyrılan Major, ağzında bildik bir kötü jaja tadıyla, yapışkan parkenin üzerine düştü.

Cam gözü, alacakaranlıkta tehlikeli bir ışıltıyla parlıyor ve boyamakta olduğu boyun bağını, iğrenç bir ışıkla aydınlatıyordu; başlangıçta Presvert kardeşlerin arasında gelişen bir pürüzü betimleyen taslak, Venedikli bir kurukafa görüntüsünü aldı ve Major anladı ki; o gün, yapacağı kötü bir eylem vardı.

Leobille'deki sürpriz partiyi anımsadı ve re diyez'de yanlış

bir notayla, vahşice alayla güldü, ki bu da iğrenç eğilimlerini ortaya koyuyordu. Bir şişe kırmızı şarap görünce, şişenin dibini kabartan ılık akışkanı bir yudumda durdurdu ve kendini daha iyi hissetti. Sonra, aynanın önünde ayakta, kendini *Korkunç Ivan*'daki Sergei Andrejev Papinine'e benzetmeye çalıştı. Başaramadı, çünkü sakal eksikti. Yine de, oldukça başarılı bir sonuçtu.

Major, yeniden alayla güldü ve öç almak istediği Leobille'in sürpriz partisine sabotaj hazırlamak için, tekrar çalışma odasına çekildi. Aslında, Leobille birkaç haftadır, Major hakkında artık dürüst bir adam olduğunu ileri sürmeye varan, yanlı dedikodular çıkarıyordu.

Ve bu da iyi bir cezayı hak ediyordu.

Major, yoluna çıkan tüm düşmanları af dilemeye zorlamakta çok ustaydı; bu bir yandan çok kötü eğitimi, diğer yandan sinsi doğal eğilimleri ve normalin çok üstündeki kötü niyetliliği sayesinde gerçekleşiyordu.

(Üst dudağının üzerinde ahlaksızca yetiştirdiği, böceklerin oraya saldırmasını önleyen ve gündüz, kuşların oraya hiç dokunmaması için bir ağla örttüğü, iğrenç küçük bıyığı da unutmamalı.)

Folubert Sansonnet heyecanla, Leobille'in kapısının önünde durdu, sağ elinin işaret parmağını zilin küçük girintisine uzattı ve sonuna kadar bastı, çünkü zilin içindeki kız uyuyordu.

Folubert'in hareketi, onu sıçratarak uyandırdı. Kız kendi etrafında döndü ve acımasızca Folubert'in parmağını ısırdı, o da tiz bir tonda, ciyak ciyak bağırmaya başladı.

Leobille'in girişte gözetleyen kız kardeşi, kapıyı açtı ve Folubert girdi. Geçerken Leobille'in kız kardeşi, yaranın üzerine küçük bir parça yakı yapıştırdı ve ondan şişesini aldı.

Pikabın ezgileri, dairenin tavanı altında neşeyle çınlıyor, mobilyaları daha saydam ve onları koruyan hafif bir müzik ta-

bakasıyla kuşatıyordu.

Leobille şöminenin önündeydi ve iki kızla konuşuyordu. İkincisini görünce, Folubert allak bullak oldu ve Leobille elini uzatmış ona doğru ilerlediğinden, heyecanını gizlemesi gerekti.

— Merhaba, dedi Leobille.

— Merhaba, dedi Folubert.

— Seni, Azyme ile tanıştırayım (bu ilk kızdı), bu Folubert, bu da Jennifer.

Folubert, Azyme'in önünde saygıyla eğildi ve Jennifer'a elini uzatırken gözlerini indirdi. Kız kabarık bürümcükten iç karartıcı kırmızı bir elbise, kırmızı yılan derisi ayakkabılar giymişti ve Folubert'in hemen tanıdığı çok tuhaf bir bileziği vardı. Kızıl saçları omuzlarını kaplıyor ve her açıdan rüyasının kızına benziyordu, bu çok normal, çünkü rüyalar gece görülür.

Leobille, Azyme ile fazlaca ilgilenmişti, Folubert'te, daha fazla gecikmeden Jennifer'ı davet etti. Gözlerini indirmeye devam etti, çünkü önünde çok ilginç iki nesne, rahatça görünmelerini sağlayan kare bir dekoltenin altından bakışlarını çekiyordu.

— Leobille'in eski bir dostu musunuz? dedi Jennifer.

— Onu üç senedir tanıyorum, diye belirtti Folubert. Judoda karşılaştık.

— Judo mu yapıyorsunuz? Hayatınızı kurtarmak için hiç döğüştünüz mü?

— Şey . . . , dedi Folubert sıkıntıyla. Fırsatım olmadı . . . Çok seyrek döğüşürüm.

— Korkuyor musunuz? diye sordu Jennifer, dalga geçerek.

Folubert, konuşmanın gelişiminden nefret ediyordu. O geceki güvenini tekrar elde etmeye çalıştı.

— Sizi rüyamda gördüm . . . , dedi tehlikeye atılarak.

— Ben hiç rüya görmem. Söylediğiniz pek olası gelmiyor bana. Karıştırıyor olmalısınız.

— Sarışındınız . . . , dedi Folubert, umutsuzluğun kıyısında.

İnce bir beli vardı ve yakından bakınca gözleri neşeyle gülüyordu.

— Gördünüz mü, ben değil mişim . . . Ben kızılım.

— Sizdiniz . . . , diye mırıldandı Folubert.

— Sanmıyorum. Rüyaları sevmem. Gerçeği tercih ederim.

Kız, Folubert'e karşıdan bakıyordu ama Folubert yine gözlerini indiriyordu ve bunun farkında değildi. Kıza fazla sokulmuyordu, çünkü hiçbir şey göremeyecekti.

Jennifer omuzlarını silkti. Sporu, atak ve güçlü kuvvetli delikanlıları seviyordu.

— Sporu severim, atak ve güçlü kuvvetli delikanlıları da severim. Rüyaları sevmem ve olabildiğince de hareketliyim.

Kız geriledi, çünkü plak korkunç bir fren gıcırtısıyla durmuştu, çünkü Leobille kardeş, haber vermeksizin, demir yolu geçidini az önce kapamıştı. Folubert teşekkür etti, onu usta ve büyüleyici bir konuşmayla tutmak isterdi ama, tam da gerçekten büyüleyici bir yöntem bulmak üzere olduğu sırada, iri yarı ve korkunç bön bir adam, ustaca önüne geçip Jennifer'ı kabaca kucakladı.

Ürken Folubert, bir adım geriledi ama Jennifer gülümsüyordu, yıkılmış olarak, hayvan derisinden derin bir koltuğa çöktü.

Çok üzgündü ve sonuçta bununda diğerleri gibi bir sürpriz parti olacağını fark etti, parlak ve güzel kızlarla dolu . . . ama onun için değil.

Leobille'in kız kardeşi kapıyı açmaya hazırlanıyordu ama bir patlama duyunca durdu. Bir eliyle kalp atışlarını bastırıyordu, kapı Major'ün vahşi tekmesiyle yıkıldı.

Major, elinde dumanı tüten bir tabanca tutuyordu, onunla az önce zili öldürmüştü. Hardal rengi çorapları herkesi aşağılıyordu.

— O pis hayvanı öldürdüm. Leşi atarsınız.

— Ama, dedi Leobille'in kız kardeşi.

Ardından iki gözü iki çeşme ağladı, çünkü zil ailenin parçası olacak kadar uzun zamandır onlarla birlikteydi. Ağlayarak odasına kaçtı. Major ise coşkuyla alacakaranlığa nişan aldı, sonra tabancayı tekrar cebine koydu.

Leobille gelmişti. Safça, Major'e elini uzattı.

Major, eline az önce bina kapısının önünden aldığı, kocaman bir pislik bıraktı.

— Geri çekil, be adam, dedi, titreten bir sesle.

— Söz ver bana . . . Hiçbir şey kırmayacaksın . . .

— Her şeyi kıracağım, dedi Major soğukkanlılıkla dişlerini göstererek.

Leobille'e yaklaştı ve cam gözünün karşı konulmaz bakışıyla gözbebeklerini delip geçti.

— Söyle bakalım, çalıştığımı mı anlatıyorsun etrafa pis herif? Artık namuslu ve onurlu olduğumu mu söylüyorsun? Böyle şeyler söylemeye hak mı görüyorsun kendinde?

Derin derin soludu ve kızardı.

— Pis herif, sürpriz partinin birazcık dumanlı olacağını söyleyebilirsin! . . .

Leobille sarardı. Major'un avucuna koyduğu şeyi hâlâ tutuyor ve kımıldamaya cesaret edemiyordu.

— Ben . . . Ben seni kırmak istememiştim . . .

— Kes şunu, pis herif. Fazladan söylediğin her söz için, cezanda bir artış olacak.

Sonra sağ ayağını, Leobille'in bacaklarının arasına kaydırıp sert bir tekme attı. Leobille yıkıldı.

Davetliler pek bir şey fark etmemişlerdi. Dans ediyorlar, içiyor, çene çalıyorlar ve boş odalarda çiftler halinde ortadan kayboluyorlardı, her başarılı sürpriz partide olduğu gibi.

Major, büfeye doğru yöneldi. Oranın yakınında, koltukta, hâlâ umutsuz olan Folubert'in içi içini kemiriyordu. Geçerken, Major ceketinin yakasından tutarak kaldırdı onu ve ayaklarının üzerine dikti.

— Gel iç, dedi ona, hiç yalnız içmem.

— Ama ... Ben hiç içmem ... Ben, diye yanıtladı Folubert.

Major'ü biraz tanıyor ve karşı gelmeye cesaret edemiyordu.

— Haydi, saçma sapan konuşma!

Folubert, Jennifer'a baktı. Neyse ki, kız başını başka tarafa çevirmişti ve hararetle tartışıyordu. Ne yazık ki doğru, üç delikanlı çevresini sarmış, diğer ikisi ayaklarına kapanmış, bu arada altıncısı da bir dolabın tepesinden hayranlıkla onu seyrediyordu.

Leobille gizlice ayağa kalkmış ve güvenlik güçlerine haber vermek için gürültü yapmadan sıvışmaya çalışıyordu ama eğer söz konusu bu güçler odalara bakma zahmetinde bulunurlarsa, Leobille geceyi karakolda geçirebileceğini düşündü.

Ayrıca, Major'ü tanıyor ve gitmesine izin vermeyeceğini düşünüyordu.

Aslında, Major Leobille'i gözlüyordu, onu olduğu yere mıhlayan bir bakış attı.

Sonra Folubert'i hâlâ yakasından tutarak, tabancasını çekti ve nişan almadan bir şişenin ağzını havaya uçurdu. Davetliler afallamış olarak arkalarına döndüler.

— Toz olun. Toz olun, pis herifler; piliçler, onlar kalabilir.

Folubert'e bir bardak uzattı.

— İçelim!

Delikanlılar kızları bırakıp kaçmaya başladılar. Major'a karşı koymak olanaksızdı.

Major'un yüzüne baktı ve çabucak içti.

— İçmek istemiyorum.

— Sağlığına pis herif.

Folubert'in gözleri aniden Jennifer'ın yüzüne takıldı. Bir köşede diğer kızlarla birlikteydi ve aşağılayıcı bakışlarla Folubert'i süzüyordu. Folubert bacaklarının altından zeminin kaydığını hissetti.

Major bardağını bir dikişte boşalttı.

Hemen hemen bütün delikanlılar odayı terk etmişlerdi. Sonuncusu (adı Jean Berdindin'di ve yürekli bir delikanlıydı) ağır bir küllük alıp Major'un kafasına nişanladı. Major nesneyi havada yakaladı, iki sıçrayışta Berdindin'in üstündeydi.

— Sen . . . gel buraya, dedi.

Onu salonun ortasına sürükledi.

— Kızlardan birini alacaksın, istediğini, onu soyacaksın. (Kızlar korkudan kızardılar.)

— Kabul etmiyorum, dedi Berdindin.

— Pis herif, ayağını denk al.

— Her şey olabilir ama bu, asla, dedi Berdindin.

Dehşete düşen Folubert, farkında olmadan ikinci bir bardak daha dikti ve bir dikişte içti.

Major konuşmuyordu. Berdindin'e yaklaşıp bir kolunu tuttu. Sonra onu çok hızlı bir biçimde çevirdi, Berdindin havada uçtu. Major, bu durumdan yararlanarak düşerken onun pantolonunu çıkardı.

— Haydi, pis herif, dedi, hazırlan.

Kızlara baktı.

— Gönüllü bir kız var mı? dedi sırıtarak.

— Yeter, dedi Berdindin, sendeliyordu, şaşkındı ve Major'e tutunmaya çalıştı. Düştü. Major onu kaldırdı ve yere fırlattı. Berdindin "poff" yaptı ve olduğu yerde kaburga kemiklerini oğuşturdu.

— Kızıl saçlı kız, dedi Major. Buraya gel.

— Beni rahat bırakın, dedi Jennifer, çok solgundu.

Folubert dördüncü bardağını boşalttı, Jennifer'ın sesi onda yıldırım etkisi yarattı. Topuklarının üzerinde yavaşça dönüp ona baktı.

Major kıza yaklaşıyordu ve sert bir hareketle su yeşili elbisesinin vatkasını kopardı. (Gerçek, beni böyle açık seçik sahnelerin eğlenceli olduğunu söylemeye zorunlu kılıyor.)

— Bırakın beni, dedi Jennifer, ikinci bir kez.

Folubert gözlerini oğuşturdu.

— Bu bir rüya! diye mırıldandı yapış yapış bir sesle.

— Buraya gel, dedi ona Major. Şu herif işini görürken, sen kızı tutacaksın.

— Hayır! diye haykırdı Berdindin. İstemiyorum! . . . Her şey olabilir ama bu, asla . . . Bir kadın asla.

— İyi, dedi Major, ben iyi Major'üm.

Jennifer'i bırakmadan tekrar Folubert'e yöneldi.

— Soyun ve herifle ilgilen. Ben kızla ilgileneceğim.

— Kabul etmiyorum, dedi Folubert. Eğer istersen Albert'e git ve bir görün. Kızları bize bırak.

Major, Jennifer'i bıraktı. Ağız dolusu bir soluk aldı, göğsü en az bir metre yirmi beş santim genişledi. Jennifer, elbisesinin önünü indirmesi gerektiğini mi, yoksa Folubert'in bu sahneyi seyrederek güç toplamasına izin vermesinin mi daha uygun olacağını bilemeden, şaşkınlıkla Folubert'e baktı. İkinci çözümde karar kıldı.

Folubert, Jennifer'a baktı ve kişnedi. Olduğu yerde tepinip Major'a saldırdı. Major, göğsünü genişletmeye son verdiği an, midesinden yaralandı ve korkunç bir gürültüyle iki büklüm oldu. Hemen doğrulacaktı ki, Folubert fırsattan yararlanarak, ona tam anlamıyla klasik bir judo tekmesi attı. Hareket, kurbanın kulaklarını gözlerinin üzerine kıvırmak ve bu sırada burun deliklerine üflemeyi içeriyordu.

Major, açık mavi bir renk aldı, soluğu kesildi. Bu sırada, aşkın ve içkinin gücünü on kat arttırdığı Folubert, başını Major'ün bacaklarının arasına soktu, onu kaldırıp salonun camlarının arasından, çok fazla süslenmiş masanın üzerinden sokağa attı.

Tekrar sakin bir durum alan Leobille'in salonunda, büyük bir sessizlik vardı ve Jennifer elbisesini indirmeden, Folubert'in kollarına düştü, Folubert yıkıldı, çünkü kız altmış kilo geliyordu. Neyse ki, hayvan derisi koltuk arkasındaydı.

Major'a gelince, bedeni havada hızla dalgalandı ve birkaç akıllıca dönüş sayesinde tekrar dik duruma gelmeyi başardı; ama o henüz farkına varmadan önce onu uzağa götüren, üstü açık, kırmızı siyah bir taksiye rastlaması bir şanssızlıktı.

Farkına vardığında, kalan son kötülüğüyle tehdit ederek sürücüyü arabadan çıkardı ve taksiyi evine, Villa Coeur-de-Lion'a doğru sürdü.

Yolda dövülmüş biri gibi görünmek istemediği için, yaşlı bir işportacıyı ezerek öldürdü, neyse ki diğer üçü çabucak kaçtı.

Gecenin geri kalan kısmında, Folubert ve Jennifer, Jennifer'ın elbisesini dikmeye çalıştılar. Daha rahat olması için elbiseyi çıkartmıştı. Minnettar olan Leobille, bu durum için kendi odasını ve ilk haçlı seferinden beri ailesinde kuşaktan kuşağa geçen, ona annesinden, annesine de büyük annesinden kalan, Çin işi mineleri olan elektrikli ütüyü onlara verdi.

Samedi-Soir, 12 Ağustos 1947

röntgenci

I.

O sene, ziyaretciler Vallyeuse'i daha kalabalık konaklama merkezleri için terk etmiş gibiydiler. Kasabaya tek giriş yolu olan kar bakire kalmıştı ve "otelin" – eğer Saut l'Elfe'e bakan kırmızı küçük ahşap dağevi bu isimle anılabilirse – panjurları pencerelere sabitlenmiş gibiydi.

Kışın, Vallyeuse uyuşuk bir uykuya dalmıştı. Soyutlanmış bu yer, asla gözde bir konaklama merkezine dönüştürülememişti; tutmuyordu. Bu şatafat denemelerinin kalıntıları, bazı reklam panoları, bir süre için Üç Kız kardeş Sirki'nin kaba ve gözkamaştırıcı görünümünü lekeledi ama zamanla en sert taşları bile parçalayan yağmurun ve şiddetli rüzgarın sinsi ve bıkıp usanmaz saldırısı, onları yeniden yosunla kaplı ve vadinin yabanıl görünümüyle bütünleşen levhalar haline dönüştürdü. Bölgenin yüksekliği en sıkıların bile gözünü korkutmuş olma-

lıydı; diğerlerine ise teleskilerin, tel.eriklerin ve cüzdanların akıllıca sömürüsü için tasarlanmış görkemli otellerin rahatını sunmuyordu. Vallyeuse köyü de dört beş evini, ahşap dağ evinin altı kilometre ötesine, dağın korunaklı bir kuytusuna dağıtmıştı; öyle ki otelde karar kılmış olan yolcular, kendilerini dünyanın öbür ucunda, bilinmeyen bir yerde kaybolmuş sanabiliyorlar ve içeri girince otelcinin, her şeye rağmen, onlarla aynı dili konuştuğunu saptayınca şaşırmış görünüyorlardı. Konuşuyordu. Eğer buna konuşmak denilirse. Çünkü karın içinde yaptığı uzun koşuların sonucunda yüzü meşin gibi olan bu suskun adam, günde üç kelime bile sarfetmiyordu. Karşılaması da o kadar sakınımlı, oteline yerleşmek isteyene gösterdiği coşkunun azlığı o kadar açıktı ki, bölgenin ıssızlığı ve dinginliği kolayca anlaşılıyordu: Yalnızca gerçek fanatikler, böylesi soğuk bir karşılamaya razı olabilirlerdi. Direnenlere özel ödül olan, hız için özel tasarlandıkları söylenebilecek baş döndürücü yamaçların bu direnişi doğruladıkları ve kusursuz karlarıyla, gözde yerlerden uzakta kendilerini tehlikeye atıveren cesur insanları hoşnut ettikleri bir gerçek.

Jean, kayakların, ağır bavulun ve yüksekliğin ortak etkileri altında soluk soluğa tırmandığı sarp yamacın tepesindeki oteli fark etti. Aynı ona söylendiği gibiydi; eşsiz bir manzara, ıssızlık, heryerden oluk oluk akan güneşe rağmen insanı acımasızca kamçılayan çivi gibi bir hava. Jean durdu ve alnındaki teri sildi. Rüzgardan korkmuyordu, beline kadar çıplaktı ve göz kamaştıran yuvarlak kütlenin gür ışınları tenini yakıyordu. Yakındaki hedefi görünce hızlandı. Ayakkabıları karın içine, derinlere gömülüyor, kara kauçuk tabanlarının diş diş izlerini işliyordu.

İzlerin dibindeki gölge, donmuş su gibi uçuk bir maviydi. Pırıl pırıl bir coşku yayılıyordu Jean'dan, tartışılmaz bir saflıkla temastan duyulan coşku, tüm bu beyazlığın, Akdeniz'in gökle-

rinden daha mavi göğün, pul pul serpilmiş şekerle yüklü köknarların, içindeki odunların duman çıkarmadan, turuncu ve yoğun bir alevle yandığı büyük beyaz taş şömineyle ısınılan ve gevşenilen kırmızı ahşap dağ evinin çoşkusu.

Otele birkaç metre kala Jean mola verdi, belinde toplanmış kalın kazağın kollarını sıvadı ve otele girmeden önce tekrar indirdi. Sonra kayaklarını otelin duvarına dayayarak ve bavulunu da oraya bırakarak, yerden bir metre yükseklikte ve binanın etrafını çevreleyen bir çeşit balkonla ahşap dağevine açılan tahta merdivenleri üç adımda tırmandı.

Kapıyı çalmadan, demir kapı kolunu kaldırdı ve girdi.

Dağ evinin içi karanlıktı. Soğuğun etkisini azaltmak için oldukça küçük yapılmış olan pencereler, duvarları süsleyen bakırlar için, birkaç kırmızı parıltı koparmaya yetecek kadar ışığın odaya girmesine izin veriyordu. Bununla beraber, yavaş yavaş, karanlığa alışılıyordu ama dışarıya her bakıldığında, karın gümüşümsü örtüsünün üzerindeki güneşin yakıcılığıyla kamaşarak göz kırpıştırılıyor ve otelin biraz gizemli dinginliğine yeniden alışmakta güçlük çekiliyordu.

Odada hoş bir sıcaklık egemendi; sizi şu gıcırdayan koltuklardan birine uzanmaya, odanın yarı yüksekliğindeki dolapları süsleyen kitaplardan birini almaya, tüm duvarları kaplayan cilalı ve kırmızı köknarın gıcırtıları arasında yavaş yavaş uyuklamaya davet eden sinsi bir uyuşukluk yayılıyordu insandan. Kalın kirişli basık odanın havasıyla fethedilmiş olan Jean gevşiyordu.

Üst katta bir ayak sesi, sesli merdivende bir yuvarlanma, gülüşmeler vardı ve kayak elbiseleri içinde üç kız önünden fırtına gibi öylesine hızlı geçtiler ki Jean onlara bakacak zamanı zor buldu. Siyah anoraklarının kapşonlarının altında gözleri aynı sağlıklı ışıltıyla parlıyordu. Güneşin kaygınlaştırdığı tenleri ısırma isteği veriyordu. Üçü de anoraklar gibi siyah kayak

pantolonlarının içinde özgür hayvanlar gibi esnek ve diri gözüküyorlardı. Açılıp kapanması bir olan ve Jean'ın gözlerine, güneşle dolup taşmış karın köredici etkisini bırakan kapıdan kayboldular.

Jean silkinerek, bakışlarını yaklaştığı merdivene doğru çevirdi. Bir yerlerde, bir ocağın üzerinde, şarkı söyleyen suyun sesinden başka bir ses yoktu.

— Kimse var mı?

Sesi duvarlarda çınladı. Kimse yanıt vermedi. Şaşırmadı, sorusunu yineledi.

Bu kez çağrısını hafif bir adım yanıtladı. Bir adam merdiveni iniyordu. Adam sarışın, uzunca boylu, kırklarındaydı, bir dağlınınkine benzeyen yüzünü ortasından şaşırtıcı, çok açık mavi bir bakış kesiyordu.

— Merhaba! bir oda tutabilir miyim? dedi Jean

— Neden olmasın?

— Şartlarınız nedir?

— Önemsiz şeyler . . .

— Fazla param yok.

— Benim de. Yoksa, burda olmazdım. Günde altı yüz frank.

— Ama bu yeterli değil, diye karşı çıktı Jean.

— Oh! Bu kadar iyi olmayın . . . Adım Gilbert.

— Jean.

El sıkıştılar.

— Çıkın ve seçin. Hepsi boş, beş ve altı dışında.

— İnen üç kız mı? diye sordu Jean.

— Doğru.

Jean tekrar çıkıp bavulunu aldı. Bavul, biri, demirli, derisi soyuk ve pürtüklü bir ayakkabıyla sert bir tekme atmış gibi yamru yumru olmuştu. Omuzlarını silkerek bavulu kaldırdı ve çürümüş basamakları çıktı. Yeniden, dağ evinin balmumu ve

cila kokusunu hissetti, suyun fısıltısını duydu. Kendini evinde hissetti. Neşeyle, ilk kata çıkan dik merdiveni, dört uzun adımda tırmandı.

II.

Hemen isimlerini öğrendi: Leni, Laurence ve Luce. Leni, en sarışınlarıydı, ince kalçalı, kışkırtıcı göğüsleri olan uzun boylu bir Avusturyalıydı, alnını uzatan düz bir burnu, küçümseyici ağzının kenarında biraz yuvarlaklaşan çıkık elmacık kemikli ve Almandan çok Rusa benzeyen bir yüzü vardı. Laurence'ın, sert ve etrafı mor halkayla çevrili gözleri vardı, esmerdi. Luce, tepeden tırnağa yapmacıktı. Her biri kendi tarzlarında çekici yaratıklardı; tuhaf şey, hepsi aynı kız, Diane modeli üzerine kurulmuşa benziyordu; kaslı, sivri uçları siyah ipek anorakların ince kumaşını geren büyüleyici yuvarlakları olan bedenlerini ayrımsamakta geç kalınacak kadar oğlansı bir havaları vardı. Jean ve üç kız arasında hemen savaş çıktı. Jean nedenini bilmiyordu ama kızlar ilk günden itibaren onu aralarına almayı reddetmişler ve hayatı onun için çekilmez hale getirmeye karar vermişlerdi. Açıkça aşalayıcı ve horlayan, Jean'ın masada onlara ekmeği uzatmayı ya da tuzu vermeyi içiren en basit hareketlerini reddetmeye varacak kadar tüm yaklaşma çabalarına kapalı tavırlarıyla onu hırpalıyorlardı. İlk günler rahatsız olan Jean, Gilbert'den hiçbir açıklayıcı bilgi alamadı. Gilbert, yalnızca dağdaki bitmez tükenmez koşuları için terk ettiği ilk kattaki çalışma odasında, yalnız yaşıyordu. Dağlı yaşlı bir çift, barınağın ve konukların bakımını sağlıyordu. Günler, bu yedi kişinin dışında, başka insan görmeksizin akıp gidiyordu.

Kızları yemek saatleri dışında çok seyrek görüyordu. Erken kalkıyor, çabucak giyinip kayaklar ve kayak sopalarıyla donanmış olarak dağa gidiyorlardı. Akşam ise yanakları kırmızı ve parlak, ölesiye yorgun olarak dönüyor, odalarına girmeden önce bir saati kayaklarını ertesi günkü çıkışları için fartla sıvayarak geçiriyorlardı.

Bu tutumdan biraz sıkılan Jean üstelemedi, onlardan olabildiğince kaçmaya başladı. Çıkış yönünü genellikle onların gittiği yönün tersi seçiyordu. İnişler oldukça fazlaydı ve Jean'a geniş bir seçenek olasılığı bırakıyordu. Sadece, karın ipeksi fışkırmaları ve ince tabakaların yumuşak sürtünmeleri arasından, baş döndüren dikliklerin etrafında şöyle bir dönüp kayarak otele ulaşmak için, birazdan tekrar ineceği dağın yuvarlak yamaçlarını yanlamasına tırmanıyordu. Kalbi büyük çarpıntılarla atarak otele geldiğinde, havadan sarhoş, mutlu ve yorgun oluyordu.

Otele geleli sekiz gün oluyordu; her sıçrayışı, her sopa değişimini kontrol altına alarak, tarzına dikkat ederek ve kaslarını sertleştirerek ilerleme kaydetmeye başlamıştı. Zaman tarafsız ve hızlı geçiyordu; tatil işte buydu.

III.

Görkemli manzarasını ufukta olabildiğince yayan Üç-Kız-kardeş sirkine yetişmeyi düşünerek; Jean o sabah çok erken çıkmıştı. Zeminin her yükleşinden sonra, dalları pamuk yüklü kıpırtısız köknarların arasından inmek için doruktan doruğa ilerlediği dağda zorlanıyordu sadece. Son derece dik bir iniş onu baştan çıkardı. Dimdik indi, rüzgâr kulaklarında uğulduyordu. Kayaklarının üzerine bükülmüş ve ağırlığını öne vermiş olarak,

arkasında şeytan örümceği gibi düz iki çizgi bırakarak indi. Yapışkan kar, onu yer yer durduruyordu.

Bir tümsek aştı ve geçemeyeceğini fark etti. Tümseğin ardında genç köknarların sağlam gövdeleri dikili ve kuşkusuz dere yatağı olan dar bir vadi açılıyordu. Sola dönmek gerekecekti ama çok hızlı gidiyordu. Ayrıca bilinmeyen bir yola böyle atılmak düşüncesizlikti. Refleksmişcesine sağ kayağı destek yapıp geçmek istedi, tümseğin üzerindeki yol genç köknarlarla süslü ve öylesine dikti ki yavaşca kaydı. Hızla, çıkıntı yapmış bir dala çarptı, bir sonraki köknarın gövdesinden kaçmak için umutsuzca çabaladı ve çarpmanın şiddetiyle bilincini yitirerek düştü.

Jean, kendine geldiğinde tasarladığı gezinin burada bittiğini fark etti. İki sopası da kırılmış, kayakları kullanılmaz halde. Ayrıca ayak bileklerinden biri korkunç derecede canını yakıyordu.

Metal levhaları bağlama kayışlarından çözerek bileğini iyi kötü bağlamaya çalıştı. Kayak sopalarını on metre ilerde buldu ve topallayarak dönüş yoluna koyuldu. Beş altı saatlik yolu vardı. Gözlerini, kör eden yansımanın şiddetini azaltmak için kırpıştırarak yol alıyordu. Bileğini zorlamamak için kayak sopalarına yaslanıyor, yavaş yavaş ilerliyordu. Her yüz metrede bir soluklanmak için duruyordu.

İki saat önce bir hamlede atlayıp geçtiği bir tümseğe ulaştı. Oldukça uzaktaki bir devinim dikkatini çekince durdu. Tümseğin aşağısında üç karanlık şekil, vadi yatağını izleyerek kayakla geçiyorlardı.

Neden olduğunu bilmeden eğildi. Kuşbakışı, kızlar ve onun arasında iki yüz metre vardı. Bunlar üç otel komşusuydu. Onları bakışlarıyla izleyerek, kendi etrafında döndü. Köknarların arkasından kaydılar ve küçük bir yükselti onları bir an gizledi. Tekrar görünmediler. Jean yavaşça onların yönüne sokuldu.

Sakınımlı kafası sonunda kızların çılgınca eğlendiği alana

hakim olduğunda, maruz kaldığı şoka hazırlıklı değildi, görünmemek için soğuk ve kalın bir kuş tüyünün içine iyice sinip gizlendi. Leni, Luce ve Laurence karın içinde çırılçıplaktılar. Luce ve Laurence arkadaşlarının etrafını sarmış, beyaz çölün ortasındaki altın ve gurur heykeli Leni'yi oğmak için avuç dolusu donmuş kar tozu almak için eğiliyorlardı. Jean damarlarında bir sıcaklığın koşuşturduğunu hissetti. Üç kız, zaman zaman kısa güreşler için birbirlerine dolanarak, esnek böcekler gibi oynuyor, dansediyor ve koşuyorlardı. Bu oyuna yavaş yavaş sinirleniyor gibiydiler. Luce, birden Laurence'ı arkasından kavradı ve salladı, sonra da boylu boyunca düştü. Leni kendini dizlerinin üzerinde Laurence'ın yanına attı, Jean kızın dudaklarının, hareketsiz duran esmerin bedeninde hızla, baştan sona dolaştığını gördü. Luce, kızın yanına uzandı. Bir süre sonra, Jean, kamaşan gözlerinin ayrıştıramadığı bir gövde karmaşıklığından başka bir şey ayırt edemiyordu. Sık sık soluyarak başını çevirdi. Sonra dayanamayarak, tekrar iştahla önünde gelişen sahneye döndü.

Onlara ne kadar zaman baktı? Elinin üstüne düşen küçük bir kar yumağı onu ürpertti. Gökyüzü birden kapandı. Üç kız da birbirinden ayrılıp giysilerine koştu. Tehlikeli durumunun bilincindeki Jean, soluğunu tuttu ve geri çekilmek istedi. Hırpalanan bacağını hareket ettirmeyi denedi. Bileğinin acısı öyle şiddetliydi ki direncine karşın ağzından bir inlemesine neden oldu.

Luce ve Leni tehlikeyi fark eden marallar gibi soluyarak Jean'ın olduğu yöne döndüler. Dağınık saçları, uyumlu hareketleri, onlara azgın kadın görüntüsü veriyordu. Hızla ona doğru geldiler. Jean acısından yüzünü buruşturarak kalktı.

Kızlar onu tanıdılar ve renkleri attı. Leni'nin koyu dudakları büzüşerek bir küfür savurdu. Jean kendini aklamaya çalıştı.

— Sadece bir tesadüf. Ben ayarlamadım.

— Fazla tesadüf, dedi Luce.

Leni'nin kolu sallandı ve küçük sert yumruğu Jean'ın ağzına indi. Dudağı patladı, sıcak kan çenesine aktı.

— Bileğimi burktum ve kayaklarımı kırdım. Eğer biriniz bana kayağını verebilirse, otele yardımsız geri dönebilirim.

Luce, deri saplı ağır bir kayak sopası tutuyordu. Eli alimünyum halkaya kadar kaydı. Sapı bütün gücüyle sallayarak, Jean'ın kafatasına bir darbe indirdi. Jean dizlerinin üstüne düştü ve kara yıkıldı. Laurence geldi. Hızla, birbirlerine akıl danışmadan, cansız bedeni soydular. İki kayağını haç biçiminde koyarak üzerine iki bileğini bağlayıp, onu tekrar doğrulttular.

Başı öne sarkmış olarak dizlerinin üzerindeydi. Sol burun deliğinden büyük kırmızı bir damla düştü ve dudağındaki kana karıştı. Şimdi Luce ve Leni, Jean'ın gövdesinin etrafına avuç avuç kar yığıyorlardı.

Kardan adam bittiği sırada, ağır kar yumakları yoğun bir sis gibi üst üste düşüyorlardı. Jean'ın yüzü büyük bir kardan burunla kaplanmıştı.

Ağzına altın bir sigara ağızlığı koydular. Sonra beyaz çığın altında, üç kadın tekrar Vallyeuse yoluna koyuldular.

Sensations, No: 32, Nisan 1951

klasiklerin tehlikesi

Elektrikli duvar saati iki kez vurdu ve aklımda aceleyle koşuşturan görüntüler girdabından kendimi güçlükle koparark sıçradım. Ayrıca kalbimin, daha hızlı çarpmakta olduğunu biraz da şaşırarak fark ettim. Kızararak, hemen kitabımı kapattım: adı "Sen ve Ben" di, diğer iki savaş öncesinden kalma, tozlu eski bir kitap; konunun gerçekçiliğindeki gözüpekliği bildiğimden, bu zamana dek okumaya girişmekte tereddüt etmiştim. Huzursuzluğumun saat ve günden kaynaklandığı kadar, kitabımdan da kaynaklandığını fark ettim: 27 Nisan 1982 Cuma günüydü ve her zamanki gibi, stajyer öğrencim Florence Lorre'u bekliyordum.

Bu keşif beni anlatamayacağım kadar şaşırttı. Açık görüşlü olduğuma inanırım ama ilk tutulan erkek olmamalı ve durum ne olursa olsun cinsimize özgü sakınımı korumamız gerekli. Yi-

ne de bu ilk şoktan sonra düşünmeye başladım ve kendime bahaneler buldum.

Bilim adamlarını, özellikle de kadınlarını, erk ve çirkinlik kisveleri altında değerlendirmek basmakalıp bir düşüncedir. Elbette, kadınlar araştırma konusunda erkeklerden daha yeteneklidir. Oyunculuk gibi dış görünüşün seçimde rol oynadığı bazı meslekler, göreceli olarak bir Venüs oranı içerir. Böyle olmakla beraber, konuyu biraz daha derinleştirirsek, güzel bir matematikçi kadına rastlamanın akıllı bir kadın oyuncuya rastlamaktan daha zor olmadığı hemen görülür. Kadın oyuncudan çok, kadın matematikçi olduğu da bir gerçek. Yine de, stajyerlerin kura çekiminde şans yüzüme gülmüştü, o gün aklımdan en ufak bir kötü düşünce geçmemesine rağmen -tamamen, nesnel olarak- öğrencimin su götürmez cazibesini hemen fark etmiştim. Bu da, şimdiki heyecanımı doğruluyordu.

Üstelik dakik; her zamanki gibi, ikiyi beş gece geldi.

— Son derece şıksınız, dedim cüretkârlığıma biraz şaşırarak.

Hareli, soluk yeşil kumaştan, bedenine yapışan bir önlük vardı üzerinde; çok sadeydi, ama gösterişli bir işletmeden alındığı da kesindi.

— Hoşunuza gitti mi, Bob?

— Çok hoşuma gitti.

Laboratuvar önlüğü kadar klasik bir kadın giysisinde bile, rengi uygunsuz bulanlardan değilim. Şaşırtıcı olduğunu bildiğim halde, etekli bir kadının beni şaşırtmadığını itiraf ediyorum.

— Buna çok sevindim, diye yanıtladı, alaycı bir tavırla.

Ondan on yaş daha büyük olmama rağmen, Florence aynı yaşta göründüğümüz konusunda güvence veriyor. Bu yüzden, ilişkimiz sıradan öğretmen öğrenci ilişkisinden biraz farklı. Bana arkadaşıymışım gibi davranıyor. Bu da beni biraz rahatsız

ediyor. Tabii ki, 1940'ların yaşlı bilim adamlarına benzemek için sakalımı traş edip saçlarımı kesebilirim; ama bunun kadınsı bir hava vereceğini ve onda hiç saygı uyandırmayacağını savunuyor.

— Montajınız nasıl gidiyor? diye sordu.

Merkez büro tarafından bana emanet edilen ve aynı günün sabahı, büyük bir doyumla çözdüğüm, çetrefil bir elektronik sorununa gönderme yapıyordu.

— Bitti, dedim.

— Bravo! Çalışıyor mu?

— Bunu yarın göreceğim. Cuma öğleden sonrası, sizin eğitiminize ayrıldı.

Duraksadı, gözlerini indirdi. Hiçbir şey beni çekingen bir kadın kadar rahatsız edemez ve o da bunu biliyordu.

— Bob . . . Size bir şey sormak istiyordum.

Kendimi son derece tedirgin hissediyordum. Gerçekten de, bir kadın erkeğe böylesine çekici gelen cilvelerden kaçınmalı.

Devam etti.

— Ne konuda çalıştığınızı anlatın bana?

Duraksama sırası şimdi bendeydi.

— Bakın, Florence . . . Son derece gizli çalışmalar söz konusu . . .

Elini kolumun üzerine koydu.

— Bob . . . Bu laboratuvarda çalışan en ufak hademe bile bütün bu sırlar konusunda . . . eee . . . en az Antores'in en iyi casusunun bildiği kadar şey bilir.

— Aaa bak, bu beni şaşırttı işte, dedim bunalarak.

Radyo haftalardır, Francis Lopez'in dünya çapındaki opereti "Gronche Duchesse d'Antarès"inin nakaratlarıyla canımıza okuyordu. Ben, bu yaygara müziğinden nefret ederim. Sadece klasikleri severim: Schoenberg, Duke Ellington veya Vincent

Scotto.

— Bob! Yalvarırım, anlatın. Ne yaptığınızı bilmek istiyorum.

Bir duraksama daha.

— Hadi ama, ne oluyor Florence? dedim.

— Bob, sizi seviyorum . . . çok. Bu durumda, ne konuda çalıştığınızı bana söylemeniz gerekir. Yardım etmek istiyorum.

İşte. Yıllar boyunca, romanlarda, ilk aşk ilanı karşısında duyulan heyecanların betimlenmesini okuruz. Ve sonunda benim başıma da geliyordu. Benim. Hayalini kurduğum her şeyden daha sarsıcı, daha hoş. Florence'a bakıyorum, parlak gözlerine, 82 yılının modasına uygun olarak çok kısa kesilmiş kızıl saçlarına . . . Beni kollarının arasına alabileceğine ve benim de buna karşı çıkmayacağıma, kesin olarak inandım. Oysa bir zamanlar aşk hikâyelerine gülerdim. Kalbim korku ve telaşla çarpıyordu, ellerimin titrediğini hissediyordum. Güçlükle yutkundum.

— Florence . . . Bir erkek kendine böyle şeyler söylenmesine izin vermemeli. Başka şeylerden konuşalım.

Bana yaklaştı ve bir şey yapmama fırsat vermeden, sarılıp bir öpücük verdi. Zeminin ayaklarımın altından kaydığını hissettim ve kendimi bir sandalyede oturur buldum. Aynı anda, beklenmedik olduğu kadar da anlatılmaz bir kendinden geçme duygusu hissediyordum. Sapıklığımdan ötürü kızardım ve giderek şiddetlenen bir ebleklikle, Florence'ın dizlerimin üzerine oturmuş olduğunu fark ettim. Bunun üzerine dilim çözüldü.

— Florence, densizlik bu. Kalkın. Biri girerse . . . Şerefim lekelenir. Kalkın.

— Bana deneyimlerinizi gösterecek misiniz?

— Ben . . . Oh! . . . (Aman Tanrım)

Boyun eğmek gerekiyordu.

— Hepsini. Hepsini anlatacağım size. Ama kalkın.

— Kibar biri olduğunuzu biliyordum, dedi kalkarken.

— Her şeye rağmen, konumunuzdan yararlanıyorsunuz, bunu kabul edin.

Sesim titrekti. Şefkatle, hafifçe omzuma vurdu.

— Haydi Bob, hayatım. Modern olun.

Kendimi hemen teknik konulara attım.

— İlk elektronik beyinleri hatırlıyor musunuz?

— 1950'dekileri mi?

— Biraz öncesi, diye belirttim. Hesap makineleriydi, oldukça da becerikliydiler. Kısa süre sonra, kullanılmaya hazır çeşitli kavramları belleklerinde tutmalarına olanak sağlayan özel tüplerle zenginleştirildiklerini hatırlıyor musun? Bellek tüpleriyle?

— İlk okulda öğretiyorlar bunu.

— 1964'e doğru Rossler, gerçek bir insan beyninin, besleyici bir sıvının içine belli koşullar altında, uygun bir şekilde yerleştirildiğinde, aynı işlevleri çok daha küçük bir hacimle yerine getirdiğini keşfedinceye dek, bu tür aletlerin mükemmelleştirildiklerini hatırlıyor musun?

— 68'de Brenn ve Renaud'nun olağanüstü-birleştiricilerinin, bu yöntemin papucunu dama attıklarını da biliyorum.

— Peki. Yavaş yavaş, bu çeşitli makineleri mümkün olan tüm efektör türleriyle – ki bu "efektörler"de çağlar boyu insanoğlu tarafından oluşumu yavaş yavaş hazırlanan bin bir aletin türevidirler – adına robot denen, aygıt kategorisini oluşturmak için birleştirdiler. Tüm bu makinelerin, ortak tek bir noktaları kaldı. Bana bunun ne olduğunu söyleyebilir misiniz?

Öğretmen yanım yeniden öne çıkıyordu.

— Güzel gözleriniz var. Sarı yeşiller, irisin üzerinde de yıldız gibi bir şey . . .

Geri çekildim.

— Florence! Beni dinliyor musunuz?

— Hem de çok iyi dinliyorum. Tüm bu makinelerin tek or-

tak noktası, sadece kullanıcıları tarafından onlara sunulan verilere göre işlem yapmaları. Kendine belirli bir soru sorulmayan makine seçim yapmakta yetersiz kalıyor.

— Peki, neden onları bilinçle ve düşünme yeteneğiyle zenginleştirmek denenmedi? Çünkü, onları yansıma yoluyla gerçekleşen birkaç temel işlevle donatmanın, eski bilginlerinkinden de beter delilikler yapmalarına yeterli olduğu fark edildi. Çarşıdan küçük bir elektronik kaplumbağa alın, ilk elektro-refleks makinelerinin neye benzediklerini göreceksiniz: Çabuk öfkelenen, delişmen . . . yani kişilikleri var. Zihnin bazı işleyişlerinden basit bir kesit vermek için yaratılmış ama birlikte yaşaması zor; bu tür otomatlardan oldukça çabuk vazgeçildi.

— Sevgili dostum Bob, dedi Florence. Konuşmanızı dinlemeye bayılıyorum. Can sıkıcı olduğunuzu biliyorsunuz. Bütün bunları on birinci sınıfta öğrendim.

— Ya siz, siz de çekilir gibi değilsiniz, dedim ciddiyetle.

Bana bakıyordu. İnanın, benimle alay ediyordu. İtiraf etmekten utanç duyuyorum ama beni bir kez daha öpmesini isterdim. Allak bullak olduğumu gizlemek için, hızla sürdürdüm.

— Üstüne üstlük, şimdi bu makinelerin içine her çeşit efektör üzerinde etkili olabilen, kullanışlı tepili devreler konulmaya çalışılıyor. Ama henüz makineyi genel kültürle donatmak denenmedi; daha doğrusu, böyle bir gereklilik kendini hissettirmedi. Oysa, Merkez Büro'nun yapmamı istediği montaj, makineye belleğinde son derece yüksek sayıda kavramı tutabilme olanağı vermeli. Burada gördüğünüz örnek makine, 1978 yılına ait on altı ciltlik, büyük ansiklopedik andıç Larousse'ta bulunan tüm bilgileri almak için hazırlandı. Neredeyse, tümüyle düşünme yeteneği var ve kendi olanaklarıyla yer değiştirmesini, nesneleri tutarak onları tanımasını, gerektiğinde onları ta-

nımlamasını sağlayan, basit efektörlere sahip.

— Peki, ne işe yarayacak?

— İdari işlere bakacak bir makine bu, Florence. Meksika Anlaşması'nın ardından önümüzdeki ay Paris'e yerleşecek olan Flor-Fina elçiliğinde, protokol kurulu olarak görev yapması gerekiyor. Ondan bilgi istenen her seferde, Büyükelçi'ye, engin bir Fransız kültürünün tipik yanıtlarını verecek. Her durumda, ona izleyeceği yolu gösterecek; Avrasya İmparatoru'nun verdiği bir yemekten tutun da bir polimegatronun vaftizine kadar, onu konu hakkında ve nasıl davranması gerektiği hakkında bilgilendirecek; Fransızca, uluslarası kararname uyarınca lüks diplomatik dil olarak kabul edildiğinden beri, herkes dört dörtlük bir kültüre sahip olduğunu gözler önüne sermek istiyor; ve bu makinenin de kendini yetiştirmeye hiç vakti olmayan bir büyükelçi için özel bir değeri olacak.

— Vay canına! Demek bu zavallı küçük makineye Larousse'un on altı ciltini yutturacaksınız! Korkunç bir işkencecisiniz.

— Şart bu! Tümünü yutması gerekiyor. Eğer ona bölük pörçük bir kültür aşılanırsa, olsa olsa, duyuları yeterince gelişmemiş, eski kaplumbağalar gibi bir kişilik edinecek. Peki nasıl bir kişilik olacak bu? Önceden kestirmek olanaksız. Ancak *her şeyi* bilirse, dengeli bir davranış biçimine sahip olabilir. Bir tek bu koşulla nesnel ve tarafsız kalabilir.

— Ama *her şeyi* bilemez.

— *Her şeyden* dengeli bir oranda anlaması yeterli. Larousse'un iyi bir nesnellik ortalaması var. Tutkusuz yazılmış yapıta iyi bir örnek; hesaplarıma göre son derece dürüst, mantıklı ve terbiyeli bir makineye kavuşuyor olmalıyız.

— Harika!

Benimle alay eder gibi bir hali vardı. Kuşkusuz, bazı meslektaşlarımız daha karmaşık sorunları çözümlüyorlar ama yine

de mükemmellikten uzak bir takım yöntemlerle, ortalama bir şey gerçekleştirdim ve bu da şu sıradan "Harika"dan fazlasını hak ediyor. Kadınlar, bu sevimsiz ve evcil işlerin ne kadar usandırıcı olduğunu tahmin bile edemezler.

— Nasıl çalışıyor?

— Olağan bir sistem, dedim biraz üzgündüm. Adi bir lektiskop. Kitabı giriş borusuna itmek yeterli, makine her şeyi okur ve kaydeder. Yaygın olarak yapılandan hiçbir farkı yok. Tabii, bilgiyi sindirdiğinde lektiskop sökülecek.

— Çalıştırın onu, Bob! Yalvarırım!

— Göstermek isterdim ama Larousse'um yok. Yarın akşam alacağım. Önceden hiçbir şey öğretemem ona, dengesini bozar.

Makineye gittim ve düğmesine dokundum. Kontrol lambaları aralıklı olarak bir şeridin üzerinde, kırmızı, yeşil ve mavi noktalar olarak yandılar. Beslenme devresinden hoş bir hırıltı geliyordu. Her şeye rağmen, kendimden oldukça hoşnut olduğumu hissediyordum.

— Kitap buraya konuluyor. Şu kol itiliyor, işte hepsi bu. Florence! Ne yapıyorsunuz! Amaan tanrım!

Kontağı kapamayı denedim ama Florence beni tuttu.

— Sadece bir deneme Bob, sileriz!

— Florence! Çekilmez birisiniz! Silinemez!

"Sen ve Ben"imi borunun içine atmış ve kolu çekmişti. Sayfalar ardarda geçtikçe, lektiskopun yoğun hırıltısını duyuyordum. On beş saniyede bitti. Kitap özümsenmiş, sindirilmiş ve el değmemiş olarak dışarı çıktı.

Florence ilgiyle bakıyordu ve birden sıçradı. Hoparlör tatlı tatlı, neredeyse şefkatle guruldamaya başladı.

Anlatmaya, açıklamaya, ifade etmeye ihtiyacım var.
İnsan sadece söyleyebildiği şeyi tam olarak hisseder . . .

— Bob! Neler oluyor?

— Tanrım, dedim çileden çıkarak, başka bir şey bilmiyor . . . Şimdi, durmadan Geraldy'den[1] ezbere okuyacak.

— Ama Bob, neden kendi kendine konuşuyor?

— Bütün âşıklar kendi kendine konuşurlar!

— Peki ya ona bir şey sorarsam?

— Yo! Bunu yapma. Onu rahat bırak. Yarı çıldırttınız zaten!

— Of, ne kadar dırdırcısınız böyle!

Makine, çok yumuşak bir ritmle hırıldıyordu. Sesini berraklaştırmak istermiş gibi bir gürültü çıkardı.

— Makine, dedi Florence, kendini nasıl hissediyorsun?

Bu kez makineden gelen tutkulu bir açıklamaydı.

Ah! Sizi seviyorum! Sizi seviyorum!
Duyuyor musunuz! Sizin için çıldırıyorum . . . Çıldırıyorum.

— Bak hele! dedi Florence. Ne yüzsüzlük!

— O zamanlar, böyleymiş, dedim. Önce erkekler aşklarını açarlarmış kadınlara ve sizi temin ederim ki küçük Florence'ım, cüretkârlarmış . . .

— Florence! dedi makine düşünceli, adı Florence!

— Ama Geraldy'nin böyle bir cümlesi yok!

— Demek, açıklamalarımdan hiçbir şey anlamadınız? diye, biraz kırılarak, bir gözlemde bulundum. Sadece sesler çıkaran, basit bir makine yapmadım. Onun içinde bir sürü yeni refleks akımı ve belleğinde tuttuklarını harekete geçirip uygun cevapları yaratmasını sağlayan, sesli bir dağarcığı var . . . Zor olan dengesini korumaktı, siz kafasını tutkuyla tıka basa doldurup dengesini mahvettiniz. İki yaşındaki bir çocuğa biftek yedirmek gibi bir şey bu. Bu makine, henüz çocuk . . . Siz de ona ayı

1-Paul Lefevre Geraldy: (1885 - 1983) Fransız edebiyatçı ve oyun yazarı. En tanınmış yapıtı ilk şiir kitabı olan *Toi et moi*'dır. (1913) Geraldy, "hafif trajediler" adını verdiği oyunlarında usta bir aşk ruhbilimcisi olarak görülür.

eti yedirdiniz . . .

— Florence'la ilgilenmek için yeterince büyüğüm, diye kesin bir tavırla belirtti makine.

— Ama duyuyor!, dedi Florence.

— Elbette, duyuyor!

Gitgide çileden çıkıyordum.

— Duyuyor, görüyor, konuşuyor . . .

— Yürüyorum da! dedi makine. Ya öpücükler? Ne olduğunu gayet iyi biliyorum ama öpücükleri neyle vereceğimi bilmiyorum, diye düşünceli bir edayla devam etti.

— Hiçbir şey vermeyeceksin. Kontağını kapatacağım ve yarın tüplerini değiştirip seni yine sıfırlayacağım.

— Sen, beni ilgilendirmiyorsun, iğrenç sakallı. Ve kontağımı da rahat bırakacaksın.

— Sakalı çok güzel, dedi Florence. Terbiyesizsiniz.

— Belki, dedi makine, saçlarımı diken diken yapan şehvetli bir gülüşle, ama aşka dair ne varsa hepsinden biraz haberdarım . . . Florence'ım, daha yakına gel . . .

Zira sana her gün söyleyeceğim şeyler
Anlıyorsun ya, sessiz, bakışsız, hareketsiz, gülümsemesiz
Söylenemeyen şeylerden . . .

— Biraz gülümsemeyi dene, diye dalga geçtim.

— Gülebilirim, dedi makine.

Edepsiz gülüşünü tekrarladı.

— Yine de, dedim kudurmuşcasına, papağan gibi Geraldy'nin cümlelerini şakımayı kessen iyi edersin.

— Hiç te papağan gibi şakımıyorum. Kanıt mı, işte; dangalak, dana, bön, serseri, hıyar, enayi, insan bozuntusu, huysuz, aptal, kaçık diye sövebilirim sana.

— A! Yeter! diye karşı koydum.

— Geraldy'ye öykünüyorsam, aşktan daha iyi söz edilemeyeceği, ayrıca da hoşuma gittiği içindir. Kadınlara, bu adamın söylediği gibi şeyler söyleyebildiğinde; bana haber ver. Artık beni rahat bırak. Florence'la konuşuyorum.

— Kibar ol, dedi Florence alete. Ben, kibar insanları severim.

— Sen, bana "kibar ol" diyebilirsin. Kendimi, daha çok erkek hissediyorum. Hem, sus da dinle.

Korsenin kopçalarını açmama izin ver
Bana söylemek istediğin şeyler, küçüğüm
Zaten bildiğim şeyler. Haydi gel!
Soyun. Çabuk gel.
Sarılalım. Enayice davranmadan
Kendimizi ifade etmenin en iyi yolu
Bedenin bedenime sarılmasıdır
Sonurtma, çöz eteğini
Bedenlerimiz, onlar, anlaşacak.

— Ah! Susacak mısın sen, diye karşı çıktım öfkelenerek.

— Bob, okuduğunuz kitap bu muydu? Vay canına!

— Kontağı kapatacağım. Sizinle böyle konuştuğunu duymaya katlanamıyorum. Okunan ama söylenemeyen şeyler vardır.

Makine susmuştu. Boğazından bir homurtu çıktı.

— Kontağıma dokunma!

Kararlı bir şekilde yaklaştım. Ortada kışkırtıcı hiçbir kelime olmadığı halde, makine üzerime çullandı. Kendimi son anda kenara attım ama çelik çerçeve şiddetle omzuma çarptı. İğrenç sesi tekrar duyuldu:

— Söyle bakalım, Florence'a âşık mısın, ha?

Çelik yazı masasının arkasına gizlenmiştim ve omzumu ovuşturuyordum.

— Kaçın Florence. Çıkın. Burada durmayın.

— Bob! Sizi yalnız bırakamam! . . . O . . . Sizi yaralayacak.

— Tamam, tamam, çabuk çıkın.

— Ben istersem çıkacak! dedi makine.

Florence'a doğru bir hareket yaptı.

— Kaçın Florence, diye tekrarladım. Çabuk olun.

— Korkuyorum, Bob.

İki hamlede yazı masasının arkasına, yanıma geldi.

— Sizinle kalmak istiyorum.

— Sana zararım dokunmaz, dedi makine. Belasını bulacak olan, sakallı. Demek, kıskanıyorsun ha! Demek kontağımı kapatmak istiyorsun ha!

— Sizi istemiyorum! dedi Florence. Beni tiksindiriyorsunuz.

Makine hız almak için yavaşça geriliyordu. Birden, motorlarının tüm gücüyle üzerime atıldı. Florence haykırdı.

— Bob! Bob! Korkuyorum! . . .

Hızla yazı masasının üzerine otururken, bir yandan da onu kendime doğru çektim. Makine masaya yandan çarptı ve masa dayanılmaz bir şiddetle bindirdiği duvara kadar kaydı. Oda sarsıldı ve tavandan bir parça sıva düştü. Yazı masasıyla duvarın arasında kalmış olsaydık, ikiye bölünmüştük.

— Daha güçlü efektörleri takmamış olmam, diye mırıldandım, bir şans. Burada kalın.

Florence'ı yazı masasının üzerine oturttum. Hemen hemen ulaşılmaz bir yerdeydi. Ayağa kalktım.

— Bob, ne yapacaksınız?

— Bunu yüksek sesle söylememe gerek yok.

— Sorun değil, dedi makine. Haydi, bir kez daha kontağımı kapamayı dene de görelim.

Gerildiğini gördüm ve bekledim.

— Havan söndü ha! diye alay ettim.

Makine korkunç bir homurtu çıkardı.

— Öyle mi dersin? Görürsün.

Yazı masasının üzerine çullandı. Ben de bunu umuyordum. Bana kadar ulaşmak için ezip geçmeyi deneyerek, yazı masasına dek geldiği an, zıpladım ve başına oturdum. Sol elimle, tepeden sarkan beslenme kablolarına tutunurken, diğer elimle de kontak anahtarına ulaşmaya çabalıyordum. Kafama şiddetli bir darbe aldım; makine lektiskop kolunu bana doğru çevirmiş, beni gebertmeye çalışıyordu. Acıyla inledim ve sert bir hamleyle kolu büktüm. Makine haykırdı. Ama sıkıca tutunmaya zaman bulamadan makine kudurmuş bir at gibi silkinmeye başladı ve beni tepesinden bir top gibi fırlattı. Zemine yığıldım. Bacağımda şiddetli bir ağrı hissettim ve bir sis içinde, makinenin işimi bitirmek için gerilediğini gördüm. Sonra her şey karardı.

Kendime geldiğimde, gözlerim kapalı, başım Florence'ın dizlerinde uzanmış durumdaydım. Büyük bir duygu karmaşası hissediyordum; bacağım ağrıyordu, ama çok hoş bir şey dudaklarıma bastırıyordu. Garip bir heyecan duyuyordum. Gözlerimi açtığımda, benimkilerin iki santim uzağında, Florence'ınkileri gördüm. Beni öpüyordu. İkinci kez bayıldım. Bu kez, beni tokatladı ve hemen kendime geldim.

— Beni kurtardınız, Florence . . .

— Bob, benimle evlenir misiniz?

— Bunu önermek bana düşmez miydi, sevgili Florence, diye yanıtladım kızararak, ama sevinçle kabul ediyorum.

— Kontağı kapatmayı başardım. Artık bizi kimse duymayacak. Bob . . . Şimdi, acaba . . . Size bunu sormaya cesaret edemiyorum . . .

Kendine güvenini yitirmişti. Laboratuvarın tavanındaki lamba gözlerime acı veriyordu.

— Florence, meleğim, söyleyin . . .

— Bob . . . Geraldy'den bir şeyler okuyun bana . . .

Kanımın damarlarımda daha hızlı aktığını hissettim. Traşlı güzel başını ellerimin arasına alıp cesaretle dudaklarını aradım.

— *Abajur'u indir biraz . . .*, diye fısıldadım.

Boris Vian'ın öykü kitapları hakkında birkaç küçük not:

Usta'nın iki öykü kitabı vardır, epi topu: *Kurtadam* ve *Karıncalar*. Uzun yıllar önce şehrimizde çıkan *Bir Kara Kedi İçin Blues* adlı öykü kitabı, yukarda adı geçen iki kitabın çeşitli öykülerinden – baz alınan nokta, belki de, çevirmenin sevdikleridir – mix yapılarak üretilmiş, özgün bir üründür. Yine aradan geçen onca zamana rağmen, durumda bir gelişme olmayınca, Usta'nın öykülerini, orijinal bütünlüğüne göre bir araya getirmek istedik. Hepsi bu. Artık karmaşa bitmeli.

Eğer planlarımız değişmez; umutlarımız, beklentilerimiz ve yaşama biçimimizde gözle görülemez sapmalar olmazsa; Güney'in birtakım belirli özellikleriyle ün yapmış bir kıyı kasabasında yaşamayı seçen çevirmenimiz Işıl Hanım, dikkatini kafe masalarından bilgisayar ekranına yoğunlaştırmayı seçerse – kadınlardan seçim yapmasını beklemek ne kadar tuhaftır bilirsiniz – ikinci öykü kitabını, yani *Karıncalar*'ı 1999 içinde yayın dünyamızın kahredici boşluğuna savuracağız. Bu uzun cümle için de özür dileriz ama insan kendini alamıyor, bazen.

Bu arada, öykü başlarında bulunan çizimler, 1961 yılında basılan Türk üretimi bir polisiye kitaptan alınmıştır, sadece bütünleyicilik amacıyla . . .

Dediğimiz gibi, "Bir gün bir yerde, "gece! inle"rken buluşmak üzere . . ."

Altıkırkbeş Yayın
her zaman yanınızda var olacak olan
küçük bir eksiklikle yaşamaya alışın

altıkırkbeş yayın ve boris vian dosyası

altıkırkbeş yayın'ın vian ile işbirliğine girmesi 90'ların başlarına kadar uzanan tuhaf bir öyküdür. o zamanlar umutlarımız ve kadınlarımız vardı. hâlâ var. aradan geçen bunca zamana rağmen hiçbir şeyin değişmemiş olması tuhaf ki, utandırıcı bile değil. şu anda o eski vian yazına geri dönmek? . . . insanlar eski yazlarını anımsarken ne hissederler? bilmiyorum?

"sıcakların bastırmasıyla birlikte dış dünyayla olan ilişkilerimizde bariz bir gerginlik yaşıyoruz" diye yazdığımızı anımsıyorum. aslında *"anı yoktur. anıların kendisinden kaynaklanan, bir başka kişilikle yaşanmış, bir başka hayat vardır. gerçek zaman, eşit saatlere bölünmüş, mekanik bir yapı değildir. tüm bunların sonunda burnunuza gelen şey, 'katmerli papatyaların ateşte yanan kalplerinin kokusu' olacaktır"* demiştik **kırmızı ot**'un – vian'ın ülkemizde nedensizce unutulmuş bir romanının – bir yerinde.

95 yazına gelmiş, hâlâ kadınlardan ve kadıköy sokaklarından pek bir şey anlayamamıştık. "nasıl oluyor da böyle oluyor?"du. "ortalığın tek kişi için bile yeterince sıcak olduğu o günlerde, çayla buzlu çay arasında gelen kararsızlığımız, baharla birlikte başgösteren ayrılıkların, uzun yaz akşamı huzursuzluklarına dönüşmesini engellememizi engellemekte. sabaha karşı yağan yağmurlar adına" vian'a olan güvenimiz ve ısrarımız artarak sürmekteydi. anımsıyorum. *"yabancı bir dünyada yaşaması gerektiği düşüncesiyle büyük bir dehşete kapıldı. 'nereye gidiyorsun kent-*

soylu?' sorusuna bir cevap bulması gerekiyordu. kendini öldürtmekten daha tehlikeli ne olabilir?" sorusunu sormuştuk **kurtadam**'ın – ülkemizde ilk kez basılan öykü kitabının – bir başka yerinde.

aradan 3 yaz daha geçmişti. 3 kadın. 3'lerce kitap. vian ısrarımız, eski dosta yeniden 'su verme' isteğimiz hâlâ sürüyor. anımsıyorum. evet, unutmadım.

kısaca: **altıkırkbeş** yayın, boris vian ile olan işbirliğini sıkılaştırma kararı almıştır. ve bu kararın etkisiyle bir miktar vian kitabı daha yayınlıyoruz.

Önce yayınlananlar:
- **kırmızı ot** – roman. 1994 yılından bu tarafa.
- **kurtadam** – öykü. 1995 yılından bu tarafa.
- **pornografi üzerine** – bir inceleme ve bir miktar şiir.

ve şimdi yayınlanacaklar:
vernon sullivan adıyla yazdığı ve daha önce Mitos Yayınları'nın bastığı üç roman
- **kızlar farkına varmıyor**
- **ve bütün çirkinler öldürülecek**
- **bütün ölülerin derileri aynıdır**

– dilimizde ilk kez yayınlanacak olan ikinci öykü kitabı
- **karıncalar**

– ve bir sürpriz. ustanın dilimizde yayınlanmayan – tahminlerimize göre unutulmuş?– bir romanı daha.
- **????**

altıkırkbeş yayın
iyi bir uyku iyidir

ALTIKIRKBEŞ YAYIN DİSKOGRAFİSİ– YENİ DİZAYN

1 • Enis Batur Kitaplığı

1.1. 001. 01. 90-8. – Koma Provaları (new edition)
1.1. 013. 03. 94. – Kandil (C. Works 73/86) (out of print)
1.1. 023. 04. 95-6. – Darb ve Mesel
1.1. 031. 06. 96. – Sarnıç
1.1. 035. 07. 96. – Opera I-IV
1.1. 056. 10. 98. – Perişey
1.1. 069. 11. 98. – Sütte Ne Çok Kan
1.1. 070. 12. 98. – Nil
1.2. 003. 02. 92. – Hatay'da Bir Rolls-Royce (out of print)
1.2. 025. 05. 95. – Modernlerin Gecesi (out of print)
1.3. 010. 02. 93. – CEM AKAŞ – Belkienisbatur
1.3. 054. 08. 97. – Der. 6.45 – Enis Batur İçin Otuz Kuş Bakışı
1.3. 055. 09. 97. – HATİCE AYNUR – Enis Batur Bibliyografyası İçin 1 Deneme

2 • Müzik

2.1. 002. 01. 91. – JOHN LENNON – Kendi Yazdıkları (out of print)
2.1. 008. 01. 93. – CURTIS KNIGHT – Jimi Hendrix
2.1. 038. 01. 96. – ADAM DOLGINS – Rock İsimler Kitabı
2.1. 044. 01. 97. – GARY J. KATZ – Rock Ölüler Kitabı
2.2. 009. 01. 93. – NİGAR ÖZLEM – Janis Joplin
2.2. 034. 02. 96. – HALİL TURHANLI – Müzik ve Muhalefet (out of print)
2.2. 053. 02. 97. – Der. ALPER ÇEKER – Kurt Cobain ve Seattle Olayı

3 • Sanat

3.1. 004. 01. 92-6. – ROLAND BARTHES – Camera Lucida
3.1. 007. 01. 93. – SUSAN SONTAG – Fotoğraf Üzerine
3.1. 020. 01. 95. – PAUL KLEE – Modern Sanat Üzerine
3.2. 018. 01. 94. – HALİL TURHANLI – Meleklerin Düştüğü Yer (out of print)

4 • Yerli

4. 005. 01. 92. – BAHA TEVFİK – Felsefe-i Ferd
4. 006. 01. 92. – CEM AKAŞ – 7
4. 017. 01. 94. – GÜLAYDIN/DURUSEL– Blöf Kitap
4. 027. 03. 95. – CORTAZAR CALVIOBUS – Gizli Hava Müzesi
4. 039. 01. 96. – ŞAHİN URUK – Kadıköy Felsefesine Giriş

5 • Şiir

5.1. 012. 01. 94. – CENK KOYUNCU – Otoben (out of print)
5.1. 015. 01. 94. – OĞUZHAN AKAY – Compact Risk (CR) (out of print)
5.1. 024. 01. 95. – SEFA KAPLAN – Disconnectus Erectus
5.1. 049. 01. 97. – LEVENT YILMAZ – Kaplan Zamanı ve Geçiş(out of print)
5.2. 011. 01. 94-5. – HERMANN HESSE – Seçilmiş Şiirler
5.2. 016. 01. 94. – JAMES JOYCE – Bütün Şiirler
5.2. 029. 01. 96. – OSCAR WILDE – Reading Zindanı Baladı
5.2. 033. 01. 96. – Der. LEVENT KAVAS – Buluntu Şiir
5.2. 040. 01. 96. – COLERIDGE – İhtiyar Denizcinin Ezgisi
5.2. 065. 01. 99. – RAINER MARIA RİLKE – Sancaktar

6• Ecnebi

6.1. 014. 01. 94-5. – BORIS VIAN – Kırmızı Ot
6.1. 021. 02. 95-9. – BORIS VIAN – Kurtadam
6.1. 066. 03. 98. – BORIS VIAN – Pornografi Uzerine
6. 022. 01. 95-8. – FRANZ KAFKA – Aforizmalar
6. 028. 01. 96. – MAURICE BLANCHOT – Günün Deliliği
6. 032. 02. 96. – JAMES JOYCE – Epiphanies / Anıklıklar
6. 042. 01. 96. – PEDRO ALMODOVAR - Patty Diphusa Öyküleri
6. 045. 01. 97. – JEAN COCTEAU – Beyaz Kitap
6. 046. 01. 97. – JULIO CORTAZAR – Açıklayıcı Bilgiler El Kitabı
6. 048. 01. 97. – JAMES HOGG – Bağışlanmış Bir Günahkârın...
6. 050. 01. 97. – MICHEL BUTOR – Boşluk
6. 067. 01. 98. – GORE VIDAL - Kent ve Tuz

7 • Beat Kuşağı

7.1. 019. 01. 95. – RICHARD BRAUTIGAN - Amerika'da Alabalık Avı
7.1. 030. 02. 96. – RICHARD BRAUTIGAN – Hawkline Canavarı
7.1. 061. 03. 98. – RICHARD BRAUTIGAN – Kürtaj
7.1. 062. 04. 98. – R. BRAUTIGAN – Yani Rüzgâr Her Şeyi Alıp Götürmeyecek
7.2. 037. 01. 96-8. – WILLIAM S. BURROUGHS – Şans Hayaleti
7.2. 052. 02. 97-8. – WILLIAM S. BURROUGHS – İçerdeki Kedi
7.2. 059. 03. 98. – WILLIAM S. BURROUGHS – Çıplak Şölen
7.3. 047. 01. 97. – LAWRENCE FERLINGHETTI – Onun
7.3. 063. 02. 98. – GINSBERG / FERLINGHETTI – Amerika

8 • William Blake Kitaplığı

8.1. 026. 01. 95. – Masumiyet Şarkıları
8.1. 043. 02. 97. – Cennet ve Cehennemin Evliliği
8.2. 051. 03. 97. – PETER MARSHALL – Bir Anarşist Olarak William Blake

9 • Bilim Kurgu ve Fantasy

9.1. 036. 01. 96-7. – J.R.R. TOLKIEN – Hobbit (new edition)
9.1. 060. 02. 98. – J.R.R. TOLKIEN – Masallar
9.1. 068. 01. 98. – DAVID EDDINGS - Elmas Taht
9.2. 041. 01. 96. – ALFRED BESTER – Kaplan! Kaplan!
9.2. 057. 01. 97. – ARTHUR C. CLARKE – 2001
9.2. 058. 01. 98. – BRIAN STABLEFORD – Merkeze Seyahat
9.2. 064. 01. 98. – PHILIP K. DICK – Karanlığı Taramak

Total : 1990 (1–1) + 1991 (2–1) + 1992 (6–4) + 1993 (10–4) + 1994 (18–8) + 1995 (27– 9+2) + 1996 (42 – 15 + 2) + 1997 (55 –13+1) +1998 (69 – 14+4) + 1999 (70 – 1+1)

new edition
kurtadam
out now
istemek ve başarmak . . . ne kadar tuhaf sözcükler